اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

شنبه
• ۱۲ آذر ۱۴۰۱
• ۸ جمادی‌الاول ۱۴۴۴
• ۳ دسامبر ۲۰۲۲

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۵۳۰ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۲۱۲ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

ویژه‌نامه نوزدهمین نمایشگاه بین‌المللی متالورژی «ایران متافو» منتشر شد

سرمقاله

اهمیت اقتصاد در قانون اساسی ۲

گفت‌وگو

تعدد قوانین سردرگمی می‌آورد ۶

یادداشت‌های امروز

لزوم ایجاد نظام تنظیم‌گری در صنعت و بازار خودرو ۴

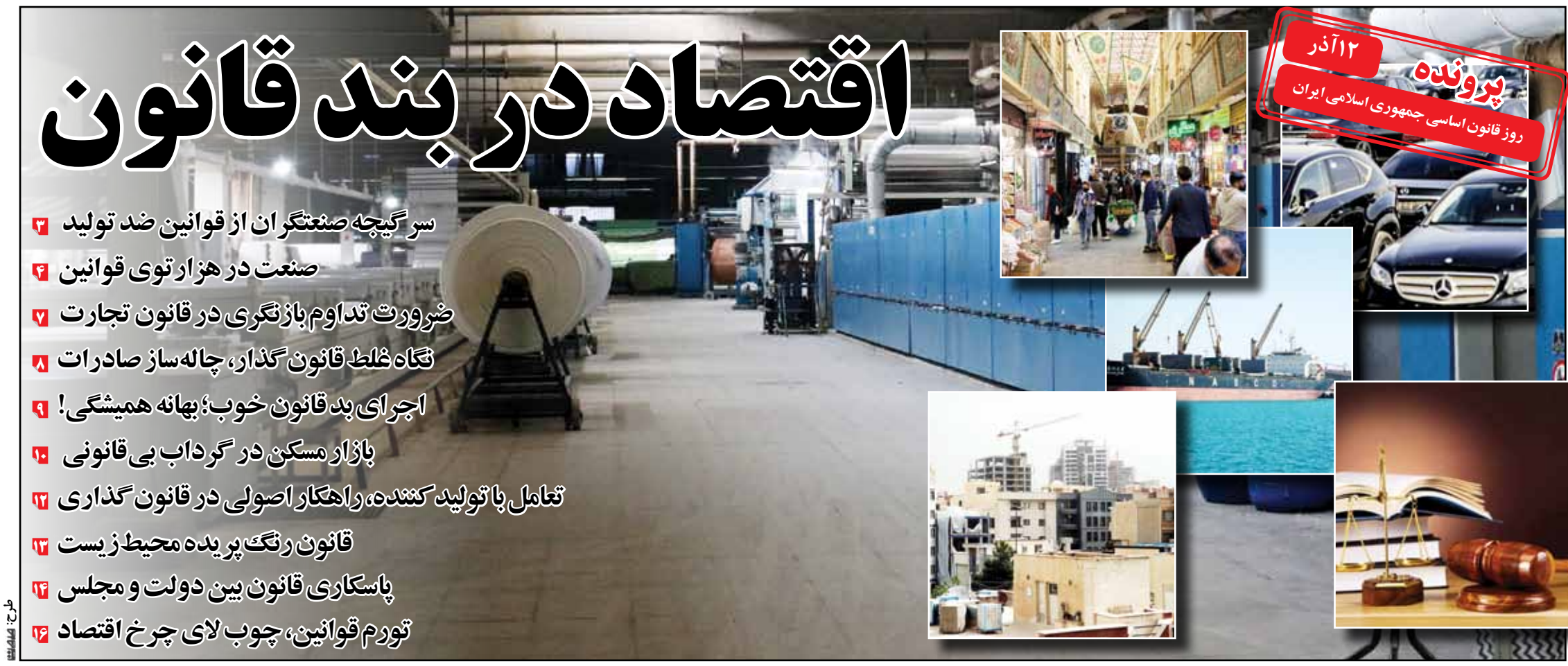
قوانین، سلیقه‌ای اجرا می‌شوند ۹

برای «تغییر اقلیم» در قانون اساسی جا باز کنید ۱۳

نقش پررنگ قانون‌گذار در یک مصوبه مالیاتی ۱۴

اقتصاد در بند قانون

سرگیجه صنعتگران از قوانین ضد تولید ۳
صنعت در هزار توی قوانین ۴
ضرورت تداوم بازنگری در قانون تجارت ۷
نگاه غلط قانون‌گذار، چاله‌ساز صادرات ۸
اجرای بد قانون خوب؛ بهانه همیشگی! ۹
بازار مسکن در گرداب بی‌قانونی ۱۰
تعامل با تولیدکننده، راهکار اصولی در قانون‌گذاری ۱۲
قانون رنگ‌پریده محیط‌زیست ۱۳
پاسکاری قانون بین دولت و مجلس ۱۴
تورم قوانین، چوب لای چرخ اقتصاد ۱۶

طرح: صمت

جناب آقای مهندس مجید گلشنی

نوید مسرت‌بخش انتصاب شایسته جنابعالی به عنوان **ریاست محترم سازمان صنعت، معدن و تجارت استان زنجان** تبریک و تهنیت عرض می‌نمایم. از درگاه ایزد منان مزید توفیقات برای خدمتی سرشار از شور و نشاط و مملو از توکل الهی در جهت رشد و شکوفایی ایران اسلامی مسالت دارم.

مهندس سجاد غرقی مدیرعامل گروه معدنی متما

جناب آقای مهندس مجید گلشنی

انتصاب جنابعالی را به سمت **ریاست محترم سازمان صنعت، معدن و تجارت استان زنجان** تبریک عرض می‌نمایم. امید است در سایه تأییدات الهی، در این عرصه خطیر و خدمت به جامعه و اعتلای وطن عزیز اسلامی موفق و سربلند باشید.

شرکت صنعتی لایی‌ساز

جناب آقای مهندس مجید گلشنی

ریاست محترم سازمان صنعت، معدن و تجارت استان زنجان

با کمال مسرت و افتخار انتصاب جنابعالی را که نماد بارزی از توانایی‌های ارزشمند آن عزیز فرهیخته و تلاش‌های خستگی‌ناپذیر جنابعالی می‌باشد تبریک عرض می‌نمائیم. امید است در سایه الطاف الهی در پیشبرد اهداف عالی موفق و سربلند باشید.

شرکت تولیدی پوشاک نانومهیار
شرکت تولیدی کیان بهریس مهیار

جناب آقای مهندس ناصر فغفوری

از اینکه سال‌ها با شما همکار بوده و شاهد حمایت‌های شما از عرصه صنعت و معدن استان بوده‌ام بر خود می‌بالم. موفقیت‌های روزافزونتان را آرزومندم.

مهندس سجاد غرقی مدیرعامل گروه معدنی متما

جناب آقای مهندس ناصر فغفوری

موفقیت شما در عرصه مدیریت صنعت و معدن استان زنجان نشان از لیاقت و شایستگی‌های شما دارد. تشکر و قدردانی ما را پذیرا باشید. باشد که سربلند و پیروز باشید.

شرکت صنعتی لایی ساز

جناب آقای مهندس ناصر فغفوری

بدینوسیله مراتب سپاس خود را از تلاش و زحمات ارزشمند و صادقانه جنابعالی در زمینه پیشبرد اهداف تقدیم می‌دارم. از درگاه ایزد منان دوام عزت و سلامت، تداوم حضور و تاثیر آن بزرگوار را در مجموعه مسئلت دارم.

شرکت تولیدی پوشاک نانومهیار
شرکت تولیدی کیان بهریس مهیار

جناب آقای مهندس ناصر فغفوری

ما سال‌ها شاهد مجاهدت و تلاش‌های شبانه‌روزی شما در سازمان صمت استان زنجان بودیم. ضمن تشکر از زحمات حضرتعالی برای طول عمر همراه با سلامتی از درگاه خدا مسالت می‌کنیم.

شرکت جهان نمو

جناب آقای مهندس مجید گلشنی

ریاست محترم سازمان صنعت، معدن و تجارت استان زنجان

انتخاب بجا و شایسته جنابعالی که نشان از درایت، لیاقت و توانمندی شما دارد را صمیمانه تبریک و تهنیت عرض‌نموده و رجای واثق داریم تعهد و کارآمدی‌های برجسته شما نویدبخش دستیابی هرچه بیشتربه قله‌های رفیع پیشرفت و توسعه خواهد بود.

خانه معدن استان زنجان

جناب آقای مهندس مجید گلشنی

ریاست محترم سازمان صنعت، معدن و تجارت استان زنجان

حسن انتصاب شایسته جنابعالی، که نشان از تعهد، تخصص، توانمندی و تجارب ارزنده دارد را صمیمانه تبریک گفته، از درگاه خداوند متعال برای جنابعالی آرزوی سرافرازی روزافزون را خواستاریم.

شرکت جهان نمو

جناب آقای مهندس ناصر فغفوری

سال‌ها تلاش و مجاهدت‌های شما بی‌شک در درگاه الهی ماندگار خواهد بود از صمیم قلب برایتان آرزوی موفقیت و سلامتی داریم.

خانه معدن استان زنجان

سرمقاله

اهمیت اقتصاد در قانون اساسی

عاطفه خسروی
سردبیر

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران پس از پیروزی انقلاب در سال ۱۳۵۷ تهیه و پس از همه‌پرسی، در روزهای ۱۰ و ۱۱ آذر سال ۱۳۵۸ به بحث گذاشته شد و پس از رأی مردم به اجرا در آمد. این قانون در سال ۱۳۶۸ مورد بازنگری قرار گرفت و در نهایت ۶ مرداد همان سال در همه‌پرسی قانون اساسی ایران به تأیید اکثریت مردم ایران رسید.

قانون اساسی، عالی‌ترین سند حقوقی یک کشور و راهنمایی برای تنظیم قوانین دیگر است. قانون اساسی تعریف‌کننده اصول سیاسی، ساختار، سلسله مراتب، جایگاه و حدود قدرت سیاسی دولت یک کشور و تعیین و تضمین‌کننده حقوق شهروندان کشور است. در این بین نگرش حاکمیت به مسئله اقتصاد و نوع اقتصاد حاکم بر هر کشور نقش اقتصاد را در قانون اساسی کشورها پررنگ کرده تا آنجا که وزن این بخش در سند قانونی یادشده کمتر از حوزه سیاست نیست.

در فصل چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران اصول کلی اقتصاد در ۱۳ اصل دیده شده است. کارشناسان و تحلیلگران اقتصادی، اصول اقتصادی قانون اساسی را به اصول مستقیم و غیرمستقیم تقسیم کرده و معتقدند اصول مستقیم، اصولی هستند که با عنوان «اقتصاد و امور مالی» اصل ۴۳ تا ۵۵ قانون اساسی را در بر می‌گیرند.

اصول غیرمستقیم نیز شامل همه اصولی می‌شوند که در فصل‌های مختلف، جنبه‌های اقتصادی قوی دارند. علاوه بر ۱۳ اصل مندرج در فصل چهارم، ۳۹ اصل دیگر نیز صبغه اقتصادی دارند که در مقولاتی همچون استقلال اقتصادی، خودکفایی، تأمین اجتماعی و بیمه، آزادی شغل، مسکن، قراردادهای خارجی، ممنوعیت اعطای امتیاز به شرکت‌های خارجی و نظایر آن دسته‌بندی می‌شوند. در شرایط کنونی کشور، برخی اصول دارای اثر اقتصادی و اهمیت بیشتری هستند که تأمین اجتماعی و بیمه، مسکن و سرمایه‌گذاری خارجی، از آن جمله‌اند و برخی اصول مانند آزادی شغل و انعقاد قراردادهای خارجی نیز جزو اصول اقتصادی هستند که صبغه سیاسی، اجتماعی یا عمومی بیشتری دارند.

در اصل ۴۴ قانون اساسی نیز موضوع واگذاری بخشی از اقتصاد تحت اختیار دولت به بخش خصوصی مطرح شده است. نظام اقتصادی جمهوری اسلامی ایران برپایه سه بخش دولتی، تعاونی و خصوصی با برنامه‌ریزی منظم و صحیح استوار است. بخش دولتی شامل کلیه صنایع بزرگ، صنایع مادر، بازرگانی خارجی، معادن بزرگ، بانکداری، بیمه، تأمین انرژی، سدها و شبکه‌های بزرگ آبرسانی، رادیو و تلویزیون، پست و تلگراف و تلفن، هواپیمایی، کشتیرانی، راه و راه‌آهن و مانند اینها است که در قالب مالکیت عمومی در اختیار دولت است. بخش تعاونی نیز شامل شرکت‌ها و مؤسسات تعاونی تولید و توزیع است که در شهر و روستا طبق ضوابط اسلامی تشکیل می‌شود. در نهایت بخش خصوصی شامل آن قسمت از کشاورزی، دامداری، صنعت، تجارت و خدمات می‌شود که مکمل فعالیت‌های اقتصادی دولتی و تعاونی است. مالکیت در این سه بخش تا جایی که با اصول دیگر این فصل مطابق باشد و از محدوده قوانین اسلام خارج نشود و موجب رشد و توسعه اقتصادی کشور شود و زیان جامعه را به‌دنبال نداشته باشد موردحمایت قانونی جمهوری اسلامی است. خرداد ۱۳۸۴ مطابق بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی، سیاست‌های کلی اصل ۴۴ ابلاغ شد. تیر ۱۳۸۵ نیز بند ج اصل ۴۴ قانون اساسی ابلاغ و براساس آن دولت موظف شد تا ۸۰ درصد سهام بخش‌های دولتی را به بخش خصوصی واگذار کند. رشد و توسعه جامعه از شروط اجرای اصل ۴۴ است. بر این اساس، باید بررسی کرد بهترین حالتی که رشد و توسعه جامعه را فراهم می‌آورد کدام است و آن را به اجرا در آورد. در اصل ۴۳ قانون اساسی بر تبدیل نشدن دولت به کارفرمای بزرگ تاکید شده، این در حالی است که در اختیار گرفتن مستقیم و انحصاری این فعالیت‌ها توسط دولت، قوه مجریه را به بزرگ‌ترین قدرت اقتصادی تبدیل خواهد کرد. وجود اصول متعدد در بندهای قانون اساسی نشان از اهمیت اقتصاد در ساختار کلی کشور دارد؛ بنابراین می‌توان گفت اقتصاد پدیده‌ای است که نظام سیاسی کشورها باتوجه و اتکا به آن شکل می‌گیرد و به‌صورت امری کاملاً سیاسی و حکومتی ظاهر می‌شود. باوجود تمام موارد یادشده و اهمیت اقتصاد در ساختار کشور، همچنان فعالان این بخش با مشکلاتی مواجهند؛ مشکلاتی که در سایه اجرای درست قوانین امکان رفع آنها وجود دارد. آنچه در مقاطع زمانی گوناگون ازسوی کارشناسان مطرح می‌شود گاهی دارای مشترکاتی است که شاید بتوان با در کنار هم قراردادن این مشترکات به مشکلات کلیدی موجود پی برد. در بررسی دلایل مشکلات بخش اقتصاد، برخی‌ها معتقدند به اندازه کافی قانون در کشور وجود دارد و مشکل در اجرای سلیقه‌ای و گاهی بد این قوانین است. گروهی دیگر تعدد قوانین را دلیل به‌ثمر نرسیدن اهداف و برنامه‌ها می‌دانند و برخی نیز وضع قوانین ناگهانی و سلیقه‌ای را عامل مهم انحراف اقتصاد از مسیر توسعه می‌دانند؛ هرچند گروهی نیز یکی از مشکلات حوزه اقتصاد را خلأهای قانونی می‌دانند. در مجموع اکثریت صاحب‌نظران بر این نکته تاکید دارند که کشور را باید به‌سوی اجرای قانون برد؛ نه به‌سوی تدوین قانون، اما مشکل آنجایی نمایان می‌شود که قانون به‌طور سلیقه‌ای اجرا می‌شود و اعمال سلیقه زمانی رخ می‌دهد که ناظر اجرای قوانین عملکرد مطلوبی ندارد. در هر حال به‌نظر می‌رسد رعایت منطقی قانون، اصلاح قوانین کهنه در صورت نیاز و نظارت صحیح بر اجرای قانون از جمله الزاماتی است که باید برای تضمین تأمین حقوق شهروندان و حکومتداری درست در اولویت همگان قرار گیرد.

اقتصاد در بند قانون

قانون را می‌توان به عنوان یکی از اجزای جداناشدنی هر جامعه‌ای دانست که لازمه به وجود آمدن نظم در آن اجتماع است و افراد حاضر در آن جامعه موظفند از قوانین پیروی کنند.

منظور از قانون در اصطلاح عبارت است از احکام و مقررات الزام‌آور که توسط مقامی که اختیار قانونگذاری دارد وضع و به اجرا گذارده شود. به این ترتیب در تعریف قانون می‌خوانیم، مجموعه دستورالعمل‌هایی که همواره از سوی حکومت‌های مختلف به اجرا گذاشته می‌شود تا به عنوان میانجی میان پیوندهای اجتماعی افراد جامعه عمل کند. در این بین بسیاری از قوانین وضع شده در راستای بازدارندگی و جلوگیری از به وقوع پیوستن جرم به تصویب رسیده، این درحالی است که برخی معتقدند در شرایط فعلی و با توجه به میزان افزایش جرم در جامعه دیگر شاهد بازدارندگی قوانین نیستیم و شاید بتوان گفت قوانین اثر خود را از دست داده‌اند. البته عدم بازدارندگی قانون فقط مرتبط به ایران نیست بلکه در تمامی کشورهای جهان وجود دارد. قانون از جهات مختلف طبقه‌بندی شده که که دارای سلسله مراتب برای درجه اعتبار هستند که ارزیابی اسن سلسله مراتب به ترتیب شامل قانون اساسی، قانون عادی، قوانین آزمایشی مصوب کمیسیون‌های مجلس، عهدنامه‌های بین‌المللی و مصوبات قوه مجریه می‌شود.

رعایت یا عدم رعایت قانون منجر بر ساماندهی و یا برهم زدن نظم در سطح کلان و خرد جوامع می‌شود. اهمیت این موضوع منجر به تعیین روزی به نام قانون اساسی در تقویم جمهوری اسلامی ایران شد.

صمت نیز در این پرونده به بهانه ۱۲ آذر و تاکید بر اهمیت «قانون» به بررسی کم و کیف رعایت این شاکله مهم در بخش‌های مختلف اقتصاد ایران پرداخته است.

آنچه مسلم است تعدد قوانین و قوانین متضاد، اقتصاد را دچار آسیب می‌کند و در این پرونده به روند قانون‌گذاری و اجرای آن در اقتصاد پرداخته‌ایم.

۱۲ آذر، روز تصویب عالی‌ترین سند حقوقی کشور

مسیر تنظیم سایر قوانین هموار شد

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۵۸ توسط مجلس خبرگان قانون اساسی تصویب شد؛ در روز ۱۲ آذرماه ۱۳۵۸ متن قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به همه‌پرسی عمومی گذاشته شد و به تصویب نهایی ملت ایران رسید.

به گزارش ایمنا، پس از پیروزی انقلاب اسلامی و برگزاری نخستین انتخابات که منجر به تعیین نوع حکومت و تشکیل جمهوری اسلامی در ایران شد، بحث درباره تعیین قانون اساسی نظام در محافل مختلف گسترش یافت و قانون اساسی ایران تهیه شد، ۱۲ آذر سالروز همه‌پرسی قانون اساسی در تقویم ایرانی روز قانون اساسی نامگذاری شده است.

■ قانون اساسی چیست؟

قانون اساسی عالی‌ترین سند حقوقی یک کشور و راهنمایی برای تنظیم قوانین دیگر است. قانون اساسی تعریف‌کننده اصول سیاسی، ساختار، سلسله مراتب، جایگاه، و حدود قدرت سیاسی دولت یک کشور، و تعیین و تضمین‌کننده حقوق شهروندان کشور است.

هیچ قانونی نباید با قانون اساسی مغایرت داشته باشد. به عبارت دیگر، قانون اساسی قانون تعیین‌کننده نظام حاکم است، قانونی که مشخص می‌کند قدرت در کجا متمرکز است، روابط این قدرت حاکم با آزادی‌ها و حقوق افراد ملت چگونه است و این قوای حاکمه اعم از قوه مجریه، قوه مقننه و قوه قضاییه چه اقتدارات و مسئولیت‌هایی در برابر ملت دارند.

علاوه بر این، قانون اساسی مضامینی مانند پرچم ملی، سرود ملی، نشان ملی، پایتخت کشور و اصول حاکم بر سیاست‌های اقتصادی، برنامه‌های فرهنگی و روابط خارجی کشور را مورد توجه قرار می‌دهد.

■ موضوعات قانون اساسی

از جمله مهم‌ترین موضوعاتی که در قوانین اساسی کشورها در آن بحث می‌شود، مربوط به شکل حکومت و قوای حکومتی یعنی قوه مقننه، قوه مجریه و قوه قضاییه است.

طرز کار و وظایف این قوا و نیز ارتباطی که آنها با یکدیگر دارند هم موضوع قانون اساسی است. از دیگر موضوعات مهم در قانون اساسی هر کشور مردم و آزادی‌های مشروع شهروندان است.

به دلیل اینکه بازنگری قانون اساسی اندکی پیچیده است، بحث‌های کلی و کلان مربوط به حکومت که نمی‌خواهند دستخوش تغییراتی شود را در قانون اساسی درج می‌کنند. به عنوان مثال، قانون اساسی ایران در فصل سوم به حقوق ملت پرداخته و حقوق همه افراد ملت را تضمین نموده است.

آزادی مطبوعات، آزادی تشکیل جمعیت‌ها و راهپیمایی‌ها، آزادی شغل و ... از جمله حقوق مردم است.

■ تاریخچه قانون اساسی در ایران

در برخی منابع ذکر شده است در دوران ناصرالدین شاه سه بار قانون اساسی نگاشته شده‌است. قانون اساسی مشروطه در هشتم دی‌ماه سال ۱۲۸۵ خورشیدی به امضای مظفرالدین شاه رسید.

این قانون ۵۱ ماده داشت که عموماً مربوط به طرز کار مجلس شورای ملی و مجلس سنا می‌شد. این قانون بعد از موفقیت مشروطه‌خواهان درگرفتن فرمان مشروطه و با عجله تهیه شده بود و در آن ذکری از حقوق ملت و سایر ترتیبات مربوط به رابطه اختیارات حکومت و حقوق ملت نبود، بنابراین «متمم قانون اساسی» تهیه شد و به تصویب مجلس رسید و محمدعلی‌شاه نیز آن را در ۱۴ مهر ۱۲۸۶ خورشیدی (۲۹ شعبان ۱۳۲۵ هجری قمری) امضا کرد.

پس از آن نیز در چند نوبت با تشکیل مجلس مؤسسان برخی از مواد این قانون تغییر کرد. این قانون و متمم آن تا سال ۱۳۵۷ که حکومت پادشاهی در ایران بر سر کار بود، قانون اساسی ایران بود.

■ تاریخچه تصویب قانون اساسی

در زمستان ۱۳۵۷ و قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، ایده تدوین قانون اساسی توسط امام خمینی (ره) و یارانشان در پاریس مطرح شد و در همان‌جا پیش‌نویس اولیه قانون اساسی تهیه شد. بعدها پس از پیروزی انقلاب، این پیش‌نویس توسط افراد و گروه‌های مختلف مورد نقد و بررسی قرار گرفت.

در ۱۵ بهمن ۵۷، امام خمینی (ره) از جمله وظایف دولت موقت مهدی بازرگان را تشکیل مجلس مؤسسان منتخب مردم برای نگارش قانون اساسی اعلام کردند.

پس از شروع کار دولت بازرگان، شورای‌عالی طرح‌های انقلاب با تصویب هیات دولت در ۸ فروردین ۵۸ تأسیس و از وظایف این شورا، تهیه طرح قانون اساسی بر مبنای ضوابط اسلامی و اصول آزادی عنوان شد.

در ۱۲ مرداد ۱۳۵۸ انتخابات مجلس خبرگان قانون اساسی برگزار و اعضای منتخب از ۲۸ مرداد شروع به تدوین قانون اساسی کردند. در ۲۴ آبان ۵۸ کار تدوین به پایان رسید و دو روز بعد (۲۶ آبان ۵۸) در روزنامه کثیرالانتشار کیهان به چاپ رسید.

همه‌پرسی قانون اساسی در ۱۱ و ۱۲ آذر برگزار شد و با رأی قریب به اتفاق (بیش از ۹۸ درصد) مردم به تصویب نهایی رسید. سپس قانون اساسی در سال ۱۳۶۸ مورد بازنگری قرار گرفت و اصلاحاتی در آن اعمال شد.

■ ساختار قانون اساسی ایران

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران دارای ۱۷۷ اصل و چهارده فصل و نیز شامل موارد زیر است:

مقدمه
فصل اول: اصول کلی
فصل دوم: زبان، خط، تاریخ و پرچم رسمی کشور
فصل سوم: حقوق ملت
فصل چهارم: اقتصاد و امور مالی
فصل پنجم: حق حاکمیت ملت و قوای ناشی از آن
فصل ششم: قوه مقننه
فصل هفتم: شوراها
فصل هشتم: رهبر یا شورای رهبری
فصل نهم: قوه مجریه
فصل دهم: سیاست خارجی
فصل یازدهم: قوه قضاییه
فصل دوازدهم: صدا و سیما
فصل سیزدهم: شورای‌عالی امنیت ملی
فصل چهاردهم: بازنگری در قانون اساسی

یادداشت

قانون‌گذاری یا قانون‌گریزی؟

محسن مظفری-کارشناس حقوق:

قانون، چگونگی قانون‌گذاری و دلایل قانون‌گریزی یکی از پیچیده‌ترین معضلات بشریت از ابتدای حیات تاکنون بوده، به نحوی که دانشمندان و پژوهشگران علوم مختلف به‌عنوان معضلی میان‌رشته‌ای درباره آن اظهارنظر کرده‌اند تا بتوان از قانون به‌عنوان وسیله و ابزاری در راستای احقاق حقوق عامه و برپایی نظم عمومی بهره‌مند شد که در نهایت منجر به تعریف سیستم‌های قانون‌گذاری متعدد بر مبنای هنجارها و فرهنگ‌های گوناگون اجتماعی و سیاسی جوامع شده است.

آنچه درباره قانون‌گذاری موردتوجه است انطباق با هنجارها و مبانی فکری جامعه هدف در جهت تسهیل مسیرهای قانونی و حل مشکلات و معضلات است تا بتوان شهروندان را مطیع قانون کرد و در صورت عدم‌اجرای قانون به قوه قاهره متوسل شد.

در مقابل اگر قانون منطبق بر فرهنگ و هنجارهای عموم ملت نباشد موجبات قانون‌گریزی در ابعاد وسیع جامعه می‌شود. زمانی اقدامی را قانون‌گریز می‌دانیم که شخصی عملی برخلاف مقررات انجام دهد، از اجرای قوانین استنکاف ورزیده یا با سوءاستفاده از خلاهای قانونی، به‌اصطلاح قانون را دور زده و مجازات متناسبی پیش‌روی خود نمی‌بینند.

پژوهشگران علوم اجتماعی و حقوقدانان دلایل متعدد تاریخی، اجتماعی، اقتصادی و روان‌شناختی برای قانون‌گریزی برشمرده‌اند. با وجود اهمیت نحوه قانون‌گذاری درست، اما نکته‌ای که شاید کمتر موردتوجه قرارگرفته، نحوه درست اجرای قوانین و توجه ویژه‌بر حسن اجرا و نظارت بر مجریان قانون و تفسیر شایسته از قانون است.

می‌توان اجرای قانون را عرصه بروز و ظهور چالش‌ها و تعارض منافع دانست چنانچه بهترین قوانین نیز بدون اجرای درست توسط مجریان اثر کافی و موثری بر جامعه نخواهد داشت.

شاید بتوان گفت رویه قضایی محاکم، تفسیر نزدیک به عدالت توسط حقوقدانان و نظارت کافی بر حسن اجرا و انتخاب روش‌های درست اجرای قوانین توسط ضابطین قضایی می‌تواند حتی قوانین بد را به قوانینی نسبتا مطلوب مبدل کند. زمانی که اجرای قانون دچار چالش می‌شود اهمیت توجه قانون‌گذار بر تدوین قوانین موضوعه متناسب با فرهنگ عمومی و هنجارهای اجتماعی که در طول زمان و مکان دچار تغییر می‌شود را نمایان می‌سازد، زیرا مهم‌ترین پشتوانه قانون، حمایت مردم از قوانین وضع شده است.

از سوی دیگر، توجه مراجع نظارتی بر اجرای قوانین از سوی مجریان بدون توجه به روابط و رانت‌های بنگاه‌های قدرت و ثروت، اهمیت فراوانی در مقبولیت قوانین از سوی مردم دارد.

زمانی که قانون‌گذاران و مجریان قانون، قانون‌گریز شوند، فساد و تبعیض و رانت جامعه را فراگرفته و بوروکراسی‌های ناقص و پیچیده پدیدار می‌شود و مردم اهمیتی به قانون نداده و قانون‌گریزی تبدیل به نمادی برای اعتراض جامعه مدنی می‌شود و قوانین جایگاه خود را از دست داده و فرد قانون‌گریز ناگاه تبدیل به اسطوره‌ای نمادین از اعتراض مردم می‌شود.

بخشی از قانون‌گریزی ناشی از استانداردهای چندگانه و نادرست قانون‌گذاری است. ورود حاکمیت و قوانین عمومی در جزیی‌ترین حیطه‌های خصوصی اشخاص و سبک زندگی افراد و تلاش برای یکدست‌سازی جامعه در تمامی ابعاد فردی و اجتماعی در نهایت به قانون‌شکنی و قانون‌گریزی فزاینده منجر می‌شود.

هر قدر مداخله ساختار قانونی فزاینده‌تر و قوانین کیفری در تمام ابعاد سبک زندگی افراد وضع می‌شود زمینه‌های بیشتری برای قانون‌شکنی به‌وجود می‌آورد و به‌تدریج رکن مهم اجرای قانون یعنی مقبولیت قانون نزد مردم از بین رفته و اجرای آن را دچار چالش‌های متعدد می‌کند.

در پایان می‌توان این‌چنین نتیجه گرفت که قانون‌گذاری و انتخاب روش‌های درست اجرای قانون رابطه‌ای مستقیم و دوطرفه داشته که می‌تواند قانون‌گریزی و قانون‌شکنی را به حداقل رسانده و زمینه حمایت جامعه هدف از قوانین وضع شده را فراهم آورد.

بین‌الملل

سرزمین‌های دوستدار قانون

چندی پیش گروه گوناگون پروژه عدالت جهانی در کشورهای مختلف، شاخص میزان قانونمندی را مورد بررسی قرار داد. در این بررسی کشورها با شاخصی عددی میان صفر و یک معرفی شدند. طبق نتایج اعلام شده، در میان کشورها، نام آلمان در صدر فهرست قانونمندترین کشورها قرار دارد.

معمولا در مورد آلمان گفته می‌شود که بسیار مقرراتی هستند. آن‌طور که آمارها نیز نشان می‌دهد، عدد شاخص این کشور، نزدیک به ۰.۸۵ اعلام شده است. آلمان دارای نظامی اجتماعی و قانون‌مدار است که کلیه ارکان حکومت، تابع نظم پیش‌بینی شده در قانون اساسی هستند.

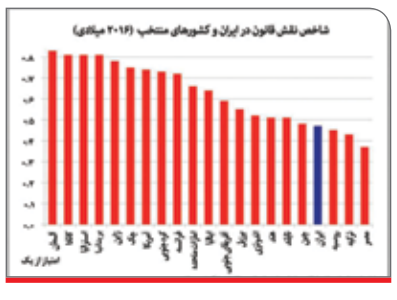
کانادا، استرالیا و بریتانیا، به ترتیب پس از آلمان در این لیست قرار دارند. مطابق گزارش‌های سازمان ملل متحد، کانادا در میان ۵ کشور برتر دنیا قرار دارد که بهترین شرایط زندگی را دارا هستند.

همچنین قانون اساسی کانادا، به عنوان یکی از قدیمی‌ترین قوانین اساسی در جهان شناخته می‌شود. این قانون که ترکیبی از سنت‌ها و فرامین کانادااست، به تشریح سیستم دولت و حقوق مدنی شهروندان پرداخته و دستورهای لازم را برای اداره کشور می‌دهد. در استرالیا نیز، به دلیل استقرار میلیون‌ها نفر مهاجر در این کشور، ارزش و اصول در جامعه مدرنیزه شده و پایبندی جدی به آنها وجود دارد. در استرالیا مردم آزادی‌های بسیار دارند ولی برای بهره‌مندی از این آزادی‌ها همه باید از قوانین استرالیا که توسط دولت وضع شده‌اند، اطاعت کنند تا همگان بتوانند در یک استرالیای منظم، آزاد و امن زندگی کنند. عدد شاخص کانادا، استرالیا و بریتانیا در این بررسی حدود ۰.۸ اعلام شده است.

در بسیاری از گزارش‌ها، ژاپن به عنوان سرزمین نظم و قانون معرفی شده است. احترام به قانون برای ژاپنی‌ها یک اصل است و به ندرت یک ژاپنی از قانون سرپیچی می‌کند. آن‌طور که در این گزارش به‌دست آمده، عدد شاخص ژاپن ۰.۷۸ اعلام شده است. این میزان برای جمهوری چک، ۰.۷۵ و برای امریکا حدود ۰.۷۲ اعلام شده است.

قانون اساسی در امریکا نیز، یکی از قدیمی‌ترین قانون‌های اساسی موجود در جهان است و در طول بیش از ۲۲۰ سال، هنوز به قوت خود باقی است. در حقیقت هیچ‌گاه قانون اساسی ایالات متحده تغییر نکرده و صرفاً اصلاحیه‌هایی به آن افزوده شده است. به همین جهت، قانون اساسی این کشور از ثبات و انسجام فراوانی برخوردار است و به عنوان یک میراث ملی در میان مردم امریکا شناخته می‌شود. پس از امریکا، کره‌جنوبی و فرانسه به ترتیب در رتبه‌های بعدی پایبندی به قانون قرار دارند. آن‌طور که آمار نشان می‌دهد، امارات و ایتالیا در این شاخص، عددی میان ۰.۷ و ۰.۶ و افریقای جنوبی، اندونزی، هند و تایلند نیز عددی میان ۰.۶ و ۰.۵ را به خود اختصاص داده‌اند.

پس از تاسیس جمهوری خلق چین، فصل جدیدی در تاریخ این کشور آغاز و تفاوت‌های بسیاری در نظام حکومتی این کشور ایجاد شد. درحال‌حاضر این کشور با عدد شاخصی حدود ۰.۴۹ در فهرست کشورهای پایبند به قانون قرار دارد. با توجه به خبرهای گسترده‌ای که در سال‌های اخیر در مورد رعایت نکردن قانون در ایران منتشر و هجمه‌های بسیاری که از سوی برخی کشورها متوجه ایران شده است، این کشور نیز در لیست قانونمندترین کشورهای جهان قرار دارد. عدد شاخص این کشور، نزدیک به ۰.۴۸ اعلام شده است. روسیه و ترکیه نیز پس از ایران عددی میان ۰.۵ و ۰.۴ را به خود اختصاص داده‌اند. هرچند که هشدارهای بسیاری برای رعایت قانون و حمایت از دموکراسی در ترکیه از سوی مجامع بین‌المللی داده و همین‌طور تنش‌های سیاسی و مالی بسیاری در این کشور ایجاد شده، اما هنوز ترکیه در فهرست کشورهای بی‌قانون قرار نگرفته است. آخرین کشوری که در این فهرست قرار دارد، مصر با عدد شاخصی حدود ۰.۳۷ است. مهم‌ترین معیار در این بررسی، میزان قدرت حکومتی و تابعیت مقامات سیاسی کشورها به قوانین است. همچنین، نظارت نهادهای غیردولتی بر نهادهای دولتی، همچون آزادی مطبوعات در این قسمت ارزیابی و لحاظ شده است. از دیگر معیارهای این تحقیق باید به میزان فساد اداری، نظم و امنیت، رعایت حقوق بنیادین بشری، دولت شفاف و پاسخگو، ضمانت اجرای قوانین، عدالت مدنی-حقوقی و عدالت جنایی- کیفری اشاره کرد.

سرگیجه صنعتگران از قوانین ضد تولید

در میان انبوهی از قوانین، مقررات و آیین‌نامه‌هایی که به‌منظور فعالیت‌های اقتصادی در کشور وجود دارد، دو قانون یعنی قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار و قانون رفع موانع تولید، به‌طور خاص به‌منظور تسهیل فعالیت‌های اقتصادی، تولیدی و نیز مشارکت بخش خصوصی تصویب و ابلاغ شده است، اما آنچه تاکنون از کارکردهای این دو قانون برمی‌آید، نشان می‌دهد میزان بهره‌وری آنها برای تسهیل مشارکت اقتصادی و نیز رفع موانع تولید آنچنان مطابق با هدف‌گذاری اولیه آن نبوده است. البته به‌گفته کارشناسان، نه اینکه این دو قانون به‌طور کامل شکست‌خورده تلقی شود، اما بررسی‌ها نشان می‌دهد در چند سالی که این قوانین ابلاغ شده‌اند، ورودی و خروجی‌ها تقریبا مشخص بوده، اما بهره‌وری ناشی از این فرآیند سیستمی به‌طور دقیق مشخص نیست.

عکس: صنعت

تعدد قوانین و ضدونقیض بودن آنها در ایران یک مسئله است و مسئله دیگر نحوه و ضمانت اجرای این قوانین است

۱۸۶ هزار قانون مخل تولید

به‌طور کلی، اغلب کارشناسان اقتصاد یکی از عمده دلایل مشکلات در فعالیت‌های تجاری و صنعتی را مربوط به بحث قوانین، مقررات و آیین‌نامه‌ها می‌دانند. طبق گفته این کارشناسان در ایران حدود ۱۸۶ هزار قانون مخل فعالیت‌های تولیدی و اقتصادی وجود دارد. قوانینی که هر یک در نفس خود در راستای رفع موانع و مشکلات ایجاد شده‌اند، اما با توجه به حجم آنها و نیز تعدد تصمیم‌گیرندگان، در بسیاری از مواقع ضدونقیض و مانع فعالیت اقتصادی هستند. بسیاری از فعالان تولیدی معتقدند قوانین در ایران ضدتولید هستند. به‌عنوان مثال، قانون کار یا قانون تجارت که مربوط به دهه‌ها قبل است، اما شواهد نشان می‌دهد زمانی که این قانون اصلاح و بازنگری شده، نه‌تنها موانع رفع نشده، بلکه مشکلات جدیدتری نیز در فرآیند راه‌اندازی یک بنگاه صنعتی در مرحله نخست نیاز پیش‌پای فعالان تولیدی قرار گرفته است. یکی دیگر از این مشکلات فرآیندهای مربوط به راه‌اندازی یک کسب‌وکار جدید است که این امر نیز در ایران طی بروکراسی‌های پیچیده دولتی و نیز در سایه قوانین سبب‌شده تا ایران در ردیف آخرین کشورهای سهولت راه‌اندازی کسب‌وکار باشد. به‌عنوان نمونه مدرک می‌رسد که اگر تمامی مدارک کامل باشد، بین ۱۰ روز تا یک سال پروسه پروانه بهره‌برداری زمان می‌برد. این در حالی است که اکنون در سایر کشورها مانند نیوزیلند رقابت بر سر صدور پروانه کسب‌وکار زیر ۲۰دقیقه است و همین امر سبب می‌شود بیش از ۱۵۰ کشور اکنون نسبت به ایران در اولویت سرمایه‌گذاری و راه‌اندازی کسب‌وکار قرار بگیرند.

قوانینی که اجرا نمی‌شوند

از سوی دیگر، تعدد قوانین و ضدونقیض بودن آنها در ایران یک مسئله است و مسئله دیگر نحوه و ضمانت اجرای این قوانین است؛ یعنی در بسیاری از مواقع شاهد دیدگاه بخشی‌نگر از سوی نهادها نسبت به قانون هستیم که این امر تفسیر این قوانین به نفع نهاد مربوطه را دامن می‌زند.

در برخی مواقع نیز هر چند قانون ابلاغ و تصویب شده، اما اجرای آن با اماواگرهای زیادی همراه بوده است. به‌عنوان مثال، ماده ۷ قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار پس از چند سال از ابلاغ آن به مرحله اجرا نرسید. در این ماده تصریح‌شده به‌منظور ساماندهی و کاهش مراجعات نمایندگان نهادهای اجرایی به واحدهای تولیدی، افزایش اعتماد متقابل میان دولت و کارآفرینان و در راستای تحقق دولت الکترونیک، معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهوری موظف است با تشکیل «کمیته ساماندهی مراجعه نمایندگان نهادهای اجرایی به واحدهای تولیدی» ضمن دعوت از نمایندگان نهادهای ذی‌ربط و اتاق‌ها، پیش‌نویس آیین‌نامه هرگونه بازدید و مراجعه نمایندگان نهادهای اجرایی به واحدهای تولیدی را تدوین و به تصویب هیات‌وزیران برساند. همچنین طبق این ماده قانونی تمامی نهادهای اجرایی موظف به همکاری با کمیته یادشده و اجرای تصمیمات و دستورالعمل‌های آن هستند.

یا در ماده ۲۵ این قانون تصریح‌شده در زمان کمبود برق، گاز یا خدمات مخابرات، واحدهای تولیدی صنعتی و کشاورزی نباید در اولویت قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات قرار داشته باشند و شرکت‌های عرضه‌کننده برق، گاز و خدمات مخابرات موظفند هنگام عقد قرارداد با واحدهای تولیدی اعم از صنعتی، کشاورزی و خدماتی، وجه‌التزام قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات را در متن قرارداد پیش‌بینی کنند.

هرگاه دولت به‌دلیل کمبودهای مقطعی به شرکت‌های عرضه‌کننده برق یا گاز یا مخابرات دستور دهد موقتا جریان برق یا گاز یا خدمات مخابراتی واحدهای تولیدی متعلق به شرکت‌های خصوصی و تعاونی را قطع کنند، موظف است نحوه جبران خسارت‌های واردشده به این شرکت‌ها ناشی از تصمیم یادشده را نیز تعیین و اعلام کند. با این وجود شاهد هستیم همچنان صنایع در اولویت خاموشی‌های برق قرار دارند و بسیاری از فعالان صنعتی که از این رهگذر متضرر شده‌اند، معتقدند مشخص نیست کدام نهاد قرار است خسارت‌های آنها را جبران کند.

به‌گفته ناظران حجم انبوه قوانین به اضافه عدم‌اجرای به موقع و درست آنها در پیوند با یکدیگر به تشدید مشکلات دامن زده است.

به همین دلیل است که گزارش اخیر دیوان محاسبات در زمینه قوانین هفت‌گانه مرتبط با تولید نشان می‌دهد: با وجود اهمیت بالای این قانون، فقط حدود ۳۹ درصد از مفاد آن به اهداف مدنظر در تکالیف قانون رسیده و بیش از ۲۲ درصد از بندها تاکنون فاقد عملکرد بوده‌اند. همچنین براساس این گزارش مهم‌ترین دلیل عدم‌اثربخشی قانون یادشده (حدود ۹۱درصد) به ضعف اجرا و ترک فعل مسئولان مرتبط می‌شود.

قوانین موجود، مانع اصلی رونق تولید

رئیس خانه صنعت و معدن استان فارس گفت: مجلس و تصویب قوانین و مقررات دست و پاگیر عاملی است که موجب شده چرخ اقتصاد در کشور با سرعت مناسبی حرکت نکند.

سهراب شرفی در گفت‌وگو با مهر بیان کرد: سال‌هاست فعالان اقتصادی فریاد سر می‌دهند که موانع و مشکلاتی در حوزه تولید وجود دارد و باید این مشکلات از سوی نهادهای متولی برطرف شود، اما تاکنون نه مجلس به‌دنبال برطرف کردن مشکلات واحدهای تولید و تولیدکنندگان بوده و نه دولت نگرانی برای برطرف کردن مشکلات بخش خصوصی داشته است.

وی اضافه کرد: اینکه رهبر معظم انقلاب اقدام به نام‌گذاری سال مبتنی بر مانع‌زدایی و پشتیبانی از تولید می‌کنند نشان‌دهنده آن است که منظور ایشان برطرف کردن مشکلات و قوانین موجود توسط مجلس است اینکه ۱۳ هزار قانون ناکارآمد در مجموعه قوانین وجود دارد نشان‌دهنده آن است که مجلس نقش خود را در برطرف کردن مشکلات واحدهای تولیدی با تصویب قوانین تسهیل‌کننده صادرات به‌درستی انجام نداده است.

شرفی افزود: آنقدر قوانین و مقررات دست‌وپاگیر در کشور وجود دارد که هرقدر قانون جدید توسط مجلس تصویب شود، توسط قانون دیگری که در کتاب قانون آمده و سالیان قبل یا در دوره حاضر تصویب شده آن را نقش می‌کند. این در حالی است که اگر دولت و مجلس قانونی را به‌درستی اجرایی نکنند هیچ فردی از آنان مطالبه‌گری نخواهد کرد، اما اگر بخش خصوصی نتواند یک قانون را به‌درستی انجام دهد نهادهای نظارتی در کوتاه‌ترین زمان به موضوع ورود می‌کنند.

این فعال اقتصادی در ادامه بیان کرد: با توجه به شرایط موجود و عدم‌اهتمام دولت و مجلس بر توسعه اقتصاد نباید انتظار داشت فرامین رهبر معظم انقلاب محقق شود، زیرا با شرایط موجود نمی‌توان آینده‌ای را برای اقتصاد کشور متصور شد این در حالی است که در کشور شاهد ایجاد کارگروه رفع موانع تولید هستیم که این کارگروه بیانگر شرایط جنگی اقتصادی است.

شرفی اظهار کرد: مجلس که خود به‌تنهایی یکی از سدهای اصلی پیشرفت اقتصاد است، اما دولت نیز از تعدد قوانین در حوزه صنعت استقبال کرده و هیچ‌گونه فعالیتی برای کاهش معضلات موجود در حوزه تولید نکرده، با این حال شعار افزایش تولید نیز سر می‌دهد

او معتقد است مجلس دیگر نباید اجازه تصویب قانون جدید را به نمایندگان مجلس بدهد، بلکه باید در کوتاه‌ترین زمان نسبت به بروزرسانی قوانین موجود در کشور اقدام کند.

کثرت قوانین مشکل اصلی نظام حقوقی

عضو هیات علمی گروه حقوق دانشگاه تبریز با بیان اینکه کثرت قوانین یکی از مشکلات مهم نظام حقوقی ایران است، اظهار کرد: از ۱۱۲ سال گذشته سیر قانون‌گذاری در کشورمان وجود داشته و طبق آمار، در طول این سال‌ها بیش از ۱۰ هزار عنوان قانون در ایران به تصویب رسیده است.

به گزارش ایسنا، حسین فخر در نشست «آسیب‌شناسی نظام تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور» در دانشکده حقوق و علوم اجتماعی دانشگاه تبریز، گفت: بخشی از قوانین شامل تنها یک ماده واحده و یک تبصره هستند که با احتساب این قوانین، به نظر می‌رسد آمار وجود بیش از ۱۰ هزار عنوان قانون در ایران، مبالغه‌آمیز نباشد.

وی افزود: آیین‌نامه‌ها، نظامنامه‌ها، تصویب‌نامه‌ها و دستورالعمل‌هایی برای ارائه راه‌حل‌های اجرای قوانین مصوب تصویب شده و شامل تمامی قوانین می‌شود. فخر درباره مشکلاتی که کثرت قوانین برای نظام حقوقی ایران به وجود آورده، تشریح کرد: تسلط بر این حجم از قوانین کار بسیار دشواری است که قضات، وکلا و حتی نمایندگان مجلس را در امر قانون‌گذاری با مشکل مواجه کرده است. همچنین عدم‌شفافیت موضع قانون‌گذار در موضوعات گوناگون باعث مشکل و چالش در این زمینه شده است.

فخر در ادامه گفت: ما در مواردی با قوانینی مواجه می‌شویم که نمی‌دانیم کدام قانون ناسخ و منسوخ یا کدام مقدم و موخر است.

وی با اشاره به اینکه اطاله دادرسی یکی از مشکلات اصلی نهاد قضایی است، گفت: همواره مسئولان ارشد قضایی از این مشکل یاد می‌کنند که عدم‌تنقیح قوانین و کثرت قوانین و مقررات یکی از دلایل اصلی و فنی آن بحث است.

این عضو هیات علمی گروه حقوق دانشگاه تبریز، افزود: تزلزل احکام و تصمیمات از دیگر مشکلات به وجود آمده به‌دنبال کثرت قوانین است؛ به‌طوری‌که در برخی موارد درباره موضوعات مشابه و یکسان تصمیمات، احکام و دستورات قضایی مختلف صادر شده که این مشکل باعث تبعیض و ناعدالتی می‌شود. وی فقدان امنیت و ثبات حقوقی را نتیجه کثرت قوانین دانست و گفت: این موضوع زمینه‌ساز کاهش سرمایه‌گذاری اقتصادی و نبود ثبات اجتماعی و اقتصادی در کشور می‌شود.

فخر با تاکید بر اینکه پیدایش گریزگاه‌های حقوقی معلول این مشکلات است، گفت: افرادی که به‌دنبال گریز از قانون هستند، با استفاده از تعدد قوانین شکاف‌هایی برای توجیه اعمال غیرمجاز و غیراخلاقی خود پیدا می‌کنند. وی با اشاره به این قاعده حقوقی که عدم‌آگاهی به قوانین توجیهی برای رفع تکلیف و وظیفه نیست، افزود: با وجود این حجم از قوانین چگونه می‌توان از مردم انتظار داشت به‌تمامی قوانین تسلط داشته و به آن عمل کنند؟

عضو هیات علمی گروه حقوق دانشگاه تبریز درباره علل تکثر قوانین در کشور، اظهار کرد: یکی از علل این تکثر، تعدد مراجع تقنین قانون در کشور ما است که باید توجه داشت تقنین در اینجا فقط شامل مصوبات مجلس شورای اسلامی نبوده و معنای عام آن موردتوجه است.

وی در ادامه تشریح کرد: طبق اصل ۷۱ قانون اساسی، صلاحیت انحصاری قانون‌گذاری بر عهده مجلس شورای اسلامی است و این موضوع حق مجلس بوده و وظیفه‌ای است که به‌واسطه رأی تک‌تک مردم، به مجلس محول شده است. وی افزود: معتقدم نمایندگان مجلس نباید از حق خود گذشته و آن را به نهادهای دیگر واگذار کنند و باید مقابل دخالت‌های ناروا، قانون‌گذاری یا شبه قانون‌گذاری نهادهای دیگر بی‌تفاوت نباشند.

فخر درباره تصویب‌های شتاب‌زده قوانین، مطرح کرد: در بسیاری از موارد دچار روزمرگی و شتاب‌زدگی در قوانین شده‌ایم و به‌جای نگاه جامع تنها برای حل مشکل کوتاه‌مدت قانون تصویب می‌کنیم.

سخن پایانی

علت این روزمرگی عدم‌آگاهی تعدادی از قانون‌گذاران به اصول و فنون قانون‌گذاری است؛ به‌طوری‌که زمانی در کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس لیسانس معماری و شیمی وجود داشت. تمامی این عوامل سبب می‌شود نه‌تنها در مسیر فعالیت‌های تولیدی اخلال و مانع ایجاد شود، بلکه یکی از فاکتورهای کلیدی یعنی مشارکت اقتصادی نیز با افول مواجه شود، زیرا در این شرایط سرمایه‌گذاری توجیه‌پذیر نبوده و امکانات و نیروهای موجود در بخش خصوصی به سمت سایر فعالیت‌های غیرمولد سوق پیدا می‌کند. در این رابطه، طبق آماری که اخیرا معاونت بررسی‌های اقتصادی اتاق بازرگانی تهران ارائه داده، نسبت اشتغال یا نسبت تعداد شاغلان با جمعیت در سن کار در ایران، کم و حدود ۳۸ درصد است، در حالی که این رقم در کشور اندونزی حدود ۶۴ درصد است. این نسبت نشان می‌دهد چه سهمی از جمعیت در سن کار، شاغل هستند. از سوی دیگر، نرخ مشارکت اقتصادی موید نسبت جمعیت فعال به جمعیت در سن کار است و جمعیت فعال، مجموع شاغلان و بیکاران را تشکیل می‌دهد. این نرخ در اقتصاد ایران فقط ۴۴ درصد است در حالی که در دو کشور اندونزی و مالزی حدود ۶۸ درصد است. همچنین دو عامل مهم اثرگذار بر پایین بودن نرخ مشارکت اقتصادی در ایران، کم بودن نرخ مشارکت زنان و جوانان است که در قیاس با سایر کشورهای موردبررسی، ارقام بسیار پایینی را تشکیل می‌دهد.

آگهی مناقصه عمومی شماره ۲۰۰۱۰۰۵۲۶۵۰۰۰۳۰۴

شهرداری کرج در نظر دارد براساس بودجه مصوب شورای اسلامی شهر، پروژه مندرج در جدول ذیل را از طریق مناقصه عمومی به پیمانکاران واجد شرایط واگذار نماید.

ردیف	شرح پروژه	مبلغ پروژه به ریال	مبلغ سپرده به ریال	رتبه لازم	درصد تضامین قرارداد
۱	تجدید(۱) مناقصه تکمیل مصلی امام خامنه‌ای و مسجد الائمه مهرشهر کرج- با برآورد کل	۳۱،۶۱۵،۷۶۱،۲۳۰	۱،۵۸۱،۰۰۰،۰۰۰	۱۵اینیه	۵۰٪

۱- سپرده شرکت در مناقصه به یکی از روش‌های ذیل ارائه گردد: ضمانت‌نامه بانکی معادل مبلغ فوق که به مدت ۹۰ روز اعتبار داشته و قابل تمدید باشد و یا واریز فیش نقدی به مبلغ فوق به حساب ۷۰۰۷۸۶۹۴۸۶۲۳ بانک شهر ۲- برندگان نفر اول و دوم مناقصه هرگاه حاضر به انعقاد قرارداد نشوند سپرده آنان به ترتیب ضبط خواهد شد. ۳- مبلغ ۱،۰۰۰،۰۰۰ ریال به‌عنوان هزینه خرید اسناد به حساب ۷۰۰۷۸۵۳۱۳۷۹۵ به نام شهرداری کرج از طریق سامانه الکترونیک دولت (ستاد) به آدرس WWW.SETADIRAN.IR می‌بایست واریز گردد. ۴- متقاضیان می‌توانند از تاریخ انتشار آگهی تا ساعت ۱۳:۰۰ تاریخ ۱۴۰۱/۰۹/۱۶ جهت خرید اسناد مناقصه به سامانه الکترونیک دولت (ستاد) مراجعه نمایند. ۵- شرکت‌کنندگان می‌بایست ضمن بارگذاری ضمانت‌نامه شرکت در مناقصه در سامانه ستاد، نسبت به تحویل اصل ضمانت‌نامه تا ساعت ۱۳:۰۰ تاریخ ۱۴۰۱/۹/۲۶ به آدرس کرج- میدان توحید- بلوار بلال- شهرداری کرج طبقه هفتم اداره امور پیمانها و قراردادها اقدام نمایند. ۶- در صورت بروز هرگونه تناقض در موارد مندرج در آگهی با سامانه ستاد، ملاک عمل سامانه ستاد خواهد بود. ۷- پیشنهادات رسیده در مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۷ در کمیسیون عالی معاملات شهرداری کرج مطرح و پس از بررسی و کنترل، برنده مناقصه اعلام خواهد شد. ۸- هزینه چاپ آگهی به عهده برنده مناقصه می‌باشد.

جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۳۵۸۹۲۴۲۳- ۰۲۶ تماس و یا به سایت www.karaj.ir مراجعه نمایید./۰۸۲

اداره امور قراردادها و پیمانها- شهرداری کرج

نوبت سوم

«مناقصه عمومی»

شرکت معدن کار باختر در نظر دارد **جهت تامین ماشین‌آلات معدنی صفرکیلومتر خود در معادن غرب کشور (محل تحویل ماشین‌آلات)** به شرح ذیل با گارانتی، اعتبار تامین قطعات یدکی و خدمات پس از فروش و شرایط فاینانس و تسهیلات فروش از طریق مناقصه عمومی «دومرحله‌ای» اقدام نماید. از واجدین شرایط دعوت به عمل می‌آید پس از مراجعه به سایت www.madankarbakhtar.ir نسبت به دانلود اسناد مناقصه، تکمیل و تحویل آن حداکثر به مدت ۷ روز کاری پس از تاریخ درج آگهی به آدرس همدان- خیابان مهدیه- جنب بانک صادرات- کوچه توحید- بن‌بست کیانیان- درب دوم سمت راست واحد پشتیبانی آقای بابایی (شماره تلفن ۰۸۱۳۸۳۷۰۲۳۵ (داخلی ٤)) اقدام فرمایند.

شرح	واحد	تعداد
بیل مکانیکی کوماتسو PC600-8 (اصل) یا دوسان DX530LCA-7M (اصل) یا معادل ولوو (اصل) و یا هیتاچی (اصل)	دستگاه	۱۰
مینی لودر معادل S۲۵۰	دستگاه	۴
کامیون و یا تراک معدنی (با ظرفیت بیش از ۴۵ تن جابجایی بار)	دستگاه	۲۰
دریل واگن با توان حفاری با قطر بیش از ۴ اینچ اطلس (اصل) یا فورکاوا ۱۲۰۰ (اصل)	دستگاه	۱۰

شرکت معدن کار باختر (سهامی خاص)

یادداشت

لزوم ایجاد نظام تنظیم‌گری در صنعت و بازار خودرو

امیرحسن کاکایی
عضو هیات علمی دانشگاه علم و صنعت

این روزها صحبت‌های زیادی درباره واگذاری سهام دولت در دو خودروسازی به بخش خصوصی مطرح می‌شود، این در حالی است که از نظر قانونی این دو خودروساز خصوصی هستند و باید طبق قانون تجارت عمل کنند، اما دولت‌ها با دخالت‌ها و سیاست‌گذاری‌های خود درباره برنامه‌های اجرایی خودروسازان، به‌ویژه با قیمت‌گذاری دستوری، در عمل به‌ویژه در ۵سال گذشته، به سهامداران و مردم ضربه وارد کرده‌اند. دولت هم‌اکنون نخست باید با واگذاری سهام تودلی، به‌نوعی جلوی مسیر غیرقانونی مالکیت و مدیریت قبلی را بگیرد. اما سوال اینجاست که با واگذاری مالکیت، آیا حاکمیت راضی به قبول مدیریت بخش خصوصی می‌شود؟ واقعا با خصوصی‌سازی، دنبال چه چیزی است؟ از نظر ظاهری خصوصی‌سازی ابزاری است برای افزایش بهره‌وری و قدرت رقابت‌پذیری، اما آنچه در شرکت‌های صنعتی بزرگ شاهد بوده‌ایم این است که خصوصی‌سازی ابزاری برای تامین پول در مقاطعی خاص، واگذاری مسئولیت به بخش خصوصی و البته ادامه مسیر مدیریت دستوری صنعت و بازار بوده است. البته بدون ورود به جزئیات می‌توانم ادعا کنم خصوصی‌سازی در صنایع بزرگ در عمل باعث افزایش معنی‌دار رقابت‌پذیری برمبنای معیارهای بین‌المللی و عملی نشده است.

حال که دو خودروسازی با سیاست‌گذاری‌های دولتی در ۵ سال گذشته به خاک سیاه نشسته و همچنان دولت و مجلس روی سیاست‌های خود به‌ویژه سیاست قیمت‌گذاری و استانداردسازی‌های نامناسب پافشاری می‌کنند، چگونه قرار است با ادامه این سیاست‌ها در کنار تحریم‌های بین‌المللی که منجر به تحمیل بیش از ۱۰۰ هزار میلیارد تومان زیان به آن دو شده، کاملا خصوصی و همزمان با جبران زیان، رقابت‌پذیر شوند، قیمت خودرو را پایین بیاورند، به استانداردهای روز اروپا برسند و خودرو اقتصادی برای همگان ارائه دهند؟ این دو شرکت چه دارند که قرار است بخش خصوصی زیر بار زیان بالای ۳ میلیارد دلاری آنها برود؟

مطمئنم اگر این مقاله به دست دولتمردان برسد، هزارویک دلیل می‌آورند که اشتباه می‌کنم. امیدوارم این‌گونه باشد، اما واقعیت این است که با فرض اینکه سرمایه‌دارانی پیدا شوند که بخواهند مالکیت و مدیریت این دو خودروساز را تقبل کنند، همچنان نظام با چند مشکل بزرگ در صنعت خودرو روبه‌رو است که نخستین آن رویاپردازی بیش از حد مسئولان و عدم‌مسئولیت‌پذیری در قبال این رویاپردازی‌هاست. به‌عنوان مثال، استاندارد یورو ۵ را حاکم می‌کنیم، اما از تامین بنزین آن عاجز هستیم. اقتصادی‌ترین خودروها را از چرخه تولید حذف و مردم دهک‌های پایین را هر روز بیش از پیش از آرزوی خودرودار شدن دور می‌کنیم و آن وقت دنبال تولید خودرو ارزان هستیم. در برنامه‌ها به‌دنبال افزایش توانمندی فناورانه در زنجیره تامین هستیم و از سوی دیگر، به اسم تولید، تیراژ خودروهای مونتاژی به‌سرعت بالا می‌رود و روزبه‌روز از آرزوی خود، یعنی توسعه توانمندی کل زنجیره خودروسازی دور می‌شویم. اما اگر بخواهیم مشکلات را حل کنیم، مسائل زیاد است. قطعا نقطه شروع، واگذاری سهام تودرتوی دو خودروساز، قبول مالکیت خصوصی و حذف قیمت‌گذاری دستوری غلط است. این فقط دو شرط لازم و بدیهی برای تخریب نشدن بیشتر صنعت است. مشکل اصلی کشور در زمینه صنعت خودرو نبود یک نظام تنظیم‌گری کامل، منسجم، شفاف و اجرایی است که اولا مشخص کند چه چیزی را در این صنعت مطلوب می‌دانیم؛ نهادها، سازمان‌ها و در کل نظام حاکمیت، دارای چه اختیارات و از آن مهم‌تر مسئولیت‌هایی در راستای رسیدن به آن مطلوب هستند؛ وقتی یک نهاد یا سازمان به تعهدات خود در قبال برنامه عمل نکرد و به صنعت و بازار ضربه زد، چگونه باید خسارت بدهد؛ مسئولی که بالای سر آن سازمان است چگونه تنبیه شود یا برعکس، اگر کار خیلی بهتر پیش رفت، چگونه از او تشکر شود؛ کفایت اختیارات و مسئولیت‌های هر نهاد چگونه تعیین می‌شود؛ انسجام نهادی و اجرایی توسط چه نهادی کنترل و هدایت می‌شود و در زنجیره نهادی، کدام نهاد هدایتگر اصلی و کدام یک فرانبردار آن نهاد مرکزی هستند؟ در این نظام تنظیم‌گری منسجم و هدفمند، جایگاه نظام اقتصادی کجاست و اگر شاخص‌های خاص مانند قیمت ارز خلاف پیش‌بینی‌ها و خارج از عرف بالا و پایین رفت، چه اتفاقی می‌افتد؟ مسئولیت‌های سرمایه‌گذار و مدیر صنعتی چیست و تا کجا ادامه دارد؟ آیا وقتی قیمت ارز معنی‌دار بالا می‌رود، باز هم صنعت باید مسئولیت پایین نگه‌داشتن قیمت‌ها را برعهده داشته باشد؟ در بازار غیررقابتی کالایی مانند ورق فولادی بدنه خودرو، اگر تامین‌کننده در کیفیت یا زمان و مقدار تامین خلف وعده کرد، چه کسی و با چه سیستمی از سرمایه‌گذار، کارآفرین و مدیر صنعتی حمایت می‌کند؟ اگر مالک خودروسازی تصمیم به تعطیلی یک سایت زیانده داخلی یا خارجی گرفت، چه مجوزهایی از چه سازمان‌هایی باید بگیرد؟ چه کسی از کارگران بیکارشده حمایت می‌کند؟ آیا کارآفرین صنعت اجازه دارد حقوق‌های نجومی بدهد یا برعکس، یک فرد ناکارآمد را اخراج کند؟ آیا مالکان جدید دو خودروسازی اصلی اجازه دارند افراد ناکارآمد سفارشی را بدون نگرانی از دخالت‌های سیاسیون اخراج کنند؟ در چه صورت کارآفرین متخلف به‌شمار می‌رود؟ اگر از ۵۰ هزار کارگر، هزار نفر بیرون ریختند و مسئله امنیتی برای شهر یا کشور به‌وجود آوردند، نظام قضایی، امنیتی و انتظامی چقدر پشتیبان کارآفرین و مالک است؟ نظام و خدمات فروش در راستای نظام تولید است؟ آیا هر فروشنده خارجی هر وقت بخواهد می‌تواند وارد بازار و هر وقت بخواهد خارج شود و پشت سرش را هم نگاه نکند؟ مالکیت معنوی و فکری چه جایگاهی دارد؟ اصولا توسعه فناوری در داخل مهم‌تر است یا عرضه محصول با کیفیت‌تر بدون توجه به میزان ارزبری و وابستگی به کشورهای خارجی؟ توازن تعرفه‌ها، قیمت ارز، مالیات و بیمه و عوارض را چه کسی تضمین می‌کند؟ این اعداد و ارقام تا چه مدت قابل‌اطمینان و ثابت هستند؟ اگر به دلایلی سیاسی، یکی از این ارکان، تغییر ناگهانی کرد، چه کسی زیان سرمایه‌گذاران را جبران می‌کند؟

البته شاید افرادی ازسوی حاکمیت بگویند که همه این موارد در قوانین هست و هر کدام از نهادها مسئولیتی دارند و قطعا هم در ۹۹ درصد موارد حق با آنهاست، اما می‌توانم به‌جرأت بگویم که موارد موجود در بسیاری از جنبه‌ها با هم تناقض دارند و مسئولان و نهادها عمدتا پاسخگو نیستند. اصلا پاسخگویی در برخی موارد تعریف نشده، چه برسد که بخواهیم پاسخی از مسئولی دریافت کنیم. از آن مهم‌تر جزیره‌ای عمل کردن این مسئولان و نهادها و سازمان‌هاست. به‌عنوان مثال، وزارت صنعت، معدن و تجارت ده‌ها برنامه تحول طراحی کرده، اما اصولا چند وزارتخانه و نهاد در چارچوب راهبردهای تعیین‌شده توسط این وزارتخانه عمل و از آن حمایت می‌کنند؟ در دنیای رقابتی امروز، با برنامه‌های متعدد دولت‌ها و نظام‌های اقتصادی بزرگ برای افزایش قدرت رقابت در صنعت خودرو دنیا، عملا نه‌تنها برنامه‌ها و قوانین باید همراستا باشند، بلکه باید در راستای تحولات سهمگین موردنیاز، تسهیلگر و تامین‌کننده نیازمندی‌های ساختاری، نهادی، سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و علمی و فنی باشند. تا چنین نظام تنظیم‌گری ایجاد نشود، برنامه‌های دولت و حاکمیت عمدتا ابتر خواهد ماند و مجددا ما را به دامن مونتاژکاری و وابستگی بی‌حدوحصر فناورانه خواهد انداخت.

چرا قوانین تسهیل‌کننده فعالیت‌های اقتصادی نیستند؟

صنعت در هزار توی قوانین

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

نقش حاکمیت قانون در نظم‌بخشی به بخش‌های گوناگون جامعه از سیاست گرفته تا اقتصاد به‌قدری بدیهی است که کسی نمی‌تواند منکر آن شود. در این میان، قوانین حوزه اقتصاد به‌واسطه جامعه هدف گسترده و بخش عظیمی که زیر چتر آن گردهم می‌آیند و تاثیر قابل توجهی که بر رفاه مردمان یک کشور دارند باید با تیزبینی و دقت بیشتری تصویب شوند و به اجرا در آیند. هر قانونی باهر میزان شمول، در اجرا تاثیرگذار خواهد بود و رفتارهای افراد جامعه را در ابعاد گوناگون هدایت خواهد کرد. در واقع، یکی از بدترین شرایطی که می‌توان برای یک کشور تصور کرد، نبود قانونی است که باید باشد و در مقابل، وجود قوانین متضاد و مزاحم است. قانون‌گذار باید توجه ویژه‌ای به قوانینی که مصوب می‌کند، داشته باشد تا با هدف ذاتی آن که نظم‌بخشی، حمایت و هدایت است در تناقض نباشد؛ بنابراین می‌توان گفت وظیفه مجلس از قانون‌گذاری شروع می‌شود و در یک فرآیند پیگیرانه با نظارت بر اجرای مصوبات در یک چرخه ادامه دارد. صمت به بهانه روز قانون اساسی درباره اقدامات مجلس که وظیفه اصلی قانون‌گذاری را بر عهده دارد و باید در راستای کمک به اقتصاد و صنعت کشور حرکت کند و همچنین انتظارات صنعتگران از قانون‌گذاران، با برخی از صاحب‌نظران گفت‌وگو کرده که در ادامه می‌آید.

عکس: صمت

صنعت از تورم قوانین و قوانین ناکارآمد، مزاحم و متضاد رنج می‌برد و خلأهای زیادی که در این بخش وجود دارد باعث شده صنعتگر در یک فضای مبهم سردرگم شود

تورم قوانین معضل بزرگ کشور است

ابوالفضل روغنی گلپایگانی، کارشناس و فعال حوزه صنعت درباره قوانین تسهیل‌کننده فضای کار بخش صنعت کشور در گفت‌وگو با صمت گفت: براساس بررسی‌هایی که انجام‌شده، کشور ما، یکی از کشورهایی است که مشکل تورم و تعدد قوانین دارد که معضل بزرگی است و باید موردتوجه متولیان امر قرار گیرد و اصلاح شود؛ از این‌رو به‌ناچار باید به‌دنبال قانون‌زدایی باشیم.

روغنی گلپایگانی در ادامه افزود: روند قانون‌زدایی یعنی کاهش قوانینی که مزاحم کسب‌وکار، تولید و فعالیت صنعتگران هستند، شروع شده که مسئولیت پیگیری و اجرای آن هم بر عهده وزارت امور اقتصادی و دارایی است. در این راستا، تیم‌های متعددی تشکیل و با بررسی‌های متعدد مشخص شده وزارتخانه‌های گوناگون چه قوانین زائد و بازدارنده‌ای دارند تا بازنگری‌های اساسی در این زمینه انجام شود و در واقع قوانین مزاحم حذف و برخی از قوانین دیگر اصلاح و در آنها بازنگری شود.

روغنی گلپایگانی با اشاره به لزوم بازنگری در برخی از قوانین مصوب و اینکه باید هر چند سال یک بار بازنگری‌هایی در این بخش انجام دهیم، اظهار کرد: علت اینکه برخی از قوانین نیاز به اصلاح و بازنگری دارند می‌تواند به انجام نشدن کار کارشناسی در زمان تصویب آنها برگردد و اینکه برخی از قوانین فقط در مقطع زمانی خاصی تاثیرگذار هستند و با گذر از شرایط خاص باید اصلاح یا حذف شوند، چون در شرایط خاص، تصمیماتی را می‌گیریم که در شرایط دیگر باید آنها را تغییر دهیم. در نهایت اینکه کشور ما جزو کشورهایی در جهان است که از لحاظ تنوع و در واقع تعدد قوانین، شرایط مناسبی ندارد.

وی در ادامه اظهار کرد: موضوع دوم، وجود قوانین بسیار زیاد در راستای تسهیل حوزه کسب‌وکار است که می‌توانند تاثیرات خوبی داشته باشند، اما به محاق رفته‌اند. در واقع، این قوانین یا اصلا به‌کار گرفته نمی‌شوند یا اینکه در شرایط مطلوبی اجرا نمی‌شوند. به‌عنوان مثال، قانون حمایت از تولید یا بهبود فضای کسب‌وکار که سال‌هاست نوشته و مصوب شده، اما هنوز آیین‌نامه‌های اجرایی آنها در دست دولت است و بسیاری از کارهای مربوط به این قانون در کشور انجام نشده است.

▣ کار کارشناسی در اولویت

روغنی گلپایگانی درباره انتظار صنعتگران از مجلس به‌عنوان قانون‌گذار اظهار کرد: بنابر آنچه گفته شد انتظار از مجلس این است که اولا در قانون‌گذاری به‌ویژه در قوانین مربوط به فعالیت‌های اقتصادی و تجاری، حتما با کارشناسان مشورت کنند و بعد از مشورت، کار کارشناسی انجام دهد؛ یعنی انتظار می‌رود مجلس در روند قانون‌گذاری در یک فرآیند منطقی و گام‌به‌گام، نظرات تیم کارشناسی حرفه‌ای و تمام ذی‌نفعان را جویا شود، این نظرات را با قوانین دیگر تطبیق دهد، قدری با قوانین جهانی مقایسه کند و در نهایت آنها را تصویب کند. این اولین انتظار صنعتگران از مجلس و قانون‌گذار است.

وی ادامه داد: دومین انتظار از مجلس این است که در تصویب قوانین عجله نکند. در این زمینه معتقدم مجلس تا حدودی در تصویب برخی از قوانین عجله می‌کند و مسائل سیاسی و گاه غیرکارشناسی را چاشنی و مبنای تصمیم‌گیری خود قرار می‌دهد که رویکرد درستی نیست. واقعیت این است که باید قانون را از مر قانون ببینیم و براساس آن قوانین را وضع کنیم. البته منظور این نیست که به ملاحظات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی توجه نکنیم، قطعا باید این ابعاد هم موردتوجه قانون‌گذار باشد و قوانین بالادستی و پایین‌دستی بالانس شوند. این وظیفه مرکز پژوهش‌های مجلس است که روی این موضوع تمرکز و به ابعاد گوناگون تاثیرگذاری یک قانون توجه کند.

روغنی گلپایگانی با اشاره به وظیفه مرکز پژوهش‌های مجلس و نقش تاثیرگذاری که دارد، اظهار کرد: یکی از موارد مهمی که روی آن تاکید دارم، این است که مرکز پژوهش‌های مجلس حتما روی قوانین کار کارشناسی انجام دهد. البته در بسیاری از موارد این کار انجام می‌شود، اما بهتر است این مسئله با صرف وقت و بررسی‌های بیشتری پیگیری شود و در این زمینه، پیشنهاد من این است که مرکز پژوهش‌های مجلس با مراکز پژوهشی دانشگاه‌ها، بخش صنعت، بخش بازرگانی و... ارتباط بیشتری برقرار کند تا قانونی که وضع می‌کند، جامع‌ومانع باشد. البته باید مرکز پژوهش‌ها به این موضوع نیز توجه کند که عمر قوانین خیلی طولانی نیست و در همه جای دنیا، بازنگری و بازبینی قوانین به‌طور مستمر انجام می‌شود.

وی افزود: بخش دیگری که در این زمینه می‌توان به آن اشاره کرد، قوانین مربوط به حوزه کسب‌وکار است. در این بخش شاهد تعدد قوانین و مصوبات مزاحم هستیم. وزارت اقتصاد مسئول شناسایی قوانین مزاحم در فضای کسب‌وکار در بخش‌های گوناگون است تا در آنها بازنگری و اصلاح کند. تعداد چنین قوانینی کم نیست. به‌عنوان نمونه در وزارت جهاد کشاورزی حدود ۳۰۰ قانون مربوط به کسب‌وکارها شناسایی شد که در بازبینی و کار کارشناسی مشخص شد زمان برخی از این قوانین گذشته و باید بروزرسانی شوند. در ادامه این بررسی‌ها فقط ۷۰ قانون باقی ماند و حدود ۲۳۰ قانون مزاحم حذف شد.

روغنی گلپایگانی در پایان اظهار کرد: بخش صنعت ما از تورم قوانین و قوانین ناکارآمد، مزاحم و متضاد رنج می‌برد و خلأهای زیادی که در این بخش وجود دارد باعث شده صنعتگر و تولیدکننده در یک فضای مبهم سردرگم شوند. لازم به یادآوری است که نتیجه مطلوب زمانی محقق می‌شود که قانون‌گذار کار کارشناسی و مشورت را در اولویت قرار دهد و بیشتر بر آن تمرکز داشته باشد و در ادامه از نظارت بر اجرای مصوبات غفلت نورزد.

اگر تمام قوانینی که داریم را به‌خوبی اجرا و در ادامه، در زمینه تامین نیازهای قانونی که داریم، اقدام کنیم، روند تاثیرگذاری خواهد بود

در اجرای قانون ضعف داریم

سیدجواد حسینی‌کیا، عضو کمیسیون صنعت مجلس یازدهم نیز در این باره در گفت‌وگو با صمت گفت: مجلس برای حمایت از بخش صنعت و در نهایت تحقق توسعه اقتصادی کشور از هیچ تلاشی فروگذار نکرده و در این راستا، ریل‌گذاری‌های بسیار خوبی انجام داده؛ از این‌رو مشکلاتی که وجود دارد بیشتر مربوط به اجرای این قوانین است. به‌عنوان نمونه، قانون‌گذار مصوب کرده ۴۰ درصد منابع بانکی به سمت تولید و اشتغال برود، اما در این زمینه بانک‌ها کوتاهی می‌کنند و قوانینی را که مصوب شده تا کسب‌وکارها و روند فعالیت واحدهای تولیدی تسهیل شود به بهانه‌های گوناگون اجرا نمی‌کنند. بسیاری از قوانین اگر اجرا شوند، قطعا تاثیرات بسیار مثبتی خواهند داشت.

حسینی‌کیا افزود: مثال دوم مربوط به قانون تسهیل صدور مجوزهاست. این قانونی جامع و کامل است که مجلس برای رفع بیکار تصویب کرده و گام بلندی در حوزه کسب‌وکارها و اشتغال کشور و تسهیل مسیر فعالیت فعالان بخش صنعت است، اما در اجرای آن ضعیف عمل شده است.

طبق این قانون، مجلس بانک مرکزی را موظف کرده منابعی را به بخش صنعت کشور اختصاص دهد تا به این بخش کمک شود. وی ادامه داد: در بودجه هم ردیف‌های خوبی به حمایت از بخش صنعت اختصاص داده شده، اما کمتر تخصیص داده می‌شوند که گاهی دلیل آن به متولیان امر اجرا برمی‌گردد.

قانون‌گذار نقش نظارتی هم دارد

محمدرضا نجفی‌منش، فعال حوزه صنعت در گفت‌وگو با صمت با اشاره به اهمیت قانون‌گذاری در کشور اظهار کرد: شکی نیست که مجلس نقش کلیدی و حساسی در تدوین قوانین دارد. مجلس تاکنون برای حمایت از بخش صنعت بیش از ۷۰ قانون را مصوب کرده، اما به‌گفته رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس، متاسفانه فقط ۳۵ درصد این قوانین اجرایی و ۶۵ درصد آنها فقط تصویب شده و به مرحله اجرا نرسیده است.

نجفی‌منش در ادامه گفت: نباید فراموش کنیم که مجلس علاوه بر قانون‌گذاری، نقش نظارتی هم دارد. در این راستا، به اعضای کمیسیون جهش تولید و اصل ۴۴ مجلس پیشنهاد دادیم کمیته‌ای تشکیل دهند تا مسئولان و دست‌اندرکاران درباره دلایل اجرایی نشدن برخی از قوانین پاسخگو باشند و به‌طور دقیق مشخص شود چرا برخی از قوانین اجرا نشده‌اند. اگر این اقدام انجام شود، هم متولیان امر به‌ویژه مجریان و هم مجلس که قانون‌گذار است، پاسخگو خواهند بود و در مواردی که نیاز به بازبینی و اصلاح برخی از قوانین وجود دارد، این اقدامات انجام می‌شود. در این صورت است که مسیر حرکت صنعت هموار و اهدافی که در تصویب قوانین مستتر است، محقق می‌شود.

این فعال حوزه صنعت افزود: اگر تمام قوانینی که داریم را به‌خوبی اجرا و در ادامه، در زمینه تامین نیازهای قانونی که داریم، اقدام کنیم، روند تاثیرگذاری خواهد بود. در حال حاضر شاهد وجود قوانین خوبی در بخش صنعت هستیم که متاسفانه درست اجرا نشده‌اند. در این شرایط، تصویب قانون جدید منطق مناسبی ندارد و باید در گام نخست مشکل یادشده برطرف شود.

▣ بازنگری در قوانین

این فعال حوزه صنعت اظهار کرد: دومین موضوعی که لازم می‌دانم بر آن تاکید کنم، بازنگری در قوانینی است که متناسب با شرایط فعلی حوزه صنعت نیست.

نجفی‌منش در ادامه درباره انتظاراتی که صنعتگران از قانون‌گذار دارند، گفت: مجلس به‌عنوان قانون‌گذار باید فضای کسب‌وکار کشور را تسهیل کند. این موضوعی است که بارها بر آن تاکید شده، اما همواره در این زمینه خلأهایی وجود دارد و انتظار می‌رود مجلس شورای اسلامی، علاوه بر قوانینی که در این باره باید تصویب کند، بر اجرای آنها نیز نظارت داشته باشد تا صنعتگر در فضایی باثبات و شفاف فعالیت کند و صنعت، تولید و صادرات کشور توسعه یابد.

نجفی‌منش درباره اقدامات مجلس برای کمک به بخش صنعت در وضعیت کنونی کشور، افزود: مجلس برای اینکه در شرایط خاص نقش خود را در اقتصاد به‌ویژه صنعت کشور ایفا کند، در درجه نخست باید در قوانینی که به‌عنوان قوانین مزاحم فعالیت صنعتگران شناخته می‌شوند مانند ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی بازنگری و آنها را اصلاح کند. این ماده قانونی حدود ۵۰ سال پیش برای مقاطع کاری نوشته شد که بعدها به تمام فعالیت‌های صنعتی بسط داده شد و گرفتاری‌هایی را برای این بخش درست کرد؛ بر همین اساس باید قوانین قدیمی بررسی و در مواردی که مانعی در مسیر حرکت صنعت کشور هستند، بازنگری و اصلاح شوند. این اقدامی مهم و ضروری است که همواره از مجلس انتظار می‌رود به بهترین نحو آن را انجام دهد.

وی در ادامه اظهار کرد: مجلس باید بر اجرای درست قوانینی که مصوب کرده هم نظارت داشته باشد. در این زمینه بر استفاده از نظر کارشناسان در قانون‌گذاری هم تاکید می‌شود. ماده ۲ و ۳ قانون بهبود فضای کسب‌وکار هم می‌گوید اگر می‌خواهید قوانین جدید بگذارید باید نظر مشورتی دست‌اندرکاران این بخش را جویا شوید. مثلا قانون‌گذار برای تصویب قوانین مربوط به بودجه سالانه باید از نظرات فعالان و نمایندگان بخش خصوصی بیشتر استفاده کند و توجه بیشتری به نظرات کارشناسی آنها داشته باشد. البته مجلس قوانین خوبی مانند قانون بهبود مستمر فضای کسب‌وکار، قانون حداکثر استفاده از توان تولید داخل، قانون رفع موانع تولید و... برای تسهیل فعالیت صنعتگران دارد، اما باید به دقت اجرایی شوند و نظارت درستی بر روند اجرای آنها باشد تا تاثیرگذار باشند.

سخن پایانی

قانون‌گذار با تصویب قوانین صنعتی همواره تاکید دارد که در راستای کمک به صنعتگر گام برمی‌دارد، اما در مواردی شاهدیم که صنعتگر از وجود قانونی مزاحم که نباید باشد یا نبود قانونی راهگشا که باید باشد، گلایه دارد. پای صحبت‌های هر کدام که بنشینید، حرف‌هایی برای گفتن دارند و از دید کارشناسانه به دقت زوایای گوناگون کارشان را تجزیه‌وتحلیل می‌کنند؛ از این‌رو این سوال مطرح می‌شود که چرا بازخورد نظراتی که درباره وظیفه یکدیگر دارند، به گوش دیگری نمی‌رسد؟ به‌راستی مشکل کجاست؟

تعدد قوانین سردرگمی می‌آورد

دولت موانع سرمایه‌گذاری بخش خصوصی را رفع کند

تعامل با تولیدکننده راهکار اصولی در قانون‌گذاری

در گفت‌وگو با یک فعال معدنی مطرح شد

بی‌ثباتی قوانین، پاشنه آشیل تولید

مرضیه احقاقی: قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در روز ۱۲ آذرماه سال ۱۳۵۸توسط مجلس خبرگان قانون اساسی تصویب شد. قانون از اهمیت و اثرگذاری جدی بر عملکرد صنایع برخوردار است. قوانین متعدد و متناقض بر عملکرد بخش معدن و صنایع معدنی سایه افکنده است. این‌گونه قوانین و مقررات به‌عنوان عاملی دست‌وپاگیر مانع توسعه عملکردی در بخش‌های گوناگون می‌شود و همچون سدی در مسیر فعالیت تولیدکنندگان قرار می‌گیرد. بر همین اساس، بسیاری از فعالان صنعتی توجه نمایندگان مجلس به مقررات‌زدایی را اصل و پیش‌فرضی برای توسعه می‌دانند و با اشاره به اجرایی نشدن قوانین و مقررات در حوزه‌های گوناگون بر اجرای درست این مقررات تاکید دارند. در چنین شرایطی، بازبینی و سپس نظارت بر اجرای قوانین از اهمیت بیشتری برخوردار است. صمت برای بررسی اثرگذاری قوانین بر عملکرد بخش معدن و صنایع وابسته به آن با محمد حیدرزاده فعال معدنی گفت‌وگو کرده است.

متن کامل این گفت‌وگو را در ادامه بخوانید.

عکس: صمت

◉ اثربخشی قانون و قانون‌گذاری را بر عملکرد صنایع چطور ارزیابی می‌کنید؟

قانون‌گذاری به‌منزله تدوین سیاست و استراتژی و همچنین تدوین برنامه‌های راهبردی و مقررات‌گذاری برای نظم‌بخشی به شرایط است. قوانین حاکم بر بخش معدن و صنایع معدنی، محدوده فعالیت در این بخش را تعیین و تبیین می‌کند اما انتقادهایی به مصوبات و قوانین حاکم بر بخش معدن وارد است.

بی‌توجهی سیاست‌گذاران به نظرات فعالان صنعتی، تولیدکنندگان و نمایندگان بخش خصوصی، یکی از اصلی‌ترین دلایل ناکارآمدی قوانین و مقررات حاکم بر بخش معدن و صنایع وابسته به آن است. بسیاری از این قوانین و مقررات در مرحله اجرا، پیامدهای ناگواری را به‌دنبال دارند.

برای حذف این پیامدها، انتظار می‌رود در دوره طراحی مواد قانونی، از نظرات نمایندگان بخش تولید استفاده شود. به بیانی دیگر، تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی با حضور ذی‌نفعان یک بخش، راه‌حل اصلی برای مقابله با این مشکلات است.

◉ بروز مغایرت میان قوانین تصویب شده از سوی نمایندگان مجلس شورای اسلامی با فرآیند اجرای این قوانین از سوی دولت، چه مشکلاتی را برای تولیدکنندگان ایجاد می‌کند؟

در مواردی شاهد بروز مغایرت میان قوانین و نحوه اجرای مقررات هستیم. مغایرتی که پیامدهای بسیاری را به‌دنبال دارد و حتی به تعطیلی صنایع منتهی می‌شود. درحالی که اگر فضای تعامل میان تولیدکنندگان بخش خصوصی، تولیدکنندگان وابسته به دولت و قانون‌گذاران وجود داشت، چنین چالش‌هایی سد راه تولید نمی‌شد. در همین حال باید تاکید کرد که قوه مقننه وظیفه نظارت بر حسن اجرای قوانین را بر عهده دارد، بنابراین نباید نسبت به بی‌توجهی دولتمردان بر حسن اجرای قانون بی‌تفاوت باشد.

◉ برقراری تعامل نزدیک میان قانون‌گذاران با فعالان معدنی، چه تاثیری بر بهبود شرایط قانون‌گذاری دارد؟

در دوره‌هایی قانون‌گذار از نظرات فعالان صنعتی استفاده می‌کند اما این تعاملات گاه نتیجه‌بخش نیست؛ بنابراین انتظار می‌رود رابطه نزدیک و مستمری میان نمایندگان مجلس شورای اسلامی و اعضای کمیسیون صنعت با نمایندگان بخش تولید برقرار شود. براساس قانون بهبود فضای کسب‌وکار دولت مکلف است در مراحل بررسی موضوعات مربوط به محیط کسب‌وکار برای اصلاح و تدوین مقررات و آیین‌نامه‌ها، نظر کتبی اتاق‌ها و آن‌دسته از تشکل‌های ذی‌ربطی که عضو اتاق‌ها نیستند، اعم از کارفرمایی و کارگری را درخواست و بررسی کند اما در موارد بسیاری سیاست‌گذاران بدون توجه به نظرات فعالان اقتصادی، سیاست‌گذاری می‌کنند. همین بی‌توجهی به قانون نیز عملا مانعی جدی برای رفع چالش‌های حاکم بر بخش تولید است. چنانچه مسئولان و سیاست‌گذاران در روند تصمیم‌گیری، قانون‌گذاری و حتی مقررات‌زدایی تجدیدنظر و میزان تعامل خود را با صنعتگران یا نمایندگان بخش تولید بیشتر کنند، بسیاری از چالش‌های حاکم بر بخش تولید مرتفع خواهند شد.

این دست اقدامات از یک‌سو مسیر توسعه اقتصادی کشور را تسهیل، از سوی دیگر نیز به حفظ موقعیت‌های شغلی ایجاد شده در صنایع کمک می‌کند. بنابراین درمجموع گامی مثبت درجهت بهبود شرایط اقتصادی برداشته خواهد شد.

◉ مهم‌ترین قوانین ناکارآمد حاکم بر بخش معدن چه مواردی هستند؟

متاسفانه هر سال قوانین و مقرراتی ضد تولید از سوی سیاست‌گذاران وضع می‌شود و عملا فرآیند تولید و فروش صنایع را تحت تاثیر منفی قرار می‌دهد. به‌عنوان مثال می‌توان از وضع عوارض صادراتی روی مواد معدنی نام برد. این سیاست در طول سال‌های گذشته به طرق مختلف برای فعالان بخش معدن تکرار شده است و لطمات غیر قابل جبرانی را به این صنعتگران تحمیل کرده است. متاسفانه قانون‌گذار با همراهی دولت یک‌طرفه و بدون نظرخواهی از تولیدکنندگان یا ذی‌نفعان تصمیم‌گیری می‌کند. در چنین شرایطی، از یک‌سو احتمال از بین رفتن برخی کسب‌وکارها وجود دارد و از سوی دیگر، رانت و امتیازی به گروهی خاص تعلق خواهد گرفت.

در همین حال دولت نیز به اهداف پیش‌بینی‌شده خود برای درآمدزایی بیشتر نخواهد رسید. بنابراین انتظار می‌رود سیاست‌گذاران با دقت‌نظر بیشتر عمل کنند و انتقادهای مطرح‌شده نسبت به روند فعالیت خود را بیش از پیش موردتوجه قرار دهند.

سخن پایانی

بی‌ثباتی از دلایل متعددی از جمله بی‌برنامگی دولت‌ها در سیاست‌های پولی و مالی و همچنین تصویب قوانین و مقررات از سوی نهاد قانون‌گذار نشأت می‌گیرد. متاسفانه در کشور ما این بی‌ثباتی در حوزه‌های مختلف قانون‌گذاری و حتی اجرای قوانین به چشم می‌خورد و عملکرد صنایع را تحت تاثیر منفی قرار می‌دهد. چنانچه مسئولان در فرآیند تصمیم‌گیری دقت‌نظر کافی نداشته باشند و اقدام به اخذ سیاست‌های غیرهمسو یا متضاد کنند، چالش‌های جدی در مسیر فعالیت فعالان اقتصادی ایجاد می‌شود. این بی‌ثباتی آسیب‌های جدی به عملکرد تولیدکنندگان وارد می‌کند و عملکرد آنها را تحت‌تاثیر منفی قرار می‌دهد. درموارد متعددی این سیاست‌گذاری اشتباه حتی می‌تواند به تحمیل خسارت‌های جبران‌ناپذیر و همچنین تعطیلی واحدهای تولیدی نیز منجر شود. بنابراین تجدیدنظر در سیاست‌های متناقض تصمیم‌گیران و همچنین اتخاذ رویه‌ای ثابت از سوی مسئولان برای بهبود شرایط تولید، ضروری به‌نظر می‌رسد. در غیر این‌صورت، هر روز شاهد چالش‌های جدیدی در اقتصاد و بروز بی‌ثباتی‌های جدید خواهیم بود که تاثیر منفی بسزایی بر عملکرد صنایع دارند. از آنجاکه در طول سال‌های اخیر توجه به تولید و توسعه عملکردی صنایع موردتوجه رهبر معظم انقلاب قرار گرفته، از مسئولان نیز انتظار می‌رود در مسیر حمایت از تولید، سیاست‌گذاری کنند.

آگهی فراخوان عمومی ارزیابی کیفی پیمانکاران
شرکت فولاد هرمزگان جنوب
شماره مناقصه: ۱۴۴۵۴

موضوع: انجام خدمات نقشه‌برداری صنعتی و عمومی شامل کنترل نوار نقاله‌ها و پایه‌های نوار نقاله‌ها، اسکلت‌های فلزی، کنترل ریل‌های خطوط تولید، کنترل جرثقیل‌ها و انجام تست استاتیک آنها، تهیه و به‌روزرسانی جنرال پلن و تعیین موقعیت نشتی‌ها در کلیه نواحی و سطوح شرکت فولاد هرمزگان جنوب

شرکت فولاد هرمزگان جنوب در نظر دارد موضوع «انجام خدمات نقشه‌برداری صنعتی و عمومی شامل کنترل نوار نقاله‌ها و پایه‌های نوار نقاله‌ها، اسکلت‌های فلزی، کنترل ریل‌های خطوط تولید، کنترل جرثقیل‌ها و انجام تست استاتیک آنها، تهیه و به‌روزرسانی جنرال پلن و تعیین موقعیت نشتی‌ها در کلیه نواحی و سطوح شرکت فولاد هرمزگان جنوب» برای مدت یکسال و قابل تمدید برای دو دوره یکساله دیگر را از طریق مناقصه عمومی یک‌مرحله‌ای به پیمانکاران توانمند و واجد شرایط مندرج در اسناد ارزیابی کیفی، واگذار نماید. بدینوسیله از کلیه پیمانکاران فعال با توان و سابقه اجرایی لازم جهت اجرای موضوع که دارای تایید صلاحیت ایمنی از سازمان تعاون، کار و رفاه اجتماعی و قادر به تهیه ضمانتنامه بانکی به مبلغ ۱،۳۰۰،۰۰۰،۰۰۰ (یک میلیارد و سیصد میلیون) ریال می‌باشند، دعوت می‌گردد در صورت تمایل به همکاری نامه اعلام آمادگی با درج ایمیل رسمی مناقصه‌گر به همراه فیش واریزی به مبلغ ۱،۵۰۰،۰۰۰ ریال به شماره حساب ۰۱۱۱۱۱۱۱۰۰۰۰۸ نزد بانک ملی شعبه گمرک شهید رجایی، به نام شرکت فولاد هرمزگان جنوب بابت خرید اسناد ارزیابی کیفی، را به ایمیل Mohamadi.e@hosco.ir و یا فکس ۳۳۵۳۰۱۴۵ -۰۷۶ تا تاریخ ۱۴۰۱/۹/۱۶ ارسال و نسبت به دریافت فرم ارزیابی کیفی اقدام نموده و اسناد ارزیابی کیفی را تا تاریخ ۱۴۰۱/۹/۳۰ به نشانی بندرعباس- کیلومتر ۱۳ بزرگراه شهید رجایی- منطقه ویژه صنایع معدنی و فلزی خلیج‌فارس-شرکت فولاد هرمزگان- واحد خرید خدمات قراردادی- کدپستی:۷۹۱۷۱۷۶۳۱۹ ارسال نمایند. بدیهی است اسناد مناقصه پس از اتمام ارزیابی کیفی به شرکت‌های واجد شرایط ارائه خواهد شد.

ارایه مدارک و سوابق هیچ‌گونه حقی را برای متقاضیان ایجاد نخواهد کرد.

هزینه چاپ آگهی فراخوان بر عهده برنده نهایی مناقصه مربوطه خواهد بود.

در صورت نیاز به اطلاعات فنی با شماره تلفن ۰۷۶-۴۴۸۴۸۵۲۱ و اطلاعات بازرگانی ۰۷۶-۴۴۸۴۸۶۳۱ تماس حاصل فرمایید.

روابط عمومی شرکت فولاد هرمزگان جنوب

«آگهی فراخوان مناقصه عمومی فشرده (یکپارچه) یک مرحله‌ای»
شماره ۱۴۰۱/۳۰ – شماره مجوز ۶۲۱۴_۱۴۰۱
نوبت اول
شناسه ۱۴۱۷۸۴۵

تحت عنوان حمل MTBE از بندر ماهشهر به محل سایت شرکت پالایش نفت امام خمینی(ره) شازند (همزمان با ارزیابی کیفی)

شرکت پالایش نفت امام خمینی(ره) شازند در نظر دارد فراخوان جهت برگزاری مناقصه عمومی یک‌مرحله‌ای صدرالاشاره به شماره فراخوان ۲۰۰۱۰۹۲۴۷۰۰۰۲۰۰ را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) برگزار نماید. ضمناً خاطرنشان می‌سازد کلیه مراحل برگزاری فراخوان اعم از دریافت و تحویل اسناد مناقصه تا ارسال دعوتنامه و سایر مراحل مناقصه، از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد. ضمناً تاریخ انتشار فراخوان در سامانه ستاد مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۱۶ می‌باشد. شرکت‌های واجد شرایط می‌بایست ضمن مطالعه اسناد جهت اطلاع از موضوع مناقصه، اسناد ارزیابی کیفی را مطابق با دستورالعمل مندرج در استعلام ارزیابی بررسی و تکمیل و بهمراه مستندات فرآیند مناقصه (پاکات الف و ج) در سامانه بارگذاری نمایند.

۱- موضوع مناقصه:

الف) شرح مختصر کار:

ردیف	شماره مناقصه	موضوع مناقصه	مدت زمان انجام کار	مبلغ تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار(ریال)
۱	۱۴۰۱/۳۰	حمل MTBE از بندر ماهشهر به محل سایت شرکت پالایش نفت امام‌خمینی(ره) شازند	یکسال شمسی	۲۴،۳۹۶،۰۰۰،۰۰۰

ب) شرایط متقاضی:

ب-۱- داشتن شخصیت حقوقی، شماره اقتصادی و شناسه ملی.

ب-۲- داشتن امکانات، توانایی مالی، نیروی انسانی، تجربه کافی، سوابق کار مفید و مرتبط با موضوع مناقصه و گواهی حسن انجام کار از کارفرمایان قبلی.

ب-۳- داشتن گواهی راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای.

ب-۴- توان ارائه تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار و همچنین توان ارائه تضمین انجام تعهدات مطابق آئین‌نامه تضمین برای معاملات دولتی

ب-۵- داشتن صورت‌های مالی حسابرسی شده توسط سازمان حسابرسی یا اعضای جامع حسابداران رسمی مطابق با ماده ۲ آیین‌نامه راهکارهای افزایش ضمانت اجرایی و تقویت حسابرسی(درصورت برنده شدن در مناقصه مربوط به سال قبل از انعقاد قرارداد و به تشخیص کارفرما)

ج) برآورد هزینه انجام موضوع مناقصه معادل ۹۱۹،۸۰۰،۰۰۰،۰۰۰ (به حروف: نهصد و نوزده میلیارد و هشتصد میلیون) ریال می‌باشد.

۲) کلیه اشخاص حقوقی واجد شرایط بند «ب» می‌توانند مطابق تاریخ‌های مندرج در آگهی فرخوان جهت دریافت اسناد مناقصه به آدرس اینترنتی سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) مراجعه نمایند و پس از دریافت اسناد، کلیه مدارک و مستندات مندرج در آن را مطالعه، تکمیل و در مهلت مقرر در سامانه ستاد بارگذاری نمایند. ضمناً ارزیابی کیفی متقاضیان بصورت غیرحضوری و صرفاً از طریق سامانه ستاد صورت خواهد پذیرفت. بدیهی است بارگذاری اسناد و مدارک مناقصه از سوی متقاضیان بعد از مهلت مقرر مقدور نمی‌باشد.

۳) مهلت دریافت و بارگذاری اسناد:

۳-۱- مهلت دریافت اسناد استعلام ارزیابی کیفی و اسناد مناقصه: چهارشنبه ۱۴۰۱/۰۹/۲۳

۳-۲- مهلت ارسال پاسخ استعلام ارزیابی کیفی و بارگذاری پاکات مناقصه: چهارشنبه ۱۴۰۱/۱۰/۰۷

۳-۳- تاریخ گشایش مستندات ارزیابی کیفی: پنجشنبه ۱۴۰۱/۱۰/۰۸

۳-۴- تاریخ گشایش پاکات اسناد مناقصه متعاقباً اعلام می‌گردد.

٤) نام و نشانی دستگاه مناقصه‌گزار: شرکت پالایش نفت امام‌خمینی(ره) شازند واقع در استان مرکزی، اراک، کیلومتر ۲۰ جاده بروجرد- تلفن تماس ۰۸۶-۳۳۴۹۱۰۹۵ و تلفکس ۰۸۶-۳۳۶۷۳۷۰۱

اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه: مرکز تماس: ۴۱۹۳۴-۰۲۱

دفتر ثبت‌نام: ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸

آدرس اینترنتی:
WWW.IKORC.IR
WWW. SHANA.IR

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۹/۱۲ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۹/۱۵

روابط عمومی شرکت پالایش نفت امام خمینی(ره) شازند

با بنیان سلامت پاسارگاد دیگر نگران هزینه های گران دندانپزشکی خود نباشید

خدمات قابل ارائه در شرکت بنیان سلامت پاسارگاد

۱- خدمات اقساط دندانپزشکی طی ۱۲ قسط ماهیانه بدون بهره
۲- خدمات تخفیفی و مزایای ویژه قابل ارائه به اعضاء باشگاه مشتریان بنیان سلامت
۳- ارائه پوشش های دندانپزشکی از ۵۰ تا ۹۰ درصد پوشش به صورت انفرادی و گروهی
۴- کلیه خدمات ایمپلنت، کامپوزیت و ... با حداقل هزینه در ۴۵۰ مرکز دندانپزشکی در سراسر کشور
۵- معاینه و چکاپ و انجام خدمات دندانپزشکی بصورت یونیت سیار دندانپزشکی در محل سازمانها، شرکت ها و کارخانجات تولیدی

دارای تندیس طلایی از جشنواره ملی ارتقاء سلامت
از جشنواره ملی سلامت سلامت محور
دارای تندیس کارآفرین برتر
از همایش ملی کارآفرینان مسئولیت پذیر

۰۲۱-۴۳۳۱۶ (۳۰خط)
www.bonyansalamat.com
نماینده انحصاری ساجد سوئیس در کشور جمهوری اسلامی ایران

یادداشت

تامین امنیت اقتصادی برای سرمایه‌گذاری

داریوش اسماعیلی
فعال معدنی

مهم‌ترین پیشران اقتصادی در کشور ما بخش معدن است، اما تاکنون چنان که باید و شاید، موردتوجه و عنایت قرار نگرفته است.

در دوره تحریم، به‌وضوح روشن شد که این حوزه اقتصادی، در مقایسه با دیگر حوزه‌ها، قدرت مانور و گریز بیشتری دارد. در دوران تحریم، منابع عمده تامین ارزی کشور ما عبارت بود از صادرات تولیدات زیرمجموعه مس، صنایع فولادی و در نهایت محصولات پتروشیمی که نقش خود را در اقتصاد مقاومتی نشان داد، بنابراین می‌توان با تمرکز در حوزه معدن، پروژه‌های پیشران اقتصادی تعریف و مواد معدنی مختلف را اکتشاف و استخراج کرد، در گام دوم، فرآوری انجام داد و در نهایت از محصولات به‌دست‌آمده برای توسعه صنایع معدنی بهره برد.

تامین امنیت اقتصادی یکی از حوزه‌هایی است که ما به‌شدت به آن نیاز داریم و باید در بازنگری قانون به‌وضوح به آن پرداخت.

نباید شرایط به‌گونه‌ای باشد که بخش خصوصی معدنکاری سرمایه‌گذاری و در منطقه دورافتاده‌ای هزینه کند، اما در آستانه رسیدن به نتیجه، تعدادی از افراد به‌شخصه یا تحت‌تاثیر تحریک عده‌ای دیگر، جلوی سرمایه را بگیرند.

این نبود امنیت اقتصادی است که باعث شده سرمایه‌های قابل‌توجهی به‌سمت معدن نرود. در حال حاضر کار به‌جایی رسیده که در برخی استان‌ها، شورای تامین، استانداری یا دیگر مسئولان می‌گویند ما اجازه خروج ماده معدنی از منطقه خود را نمی‌دهیم. این چه معنایی دارد؟ بر این اساس، خوزستان هم می‌تواند بگوید نفت نباید از استان خارج شود یا تولیدات دیگر از شهرستان‌های دیگر...این بنای نادرستی است که در بخش معدن گذاشته شده و به‌طورحتم باید در سیاست‌های توسعه برای حل آن تدابیری اندیشید.بر این اساس، مسئولیت مجلس ـ به‌عنوان نهاد قانون‌گذار ـ برای بسترسازی و کمک به رشد و توسعه این حوزه، مسئولیتی سنگین‌تر از پیش شده است.

البته وقتی از بخش معدن صحبت به‌میان می‌آید، فرآیندی مدنظر است که مرحله اکتشاف تا پایان زنجیره تولید و به‌دست آوردن محصول نهایی را در بر می‌گیرد، زیرا اگر منظور از فعالیت در این حوزه، استخراج و خام‌فروشی باشد که هیچ ارزشی نخواهد داشت، اما وقتی فعالیت در حوزه معدن و صنایع معدنی همراه با هم و به‌صورت یک زنجیره مدنظر قرار بگیرد و کامل شود، به‌طورقطع می‌تواند به‌عنوان یکی از اساسی‌ترین حوزه‌های صنعتی در حیات اقتصادی کشور نقش‌آفرینی کند. نمایندگان منتخب ملت در این نهاد قانون‌گذاری وظیفه دارند، مسیر قطار اقتصادی را ریل‌گذاری کنند تا در راستای منافع مردم حرکت کند و پیش برود، بنابراین باید ارتباط خوب و مناسبی را با بخش معدن، به‌ویژه فعالان بخش خصوصی ایجاد کنند. این ارتباط باید از طرف مجلس و کمیسیون صنایع و معادن، هم با مجموعه دولت، وزارتخانه و به‌ویژه معاونت امور معادن و سیاست‌گذاران این عرصه در داخل سیستم دولتی برقرار شود و هم با بدنه صنعت و نمایندگان آن در انجمن‌ها و تشکل‌های فعال این حوزه. در دنیای امروز ثابت شده است که کار تصدیگر، باید از دوش دولت برداشته شود و به بخش خصوصی سپرده شود تا در جایگاه تنظیم‌کننده و ناظر قرار بگیرد. وی افزود: خوشبختانه کشور ما هم به این سو جهت‌گیری کرده، بنابراین اگر بنا بر این است که قوانینی اجرایی و کارآمد، تصویب شود، باید مخاطب این قوانین (که وظیفه دارند به آنها جامه عمل بپوشانند و در برابرش پاسخگو باشند) طرف مشورت قرار گیرند. اسماعیلی گفت: بر این اساس، کمیسیون صنایع و معادن مجلس و فراکسیون‌های بخش صنعت و معدن باید به‌شکل دائمی و بی‌وقفه با تشکل‌های مردم‌نهاد فعال در بخش معدن، شرکت‌هایی که در این حوزه مشغول کار هستند، دانشگاه‌ها و استادان و متخصصان رشته معدن ارتباط داشته باشد. اگر چنین شود، امید می‌رود معدن و صنایع معدنی موفق خواهند شد، نقش خود را به‌عنوان پیشران اقتصادی کشور به‌خوبی ایفا کنند.

گفت‌وگو

بررسی چالش‌های قانون‌گذاری حوزه معدن در گفت‌وگو با یک کارشناس:

تعدد قوانین سردرگمی می‌آورد

عکس: آیدا فریدی

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

امروز روز قانون اساسی است؛ قانونی که در سال ۱۳۵۸ توسط مجلس خبرگان قانون اساسی تصویب و در روز ۱۲ آذر ۱۳۵۸ به همه‌پرسی عمومی گذاشته شد و به‌تصویب نهایی ملت ایران رسید.

برای گرامیداشت این روز، صفحه معدن روزنامه صمت قوانین و مقررات این بخش و تلاش مجلس برای بازنگری و تصحیح مجدد آن را موضوع روز خود قرار داد.

یکی از گلایه‌های فعالان بخش معدن از قوانین و مقررات معدنی کشور؛ تعدد قوانین، مقررات و بخشنامه‌های مربوط و تعدد مراجع قانون‌گذاری است که پدیده‌ای به نام تورم قوانین ایجاد کرده و موجب افزایش بروکراسی، سردرگمی فعالان معدن و پدید آمدن راه‌هایی برای دور زدن قوانین شده است. برای بررسی بیشتر چالش‌های حوزه قانون‌گذاری در بخش معدن با شهرام شریعتی، فعال معدنی به گفت‌وگو نشستیم.

قانون چه نقشی می‌تواند در تسهیل فرآیندهای تولید بازی کند؟

تورم قانون، مراجع مختلف قانون‌گذاری و نقض مکرر قوانین چه تاثیری روی کار تولیدی به‌ویژه در حوزه معدن دارد؟

در حال حاضر در کشور یک مشکل اساسی وجود دارد که برمی‌گردد به این جمله که نمی‌دانم منبع آن کیست؛ اما می‌گوید در جامعه بی‌قانون، رعایت کردن قانون یک‌جور بی‌قانونی است.

در ادبیات قانون‌گذاری کشور هم،چنین اتفاقی افتاده است. شاید تعدد قوانین موجود، تعدد قوانین وضع‌شده مجلس به‌عنوان ارگان قانون‌گذاری و قوه مقننه و بقیه بخش‌ها،در عمل تورم قانونی به‌وجود آورده است که در نتیجه آن، یک نوع هرج‌ومرج و بی‌قانونی به‌وجود بیاید.

به‌عبارت‌دیگر، تعداد مواد و تبصره‌هایی که تعیین می‌کنند، چه سازکار و چه راهی را برای رسیدن به اهداف کلان کشور داریم، ختم به‌نوعی بی‌قانونی شده است. به‌عنوان‌مثال تورم قوانین؛ در هر زمینه‌ای از صنعتی و معدنی گرفته تا حوزه‌های دیگر اقتصادی، آن‌قدر تعدد قوانین وجود دارد که به‌راحتی می‌توان قاتل را تبرئه کرد و یک انسان بی‌گناه را محکوم به اعدام کرد. یک‌سری قوانین کلان در هر کشوری وجود دارد که نام آن را نقشه‌راه می‌گذارند. حالا آن قوانینی که به آن برنامه ۵ ساله گفته می‌شود که امروز به برنامه هفتم رسیده است یا آنهایی که از طریق مجمع تشخیص مصلحت می‌آیند،همگی یک‌سری اصول و مشخصات و نقشه‌راه کلانی را در بخش صنعت ایجاد می‌کنند و می‌گویند قوانین براساس این ایجاد بشود و به‌سمت جلو حرکت کند. وقتی به عقب برمی‌گردیم، می‌بینیم که قوانین معدنی کشور آن‌قدر عقب‌افتاده است و آن‌قدر غیرکارشناسی است که ختم به هیچ محصولی (منظور دستاورد قانونی) نخواهد شد و آن‌قدر راه‌ها قدیمی است و شاخه‌های متعدد دارد که خواه‌وناخواه ختم به آنچه ما می‌گوییم سیاست‌های کلان کشور در بخش معدن یا صنعت، نخواهد شد.

بنابراین باید قوانین اصلاح شود. از طرف دیگر، این قوانین با یک‌سری آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های اضافه مخلوط می‌شوند و در عمل ملغمه‌ای ایجاد می‌شود که با آنها نمی‌توان موضوعات کلان کشور را اداره کرد.

چطور تا امروز اداره شده است؟

در حال حاضر حوزه معدن بخشی از جی‌دی‌پی را دارد.؛ بخش از آن مربوط به نوآوری بخش خصوصی است و بخشی دیگر مربوط به آدم‌های خصوصی است که به‌عنوان پیمانکاران یا مشاوران شرکت‌های دولتی کار می‌کنند.

از طرف دیگر، ما برای بخش معدن هزینه زیادی صرف می‌کنیم. به‌عبارت‌دیگر، اگر هزینه معقول و منطقی انجام کاری A ریال باشد، ما در حوزه معدن A به توان a ریال را هزینه می‌کنیم و خروجی آن چیزی می‌شود که امروز در دست داریم. یعنی آن چیزی که به‌عنوان محصول نهایی باید برای آن هزینه کنیم، بسیار گران تمام می‌شود و در عمل تمام بخش‌های تکنولوژیک کشور را گران اداره می‌کنیم و در بخش معدن و صنعت هم داریم، کشور را گران اداره می‌کنیم، زیرا توان مدیریت بهینه را نداریم و با هزینه‌هایی بسیار بیشتر محصول نهایی را تولید می‌کنیم.

اگر فرآیند قانون‌گذاری اصلاح شود و یک قانون جامع‌ومانعی تصویب بشود، چه تاثیری می‌تواند روی حل‌وفصل مشکلاتی که به آن اشاره کردید، داشته باشد؟

درست است که فرض محال، محال نیست، اما به‌عقیده من، با وضع موجود، چنین اتفاقی نمی‌افتد، زیرا به غیر از مرکز پژوهش‌ها که ممکن است یک تعداد کارشناس معدنی داشته باشد، در مجلسی که هیچ کارشناس معدنی به‌عنوان نماینده ندارد، می‌تواند چه قانونی تدوین کند؟

وقتی کارشناس مشخص، آن‌هم کارشناسی که علاوه بر تخصص، کار عملی هم در این حوزه کرده باشد و با تب‌وتاب موضوعات معدنی آشنا است و مشکلات را از نزدیک لمس کرده، در ترکیب نمایندگان تصمیم‌گیر وجود ندارد، چطور انتظار می‌رود، خروجی آنها در زمینه قانون‌گذاری درست و گره‌گشا باشد!

روالی که در مسیر تدوین قوانین طی می‌شود، این است که یک‌سری کارشناس را از بیرون به‌مشورت می‌گیرند و ملاک انتخاب آنها تنها این است که فرد ۴ سال در دانشگاه درس این رشته را خوانده است، اما روشن است که این فرد نمی‌تواند راه‌حل درستی برای مشکلات معدن پیدا کند.

باتوجه به این دلایل و به‌طور قطع و یقین می‌گویم این روند مناسبی برای قانون‌گذاری در بخش معدن نخواهد بود، زیرا امکانات لازم را برای این کار ندارد.

حال برگردیم به این موضوع که فرض محال، محال نیست. اگر قرار باشد نقشه‌راه و سیاست‌های کلان کشور در بخش معدن را به‌عنوان چراغ راه قرار بدهیم و تلاش کنیم چالش‌های مسیر دستیابی به آن را برطرف کنیم، آن موقع ممکن است ختم به اتفاق سازنده شود، اما در حال حاضر آن‌قدر بخش معدن دچار مشکلات بزرگی شده است که مجلس قادر به درک همه ابعاد آن نیست.

مجلس با نگاه قانون‌گذاری نمی‌تواند مشکلات آنهایی را که دارند سر زمین کار می‌کنند، در حوزه صادرات فعال، درگیر تامین ابزار و ماشین‌آلات یا در بخش‌های دیگر با چالش‌های متعددی دست‌به‌گریبان هستند، حل کند.

مثل آن است که کسی دکترای گیاه‌پزشکی داشته باشد و از او توقع جراحی مغز داشته باشیم. صرف اینکه طرف دکتر گیاه‌پزشک است، نمی‌تواند دست به چاقو ببرد و عملی بسیار خطرناک انجام دهد.

مجلس ما هم، در حوزه معدن چنین جایگاهی دارد. توانایی و تخصص لازم را ندارد و بنابراین با درصد احتمال بالا در اصلاحیه‌های جدید قانون معادن هم گرهی از مشکلات بخش معدن بازنخواهد شد.

اعضای کمیسیون صنایع و معادن که می‌گویند برای بازنگری قانون معادن، جلسات متعددی با نمایندگان تشکل‌های معدنی، سازمان‌ها و ارگان‌های ذی‌ربط، مسئولان مربوط در وزارت صمت و کارشناسان داشته‌اند.

بازهم چشم‌انداز مثبتی پیش‌رو نمی‌بینم. خود من از طرف خانه صنعت و معدن نماینده بخش خصوصی در مجلس هستم و بنابراین باید در جلسات بررسی قانون معادن حضور پیدا می‌کردم و مجالی برای اظهارنظر داشتم.

چند بار از ما خواستند که در جلسات حضور پیدا کنیم و نظرات‌مان را بگوییم؟ از طرف تشکل خانه صنعت و معدن می‌گویم که هیچ جلسه کارشناسی مشخصی با ما برگزار نشده است. به‌شخصه یک‌بار در یک سال گذشته به دعوت کمیسیون صنعت و معدن به مجلس رفتم که در آن جلسه هم، صحبتی درباره بازنگری قانون نشد.

به‌نظر من، از بخش خصوصی و تشکل‌ها به‌عنوان مهر تاییدی بر تصمیمات اتخاذشده استفاده می‌کنند. وقتی پای بازنگری قانون به‌میان می‌آید، باید نظر نمایندگان تمامی بخش‌های معدنی، تشکل‌ها، دانشگاه‌ها و... را تجمیع کرد و از میان آنها به نتیجه مطلوب رسید.

از یک‌طرف گفته می‌شود که باید قوانین اصلاح و روزآمد شوند و از طرف دیگر، می‌گویند تغییر قوانین، فعالان این حوزه را دچار سردرگمی و بر حجم بروکراسی اداری اضافه می‌کند و مسائلی ازاین‌دست. این تناقض را چگونه باید حل کرد؟

قبل از اینکه قوانین بخواهد اصلاح بشود، به‌نظر من، زیرساخت‌ها باید اصلاح و در مرحله بعد قوانین باتوجه به ضروریات و امکانات موجود حل شود.

قوانین ما در حال حاضر بیشتر شبیه بخشنامه هستند. وقتی قانونی هرچند سال یک‌بار اصلاح می‌شود، کارکردی در حد بخشنامه دارد. در بسیاری از کشورها می‌بینیم که قانون چند ده سال به قوت خود باقی می‌ماند.

از طریق رسانه شما، می‌خواهم به این نکته اشاره کنم و امیدوارم گوش شنوایی وجود داشته باشد. چند روز پیش، به دعوت کمیسیون اقتصادی به مجلس رفتیم و در آن نشست به‌همراه ۲ تن از اعضای خانه‌معدن ایران و کمیسیون معدن و صنایع‌معدنی اتاق بازرگانی ایران، موضوع پنجره واحد را دوباره مطرح کردیم و از آنها خواستیم بار سنگین صدور مجوزها را از شانه بخش خصوصی بردارند.

بخش خصوصی در مزایده برنده و بعد تازه، کار آغاز می‌شود و باید دوندگی کند و مجوز محیط‌زیست، منابع طبیعی، نیروی انتظامی و... بگیرد. اگر قرار است قوانین اصلاح شود، باید تمرکز را روی نقاط کلیدی بگذارند. یکی از کلیدی‌ترین موضوعات این است که پنجره واحد صدور مجوز ایجاد شود.

قانون‌گذار باید گوش شنوایی برای شنیدن مشکلات فعالان بخش معدن داشته باشد. مشکل بخش خصوصی این نیست که دولت قادر نیست حقوق دولتی را مطابق قانون هزینه کند، چرا منابع طبیعی مجوز نمی‌دهد یا تعارض منافع بین بخش‌ها را چگونه باید حل کرد و... .

این مشکل باید در بخش سیاست‌گذاری و دولتی حل شود. باید پنجره واحدی ایجاد و در قالب آن، همه مجوزها اخذ شود.

قانون باید سنگ‌ها را از پیش پای تولید بردارد و ما بارها نظرمان را درباره فرآیند صدور مجوزها اعلام کرده‌ایم. در تمام جلسات ستاد تسهیل و جلسات صمت استان‌ها، بزرگ‌ترین مشکلی که وجود دارد، مربوط به فرآیند صدور مجوز در منابع‌طبیعی و محیط‌زیست است.

چندین سال است که بخش خصوصی، این مشکل را فریاد می‌زند، اما مجلس آن را نشنیده گرفته و نه از کارشناسی نظرخواهی شده و نه تغییری در قوانین به‌وجود آمده است. با اطمینان بالا می‌توانم بگویم در فرآیند اصلاحات اخیر هم، همان قانون قبلی با تغییراتی جزئی در صحن علنی طرح می‌شود و رأی می‌آورد، زیرا اگر اعضای کمیسیون صنایع و معادن از نظر من بخش خصوصی، تخصص لازم را برای بازنگری قانون معدن را ندارند، انتظار نمی‌رود که در صحن علنی تخصص لازم را داشته باشند.

چقدر از این مشکلات خارج از حیطه مسئولیت قانون‌گذار و مربوط به بخش اجرایی است؟

قرار نیست که ما آتش را از نو کشف و چرخ را از نو اختراع کنیم. کافی است، ببینیم دیگر کشورها چه‌کاری انجام داده‌اند و ما هم از آنها الگوبرداری کنیم.

چین یکی از کشورهای بزرگ معدنی جهان است. برای حل چالش معدنکاری و محیط‌زیست خود چه کرده است؟ همین‌طور استرالیا، کانادا و دیگر کشورها؛ اشکالی ندارد که ما تجربیات آنها استفاده کنیم؟

به‌عقیده من، کوتاهی از وزارتخانه هم هست، زیرا قدرت کافی ندارد تا جلوی سنگ‌اندازی‌های فراقانونی نهادهای دیگر را بگیرد.

برای مثال، سازمان محیط‌زیست هر پرسش و اعتراضی را به پروتکل ارجاع می‌دهد، اما کسی نمی‌داند منظور کدام پروتکل است؟ معاونت معدنی باید برای گرفتن حقوق بخش معدن بجنگد. متاسفانه جنگندگی در میان مدیران بخش‌های کلان کشور به چای خوردن پشت یک میز ختم می‌شود و به‌این‌ترتیب مشکل معدنکاری که در ۴۰۰ کیلومتری کرمان یا ۶۰۰ کیلومتری یزد مشغول به کار است، حل نمی‌شود.

باید چه بخشی از قوانین تصحیح و مشکل حل شود؟

به‌طورمشخص، باید مشکلات صدور مجوزها برعهده دولت گذاشته شود، یعنی وقتی مجوز معدنکاری به کسی داده شد، دیگر هیچ نهاد و سازمانی اجازه کارشکنی و ممانعت از کار را نداشته باشد؛ این مشکلاتی است که باید در بخش قانون‌گذاری حل شود، اما نمی‌شود.

تا جایی که من در جریان هستم، مسئولان سازمان محیط‌زیست با همکاری سازمان زمین‌شناسی، اقداماتی در راستای تهیه پیش‌نویس ضوابط محیط‌زیستی در معدنکاری تهیه کرده‌اند، اما کار در معاونت معدنی گره خورده است.

اختلافات بخش‌های بالادستی به معدنکار بخش خصوصی ارتباطی ندارد. از نظر معدنکار محیط‌زیست و منابع طبیعی، سازمان انرژی اتمی، وزارت صمت و همه ارگان‌ها و نهادهای ذی‌ربط زیر عنوان کلی دولت قرار می‌گیرند. آنها باید مشکلات‌شان را با خود حل کنند، در حالی که در میانه دعوا و کشمکش آنها فعال بخش خصوصی آسیب می‌بینند. تا زمانی که آنها بخواهند با هم کنار بیایند، معدندار بخش خصوصی ورشکست شده است. شاهد این مدعا چند صد معدن متروکه و فعالان ورشکست‌شده هستند که روی دست این بخش مانده‌اند. مگر تعداد مدیران و مسئولان در تمام زیرمجموعه معدنی وزارت صمت، محیط‌زیست، منابع طبیعی و ارگان‌های ذی‌ربط چقدر است که نمی‌توانند دورهم جمع شوند و اختلافات خود را حل کنند؟ چرا این موضوع یک‌بار برای همیشه تمام نمی‌شود؟ هر دولتی که روی کار می‌آید، همین کشمکش‌ها وجود دارد و دود آن به چشم معدندار بخش خصوصی می‌رود.

به نظر شما آیا پاکسازی قانون هرچند وقت یک‌بار لازم است؟

از نظر من، اگر ساختمانی محکم ساخته شود، ممکن است ۷۰ سال کار کند. در کشورهایی که ثبات اقتصادی وجود دارد، ممکن است قوانین صنعتی و معدنی آنها ده‌ها سال عمر کند.

اما در کشور ما به‌دلیل اینکه مشکل تحریم‌ها پیش آمد، لازم بود که اصلاحاتی انجام شود. به‌طورکلی اگر قوانین در مسیر تعالی و پیشرفت باشد، شاید لازم باشد ۵ سال یک‌بار تغییر کند. قانون متعالی هم به این معنی نیست که تبصره‌های آن بیشتر شود؛ بلکه باید محکم‌تر بشود، اما قوانین در کشور ما حداقل از سال ۷۷ که قانون اول معادن در کشور تدوین شد و بعد در سال ۹۰ مورد بازنگری قرار گرفت و تا به امروز رسید، قوانین محکمی نبوده‌اند.

> قانون‌گذار باید گوش شنوایی برای شنیدن مشکلات فعالان بخش معدن داشته باشد

قانون تجارت جزو قوانین مرجع کشور است

ضرورت تداوم بازنگری در قانون تجارت

قانون تجارت ایران قانونی ۸۰ ساله است، اصلاح این قانون درکاربرد از سال‌ها قبل در محافل مختلف مطرح شد و با این همه این قانون تا امروز اصلاح نشده است. مجلس دهم در آخرین ماه‌های عمر خود تصویب کتاب اول قانون تجارت را در دستور کار قرار داد و در جریان این بررسی اصول کلی قراردادها مورد بازبینی و اصلاح قرار گرفت.

روندی که با انتقاد بسیاری از فعالان بخش خصوصی مواجه شد. با این همه به گفته فعالان حوزه تجارت، این قانون نیاز به بازنگری دارد و تصویب قانون جدید اتفاق مثبتی است اما محتوای آن ممکن است ایرادی‌هایی داشته باشد و به آن انتقادهایی وارد است. ۱۲ آذر در تقویم ایران به‌عنوان روز ملی قانون اساسی نامگذاری شده و این امر نشان از اهمیت قانون و قانون‌گذاری برای اداره کشور دارد.

با این نگاه در این شماره صمت به اهمیت تصویب و اجرای قانون در بخش‌های مختلف اقتصاد پرداخته و در این صفحه به موضوع قانون تجارت می‌پردازیم.

عکس: صمت

گروه تجارت
editor@smtnews.ir

اصلاح قانون تجارت نیاز به دقت دارد

قانون تجارت جزو قوانین مرجع کشور محسوب می‌شود که پیوند بالایی با قوانین دیگر در حوزه‌های مختلف اقتصادی دارد. در طول این سال‌ها با وجود ناکارآمدی این قانون، هر بار اصلاح و بازنگری آن به دلایل مختلف عقب افتاد؛ بنابراین اگر قرار است که تصمیمی درباره این قانون مادر گرفته شود، باید با وسواس و دقت نظر کافی صورت گیرد. به گفته فعالان اقتصادی بسیاری از این دعواهای حقوقی پیش‌آمده به برداشت نادرست از قانون تجارت برمی‌گردد؛ بنابراین نکته حائز اهمیتی که در تصویب و جایگزین کردن قانون جدید تجارت باید موردتوجه قانون‌گذاران قرار گیرد، این است که قانون جدید تجارت تا چه اندازه می‌تواند سهم دعاوی تجاری را کاهش دهد. این در حالی است که به گفته بسیاری لایحه اصلاح قانون تجارت که مجلس دهم آن را به تصویب رساند، نه‌تنها دعاوی تجاری را کاهش نمی‌دهد بلکه در صورت تصویب باید شاهد افزایش این موضوع باشیم. هرچند که موافقان لایحه اصلاح قانون تجارت که بر این باورند، بر بومی شدن قانون تجارت جدید تاکید دارند اما منتقدان معتقدند نگاه بومی‌سازی اشتباه است؛ چراکه رویکرد تجارت و اقتصاد فراملی است و باید هر قانونی هم که در این حوزه به تصویب می‌رسد، پیوند خودش را با بازارهای بین‌المللی حفظ کند. موافقان لایحه اصلاح قانون تجارت جدید باید به این سؤال پاسخ دهند که قانون جدید چه رویکردی برای سرمایه‌گذاران خارجی در سال‌های آینده تدارک دیده و در مقایسه با قوانین تجاری کشورهای درحال‌توسعه که رقیب جدی ما در جذب سرمایه‌گذار خارجی محسوب می‌شوند چه مشوق‌هایی در نظر گرفته است؟ اینکه نگاه صرف بومی برای بهره‌برداران و ذینفعان داخلی لحاظ شود، منطقی نیست.

این قانون متناسب با فضای کسب‌وکار نیست

فریال مستوفی، فعال اقتصادی: قوانین هر کشوری ستون اصلی نظم و امنیت در کشور و زیربنای دستیابی به رشد اقتصادی است. در این خصوص، قانون تجارت، در زمره مهم‌ترین قوانین تاثیرگذار در حوزه اقتصاد هر کشوری به شمار می‌آید.

قانون تجارت ایران مصوب ۱۳۰۳ برگرفته از قانون تجارت ۱۸۰۷ فرانسه (معروف به کد ناپلئون) و درواقع ترجمه ناقصی از آن است، که به‌جز در سال ۱۳۴۷ اصلاح قابل‌توجه دیگری روی آن اعمال نشده است. این قانون تا به امروز مهم‌ترین مجموعه مدون قوانین مربوط به امور بازرگانی در ایران به شمار می‌رود که اصول مربوط به معاملات تجاری، دفاتر تجارتی، اسناد تجاری و چک، دلالی، حق‌العمل‌کاری، قرارداد حمل‌ونقل، قائم‌مقام تجارتی و سایر نمایندگان تجارتی، ضمانت، ورشکستگی، اسم تجارتی و شخصیت حقوقی را در قالب ۱۶ باب تشریح می‌کند.

با وجود اصلاحات به عمل آمده در این قانون طی سال‌های گذشته، همچنان این قانون متناسب با فضای کسب‌وکار فعلی کشور نیست و بنا به شرایط اقتصادی زمان تدوین آن که بیش از چند دهه از آن می‌گذرد، نوشته شده است. با پیشرفت فناوری و به‌وجود آمدن دنیای مجازی، مفاهیم نوینی در فضای تجارت داخلی و بین‌المللی شکل گرفته که قانون تجارت ما با آن بیگانه است و بسیاری از نیازهای تجارت امروزی را در بر نمی‌گیرد؛ در نتیجه تکمیل قانون تجارت و به‌روز کردن آن جهت تطبیق با فضای کسب‌وکار امروزی امری ضروری جلوه می‌کند.

در این راستا بحث اصلاح قانون تجارت، برای بیش از یک دهه مطرح بوده است که در دولت‌های قبلی به دلیل مخالفت شورای نگهبان به مرحله تصویب نرسید. در نهایت در دولت فعلی، تصمیم کمیسیون قضایی مجلس بر آن شد که با توجه به حجم بالای مواد قانون تجارت، این لایحه به صورت کتاب به کتاب و در پنج مرحله به صحن علنی مجلس ارائه شود. این لایحه دارای ۱۲۶۱ ماده و در ۵ کتاب «قراردادهای تجاری»، «تکالیف تاجر»، «اسناد تجاری»، «شرکت‌های تجاری» و «ورشکستگی و قراردادهای ارفاقی» پیش‌بینی شده است که درحال‌حاضر کتاب اول یعنی «قراردادهای تجاری» که یکی از مهم‌ترین باب‌های این قانون به حساب می‌آید، در ۳۳۱ ماده به تصویب مجلس رسیده است.

قانون تجارت همانند قانون مدنی در حوزه کسب‌وکار و تجارت، قانون مادر حاکم بر اقتصاد کشور است. در نتیجه اصلاح و به‌روزرسانی آن، به وقت و همفکری متخصصان حوزه‌های مختلف نیاز دارد. تصویب شتاب‌زده امکان بررسی جوانب مختلف اقتصادی و تجاری لایحه را به متخصصان نمی‌دهد.

در این راستا یکی از مهم‌ترین موضوعات، حضور بخش خصوصی به‌عنوان مخاطب اصلی این قانون در روند بررسی و تصویب این لایحه است که به‌رغم تکلیف مندرج در مواد ۲ و ۳ قانون بهبود مستمر فضای کسب‌وکار که دستگاه‌های اجرایی را مکلف به استفاده از نظرات بخش خصوصی در تصویب قوانین و بخشنامه‌ها و... کرده، مغفول مانده است. مادامی که نظر فعالان اقتصادی در این لایحه اصلاحی لحاظ نشود، نمی‌توان انتظار داشت که قانون اصلاح شده، برطرف‌کننده مشکلات فعلی حوزه تجارت باشد.

اعمال تغییرات اساسی نظام حقوقی تجاری که بیش از ۹۰ سال در یک کشور حاکم بوده و اجرا شده، موضوع بسیار حساسی است که در صورت تغییر یک‌باره، آسیب جدی به فضای کسب‌وکار و تجارت کشور وارد خواهد آورد. تصویب لایحه بدین شکل، در بعد بین‌المللی نیز باعث کاهش امنیت سرمایه‌گذاری می‌شود.

درست است که قانون سابق با توجه به قدیمی بودن، نیاز به به‌روزرسانی داشت اما شخم زدن قانون تجارتی که بنای چندین و چند ساله تجارت ایران بر آن استوار است، آن هم با این شتاب‌زدگی، جای تأمل دارد. پر واضح است که تصویب این لایحه با این محتوا نه تنها خروجی موفقیت‌آمیزی در پی ندارد که قطعاً نظم اقتصادی جامعه را از بین می‌برد و به هیچ‌وجه چنین موضوعی به مصلحت کشور نیست.

▣ اصلاحات مورد انتظار

تطبیق مقررات تجاری متناسب با نیازهای روز و تحولات حوزه تجارت، بازنگری در مقررات بازار سرمایه و قانون بازار اوراق بهادار و توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید، ایجاد مکانیسم شفافیت اطلاعاتی در فعالیت‌های مالی و بازارهای اقتصادی، تدوین مقررات بین‌المللی جهت استفاده و به‌کارگیری در قراردادهای بین‌المللی و اختصاص باب جداگانه در لایحه جدید، اختصاص یک باب جداگانه به حوزه تجارت الکترونیک و کسب‌وکارهای برخط، عدم تصویب با شتاب‌زدگی و امکان بررسی جوانب مختلف اقتصادی و تجاری لایحه از جمله اصلاحات مورد انتظار در این قانون است.

پیشنهادهایی نیز برای اصلاح قانون تجارت مطرح است که عبارتند از:

۱- عدم نیاز به اصلاح کلی و دگرگون کردن ساختار قانونی تجارت ایران و بسنده کردن به خلاءهای قانون سابق و به‌روزرسانی آن در موارد نوین.

۲- اجرای تکلیف مندرج در مواد ۲ و ۳ قانون بهبود مستمر فضای کسب‌وکار توسط دستگاه‌های اجرایی که طبق این مواد، دستگاه‌های اجرایی مکلف به استفاده از نظرات بخش خصوصی در تصویب قوانین و بخشنامه‌ها و... هستند. و مادامی که نظر فعالان اقتصادی در آن لحاظ نشود، نمی‌توان انتظار داشت رفع‌کننده مشکلات فعلی حوزه تجارت باشد.

۳- تغییرات اساسی اعمال شده در متن لایحه اصلاحی نیاز به گذشت زمان برای تطبیق دارد و زمانی که قانونی به‌صورت کلی تغییر می‌کند، نباید انتظار داشت که عرف تجاری متناسب با آن یک‌شبه شکل بگیرد. در نتیجه پیشنهاد می‌شود لایحه فعلی در فرض امکان به اجرا درآمدن در فضای کسب‌وکار کشور، به مرور اجرا شود تا زمان امکان تطبیق با قوانین جدید را برای جامعه تجاری مهیا کند.

۴- قانون باید جامع و مانع نوشته شود تا راه هرگونه تفسیر سلیقه‌ای بسته شود.

۵- پیش‌بینی مقررات عمومی و اختصاص یک باب جداگانه قبل از آغاز تشریح قراردادهای تجاری. با توجه به ماهیت خاص قراردادهای تجاری، همان‌گونه در قانون مدنی مستعمل است، قواعد عامی که منطبق با عرف‌های تجاری و بین‌المللی است؛ مورد پیش‌بینی قرار گیرد تا در موارد سکوت قانون، ملاکی برای تفسیر در دسترس باشد.

۶- شفاف‌سازی نحوه اعمال مقررات لایحه جدید بر روابط مصرف‌کنندگان با مصرف‌کنندگان (موضوع بند ۳ ماده ۱) چرا که قانون تجارت سابق مشتمل بر روابط بین تجار با هم یا روابط تجار با یک طرف غیرتاجر بود اما این بند، بند جدیدی است که به کلی مقررات و دامنه شمول اشخاص تحت شمول قانون تجارت را متحول می‌کند؛ در نتیجه نیاز است تا در این خصوص شفاف‌سازی صورت بپذیرد.

۷- با توجه به مشکلات بانکی و چالش‌های به وجود آمده ناشی از تحریم‌ها، موضوع وثیقه و ضمانت‌نامه‌های تجاری به‌ویژه به اجرا گذاشتن وثایق مربوط برای وصول طلب، ضروری است مقررات بسیار جامع‌تری در این خصوص در باب مربوطه اضافه شود.

۸- لزوم اختصاص قراردادهای حوزه نوآوری و کسب‌وکارهای نوین که یکی از زمینه‌های مهم تجارت امروزه کشور است و در این زمینه با خلاءهای حقوقی زیادی مواجهیم.

۹- لزوم اختصاص یک باب در خصوص مقررات مربوط به ارزهای مجازی و تجارت الکترونیک.

> قانون تجارت جزو قوانین مرجع کشور محسوب می‌شود که پیوند بالایی با قوانین دیگر در حوزه‌های مختلف اقتصادی دارد

لایحه اصلاح قانون تجارت، مبتدی و غیرعلمی بود

غلامنبی فیضی چکاب- وکیل پایه‌یک دادگستری: سال ۱۳۹۸ بررسی لایحه اصلاح قانون تجارت در دستور کار مجلس دهم قرار گرفت و کتاب اول این قانون با ۳۳۱ ماده تصویب‌شد. به نظر می‌رسد لایحه‌ای که در آخرین روزهای مجلس دهم مطرح شد با نقاط ناروشنی همراه بود چنانچه از نظر حقوقی مشخص نبود این لایحه دولت است یا طرح تقدیمی به‌وسیله مجلس. آنچه به‌وسیله دولت در سال ۱۳۸۴ تقدیم مجلس شد ۱۰۲۸ ماده داشت و با این رویکرد تنظیم شده بود که ساختار قانون تجارت حفظ شود، اما روز آمد و کارآمد شود و با موازین تجاری و اقتصادی مدرن من جمله الزامات الحاق به wto و تسهیل تجارت و doing business و... همسو شود تا بتواند به‌عنوان یک قانون مادر پاسخگوی نیازهای روز باشد. قرار بود طبق روال گذشته تجار کار خود را ادامه دهند و مشکلات آنها در مسیر برطرف شود. در لایحه تقدیمی دولت ابتدا تاجر و فعالیت‌های تجاری بیان شده و حقوق و تکالیف آنها بیان‌شده بود. یعنی ابتدا مبانی اصلی بیان‌شده بود و بعد قراردادهای تجاری مثل دلالی، قراردادهای حمل‌ونقل و حق‌العمل‌کاری نمایندگی تجاری و گروه‌های اقتصادی با منافع مشترک و.... مطرح شده بود.

اما با متن اصلاحی مجلس دهم که در زمان‌بندی کوتاهی نیز بررسی و به رأی گذاشته شد با تغییرات و ابهامات بسیاری همراه بود. موادی که تصویب‌شد ارتباطی با آنچه در سال‌های گذشته مطرح، بررسی، تدوین‌شد نداشت.

به‌عنوان نمونه در فصل ششم، قراردادهای امانت‌گذاری در انبارهای عمومی آمده است، اصل هفتم وثیقه تجارتی اضافه‌شده و در اصل هشتم معامله از طریق حراجی و در فصل نهم اجاره به‌شرط تملیک اضافه‌شده، در فصل دهم نمایندگی توزیع و در فصل دوازدهم اعطای امتیاز کسب‌وکار تحت عنوان فرانچایز اضافه‌شده است.

هیچ‌یک از این موارد به هیچ وجهه در لایحه دولت وجود نداشت. همچنین بحثی تحت عنوان گروه‌های اقتصادی با منافع مشترک که به‌نوعی کنسرسیوم‌ها و جوینت پنچرها را دربرمی گرفت که حذف‌شده بود؛ یعنی مواردی که در لایحه تجارت نبود اضافه شد و برخی موارد هم حذف شد. بنابراین آنچه بررسی و تصویب شد نمی‌تواند لایحه دولت به معنای واقعی باشد.

بنابراین می‌توان گفت؛ قانون بد موجود، بهتر از قانون آشفته و نامنظمی است که وضعیت آینده اقتصاد کشور را دچار تزلزل می‌کند.

اگر بخواهیم قانون جدید داشته باشیم خیلی خوب است اما ما نگران این هستیم با اصلاحات عجولانه و غیر کارشناسی ساختار و مبانی قانون به‌هم‌ریخته باشد و درنهایت صدر و ذیل قانون باهم تناسب نداشته باشد.

ما می‌خواهیم به سازمان WTO وارد شویم که مبتنی بر شفافیت است اما مبانی آشفته و غیر کارشناسانه این لایحه ما را به هدف نزدیک نمی‌کند. قانون باید نظم منطقی داشته باشد. لایحه‌ای که دولت در سال ۱۳۸۴ ارائه کرده بود ساختار منظمی داشت و می‌توانست با اعمال اصلاحات اندکی در دستور کار نمایندگان مجلس دهم قرار گیرد که این‌چنین نشد.

سخن پایانی

بیش از ۸۰ سال از عمر قانون تجارت فعلی می‌گذرد و با وجود ابهام و ایرادات آن اما در تمام این سال‌ها فعالان اقتصادی با آن کنار آمده‌اند. متأسفانه هیچ زمان چشم‌انداز درستی از تسهیل‌گری در اصلاح قانون تجارت مدنظر سیاست‌گذاران نبوده است و به همین دلیل اقدام مؤثری هم در این حوزه اتفاق نیفتاده است.

نظرگاه

توسعه تجارت با رعایت قوانین

سیدمهدی موسوی شهری
کارشناس حقوق تجارت

تجارت یکی از ارکان هر جامعه‌ای پویا و زنده است که تجار در ایجاد، رشد و توسعه آن از همه مؤثرتر بوده‌اند. حدود ۸۷ سال است که از تصویب قانون تجارت ایران (مصوب ۱۳۱۱) می‌گذرد. هرچند قسمت‌هایی از قانون تجارت مزبور در سال ۱۳۱۸ (قسمت مربوط به تصفیه و امور ورشکستگی) و سال ۱۳۴۷ (قسمت مربوط به شرکت‌های سهامی) اصلاح گردیده است اما به جهت قدمت هر سه قانون مزبور و عدم پاسخگویی به نیازهای تجاری روز، ضرورت دارد که قانون تجارت جدیدی به تصویب برسد تا هم‌پا با تحولات تجاری روز دنیا باشد. در این راستا در اوایل دهه ۸۰ شمسی دولت وقت تصمیم به تدوین لایحه قانون تجارت می‌گیرد که این لایحه در سال ۱۳۸۴ تقدیم مجلس می‌شود. این لایحه حدود ۱۴ سال در مجلس بلاقدام می‌ماند اما در سال ۱۳۹۰ کمیسیون حقوقی و قضائی مجلس، لایحه را بررسی و نهایتاً در تاریخ ششم دی‌ماه ۱۳۹۰ طبق اصول ۹۴ و ۸۵ قانون اساسی لایحه مزبور را در پنج کتاب (کتاب اول «در تجارت و مقررات حاکم بر آن»، کتاب دوم «اشخاص حقوقی و شرکت‌های تجاری»، کتاب سوم «اسناد تجاری»، کتاب چهارم «ورشکستگی و قرارداد ارفاقی پیشگیرانه» و کتاب پنجم «مقررات نهایی») تصویب نمود. مجلس شورای اسلامی نیز در تاریخ ۲۳ام فروردین ۱۳۹۱ با اجرای آزمایشی آن به مدت پنج سال موافقت کرده و آن را به شورای نگهبان ارسال کرد ولی شورای نگهبان لایحه مذکور را مشمول اصل ۸۵ قانون اساسی ندانست و آن را به مجلس عودت داد تا در جلسه علنی مجلس بررسی و تصویب شود. کمیسیون حقوقی و قضائی مجلس با مقداری تغییرات در کتاب اول «قراردادهای تجارتی» تصمیم گرفت که لایحه مزبور را به‌صورت کتاب به کتاب (یعنی پنج کتاب در پنج مرحله) به مجلس ارائه کند تا تصویب شود. در همین راستا مجلس در اواسط شهریور ۹۸ اول تحت عنوان «قراردادهای تجاری» ۳۳۱ ماده (به‌جز مواد ۲۷۹ و ۲۹۳) به تصویب رساند و بررسی مواد ۲۷۹ و ۲۹۳ را به جهت ایرادات متعدد به کمیسیون حقوقی و قضائی عودت داد. با توجه به اینکه لایحه تجارت از مفاهیم و مباحثی تخصصی حقوقی و تجاری و بازرگانی و اقتصادی برخوردار است و بسیاری از موضوعات مندرج در این لایحه از کنوانسیون‌های بین‌المللی یا قراردادهای نمونه ارائه‌شده توسط کمیسیون تجارت سازمان ملل (uncitral) یا قوانین کشورهای توسعه‌یافته‌ای همچون فرانسه، آلمان، سوئیس، ژاپن، امریکا و یا رویه‌ها و عرف‌های عام و خاص بین‌المللی در خصوص تجار و تجارت اقتباس‌شده است لذا موضوع در تخصص عموم نمایندگان نیست. در چنین شرایطی موضوع بایستی در یکی از کمیسیونهایی که بیشترین ارتباط را با موضوع دارد، مطرح شود. تصویب اولیه این لایحه در کمیسیون حقوقی و قضائی (در سال ۹۰) به همین دلیل بود. هم‌اکنون نیز به جهت ایراد شورای نگهبان موضوع قابل تصویب در کمیسیون خاصی نیست لذا طرح و تصویب کتاب به کتاب بعد از ایراد شورای نگهبان مناسب است. در این بین توجه داشته باشیم که بسیاری از قوانین بعد از تصویب به‌صورت متروک درمی‌آیند. دلیل متروک ماندن این قوانین این است که با نیازهای مردم و ضرورت‌های اجتماعی هماهنگ نیست. مطالعه تاریخ تجارت نشان می‌دهد که اگر قوانین تجاری با اصول سه‌گانه سرعت، دقت و اطمینان (امنیت تجاری) همراه نباشد، تجار راه دیگری را دنبال می‌کنند و به شکل‌های گوناگون از قوانین دست و پاگیر و نامأنوس گریزان خواهند بود و به‌گونه‌ای آن را دور خواهند زد. جای تأسف است که هدف از تدوین و تصویب قانون تجارت جدید را توسعه سرمایه‌گذاری و تجارت و هم‌پاشدن با رویه‌ها و عرف‌های تجاری و قوانین تجاری کشورهای توسعه‌یافته عنوان شده است اما از نهادهایی همچون اتاق ایران که دارای تجربیات علمی و عملی گسترده در این خصوص است نظرخواهی نشده است. یکی از نوآوری‌های لایحه، هماهنگی با مفاد کنوانسیون‌های بین‌المللی و عرف‌های بازرگانی شناخته‌شده در دنیای تجارت است؛ مثلاً در مبحث مربوط به اسناد تجاری از قانون متحدالشکل ژنو استفاده‌شده و اصول کلی حاکم بر کنوانسیون‌های بین‌المللی در لایحه اصلاحی آورده شده است. هم‌چنین در مبحث حمل‌ونقل برخی از اصول کلی حاکم بر کنوانسیون‌های بین‌المللی در لایحه آورده شود همچون کنوانسیون قرارداد حمل بین‌المللی کالا از طریق جاده مصوب ۱۹۵۶ (C.M.R) کنوانسیون C.I.V و C.I.M در خصوص حمل‌ونقل از طریق راه‌آهن و هم‌چنین کنوانسیون‌های بروکسل مصوب ۱۹۲۴ (در خصوص حمل‌ونقل دریایی) و نیز کنوانسیون‌های ورشو (۱۹۲۹)، لاهه (۱۹۹۵) و گواتمالا (۱۹۷۱) در خصوص حمل‌ونقل هوایی استفاده‌شده است.

گروه اقتصادی با منافع مشترک که شامل کنسرسیوم‌ها و Joint Venture‌ها می‌شود و نهاد نمایندگی تجاری و اسناد تجاری الکترونیکی و مبحث ادغام و تجزیه شرکت‌ها و مبحث بازسازی تجار قبل از صدور حکم ورشکستگی و مبحث اوراق مشارکت که جانشین اوراق قرضه در شرکت‌های عام شده است و مبحث ضمانت مستقل به‌ویژه ضمانت مستقل الکترونیکی و مقررات مربوط به شرکت‌های مادر و تابعه و وابسته و مقررات جدید جزایی همچون محرومیت‌های اجتماعی برای تجار و مدیران متخلف، از نهادها و قوانین جدید است که در لایحه اصلاحی درج‌شده است.

یادداشت

اصلاح قانون تجارت در دست اقدام است

ایرج ندیمی ـ رئیس اسبق کمیته سیاست‌های تجاری مجلس شورای اسلامی

مهم‌ترین قانون حقوق تجارت در ایران، قانون تجارت است که در سال ۱۳۱۱ تدوین و اجرایی شد. مجلس شورای اسلامی به‌عنوان رکنی مهم در تصویب، اجرا و اصلاح این قانون، چند دهه است، تلاش دارد تا قانون فعلی تجارت را اصلاح کند. مهم‌ترین دلیل الزام اصلاح این قانون، ضرورت روزآمدشدن قوانین و تغییرات جدی در سطح کلان تجارت جهانی است. موارد متعددی را می‌توان به عنوان دلایل اصلی تغییر و اصلاح قانون تجارت عنوان کرد؛ قانون تجارت باید براساس شرایط داخلی و خارجی روز مانند تغییر در نظام‌های پولی و بانکی، پیشرفت فناوری و صنایع الکترونیک و دیگر ساختارهای مهم، به‌روز شود، همچنین از سویی دیگر به‌دلیل وجود تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران، قانون تجارت باید متناسب با شرایط ویژه دادوستد ایران با سایر کشورها باشد. به‌سبب وجود فشارهای تحریمی، در برخی مواقع شرایط تعامل ایران با سایر کشورها در بسترهای مخفی بوده یا از طریق روش‌های غیرمعمولی تجارت انجام می‌گیرد. همین موضوع، ضرورت اصلاح قانون تجارت براساس شرایط سیاسی کشور را نمایان می‌کند. به‌دلیل تحریم، تاجران ایرانی مجبور به اتخاذ شیوه‌های غیرمعمول برای انجام فعالیت تجاری هستند. در صورت عدم‌تسهیل قوانین تجاری، بازرگانان ایرانی توان مناسبی برای ادامه فعالیت نخواهند داشت. از سویی دیگر، با تغییرات شرایط تجاری در عرصه‌های بین‌المللی، وجود قوانین قدیمی در حوزه تجارت، سرعت معاملات و دادوستدهای کشور را کاهش می‌دهد، از این‌رو حذف قوانین غیرضروری به‌منظور تسریع فعالیت‌های تجاری از اهمیت زیادی برخوردار است. در سال‌های اخیر تغییرات مهمی در بدنه ساختاری دولت شکل گرفته است؛ تغییرات الگوی‌های مدیریتی، وظایف نظارتی و همچنین اصلاح برخی پایه‌های قانونی در کنار یکدیگر ضرورت اصلاح قانون تجارت را تایید می‌کنند.

باوجود تمام دلایل و ضرورت‌های عنوان‌شده، هنوز اصلاح تجارت اتفاق نیفتاده است. در گام نخست، باید حجم این قانون را در نظر داشته باشیم؛ قانون تجارت و تبصره‌های زیرمجموعه آن حجیم و رسیدگی به تمام مفاد آن زمان‌بر است. علاوه بر آن، بدیهی است که اقدامی کارشناسی مربوط به پایه‌های اصلی اقتصادی کشور، نیازمند بررسی‌های همه‌جانبه است و این اتفاق در مدت زمان کوتاه امکان‌پذیر نیست. علاوه بر آن، از مهم‌ترین دلایل اجرایی نشدن اصلاح قانون تجارت را می‌توان وجود تعارض منافع میان دستگاه‌های مختلف دولتی و خصوصی عنوان کرد. نهادهای ذی‌ربط خصوصی و دولتی در بحث تجارت مانند اتاق بازرگانی، اتاق اصناف، اتاق تعاون ایران و دیگر دستگاه‌های دولتی همواره با یکدیگر در برخی مفاد قانونی تعارض داشته و اصلاح هر یک از آنها با چالش‌های زیادی همراه است.

علاوه بر آن، قوانین تجاری به هم پیوسته هستند؛ به‌عبارت دیگر، با بسته‌ای از قوانین روبه‌رو هستیم که نه‌تنها در مباحث تجاری بلکه بر تولید و صنعت نیز تاثیرگذار بوده و مجموعه قوانین را باید به‌طور کلان اما به هم پیوسته موردنقد و بررسی قرار داد. تغییرات تجاری در سطوح جهانی و همچنین تحولات ساختارهای داخلی مانند کوچک شدن دولت و واگذاری بخش‌های دولتی به بخش خصوصی، تقویت بازار سرمایه و ...، نه‌تنها به اصلاح قانون تجارت تاکید دارند، بلکه این ضرورت را خاطرنشان می‌کنند که در انجام اصلاحات قانون تجارت، باید به تمامی ابعاد توجه کافی داشته باشیم. اما باوجود تمام شرایط عنوان‌شده، مجلس شورای اسلامی باید همواره با سرعت بیشتری اصلاح قانون تجارت را در دستور کار خود قرار دهد. تبیین رویکردهای تجاری متناسب با سیاست‌های صادراتی و وارداتی، می‌تواند نیازهای اقتصادی کشور در رابطه با تامین ارز را مرتفع کند. مبرهن است با قوانین دهه‌های گذشته نمی‌توان نسبت به تنظیم تراز تجارت داخلی و خارجی در زمان حال اقدام کرد، ازاین‌رو مجلس شورای اسلامی با همکاری دولت باید سرعت بیشتری در روند اصلاح قانون تجارت داشته باشد تا نه‌تنها فعالیت‌های تجاری بلکه چرخه تولید و صنعت در داخل کشور نیز بهبود یابد.

به‌مناسبت روز قانون اساسی، چالش‌های قانونی تجارت بررسی شد

نگاه غلط قانون‌گذار، چاله‌ساز صادرات

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

در تمامی کشورهای جهان، قوانین، چارچوب‌های فعالیت‌ها در حوزه‌های مختلف را مشخص می‌کنند؛ مجلس شورای اسلامی به‌عنوان نهاد مهم و اصلی قانون‌گذاری در ایران، وظیفه تعیین چارچوب‌ها و خط‌مشی‌ها را در حوزه‌های مختلف اقتصادی، سیاسی و اجتماعی داشته و از این‌رو نمایندگان مردم، وظیفه خطیری بر دوش دارند.

قوانین باید تسهیلگر، مانع‌زدا و در راستای رشد و توسعه جامعه باشند؛ مقررات باید بسترهای مناسب بخش‌های مختلف را فراهم کرده و ضمن در نظر داشتن تمامی نیازهای موجود، فعالیت‌ها را با تغییر و تحولات داخلی و خارجی تطابق دهند.

کارشناسان اقتصادی و فعالان تجاری معتقدند یکی از مشکلاتی که سبب شده ایران در مسائل مربوط به رشد اقتصاد و توسعه تجارت خود همواره دچار مشکل باشد، وجود قوانین نامناسب و مصوبه‌های ناکارآمدی است که توسط نهادهای مختلف تدوین و اجرایی شده است.

صمت در این گزارش به بهانه روز ملی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، ضمن بررسی کارآیی قوانین تجاری موجود، به اهمیت رویکرد قانون‌گذاران توجه داشته و در این‌باره با کارشناسان و فعالان تجاری به گفت‌وگو پرداخته است.

عکس: صمت

پیمان‌ها، معاهدات و سازمان‌های بین‌المللی چندجانبه از جمله ابزارهای صحیح برای تغییر رویکردها نسبت به فعالیت‌های جهانی هستند و عضویت در این اتحادیه‌ها می‌تواند ضمن ایجاد مزیت‌های مثبت تجاری، ساختارهای قانونی داخلی را نیز تنظیم کند

ایراد اصلی، رویکرد اشتباه است

رضا توفیقی، کارشناس توسعه تجارت در گفت‌وگو با صمت، به تاثیر قوانین تدوین‌شده برای توسعه تجارت واکنش نشان داد و گفت: قوه مقننه که همان مجلس شورای اسلامی است، وظیفه قانون‌گذاری در امور مختلف را داشته و نهادهای دیگر باید براساس آن قوانین، عمل کرده و خط و مشی تعیین کنند. به‌عبارتی، مجلس قوانین را تدوین و مقرراتی را در ادامه و برای اجرایی شدن همان قوانین تصویب می‌کند که بخشنامه و مصوبه نام دارد، بنابراین نقش مجلس در تصویب چارچوب‌های مشخص و کارآمد، بسیار پررنگ‌تر از دولت و سایر نهادهای اجرایی و نظارتی است. وی ادامه داد: در حوزه تجارت نیز مانند سایر بخش‌ها، بحث‌های زیادی پیرو مناسب یا نامناسب بودن قوانین و بخشنامه‌های اعلام‌شده از سوی نهادهای مختلف وجود دارد. به‌طورکلی قوانین تدوین‌شده در حوزه تجارت، مانع‌آفرین یا تسهیلگر بوده‌اند، چرا که رویکرد مجلس، روند قانون‌گذاری را مشخص کرده و این اتفاق در تمامی کشورها رایج است، از این‌رو قوانین فعلی با شرایط فعلی داخلی و همین‌طور تجارت جهانی مطابقت ندارند و ایراداتی به آنها وارد است، در حقیقت مشکل از رویکرد قانون‌گذاران است. این کارشناس تجارت تاکید کرد: نقد رویکرد نمایندگان مجلس پیش از بررسی قوانین تصویب‌شده اهمیت دارد. زمانی که رویکردها به دیدگاه‌های جهانی نزدیک‌تر باشند، به‌طبع چارچوب‌های بهتر و کارآمدتری برای فعالیت‌های اقتصادی و تجاری وضع خواهد شد.

▣ مانع‌آفرینی‌های قانونی

توفیقی در ادامه صحبت‌های خود، ایجاد مانع برای واردات را یکی از رویکردهای نادرست موجود در بدنه قانون‌گذاری دانست و در این‌باره توضیح داد: وجود نگاه دستوری و فاصله میان رویکردهای داخلی و شیوه‌های جاری در تجارت جهانی، باعث ایجاد مشکلات و موانع برای بازرگانان شده است. به‌عنوان مثال، امروز هیچ کشوری به زنجیره ارزش‌افزوده خود، نگاهی تک‌بعدی و اصراری به تامین کردن نیاز تمامی حلقه‌ها از داخل ندارد. به‌بیانی دیگر، کشورها، برای تکمیل زنجیره ارزش‌افزوده خود اگر نیاز به کالایی داشته باشند، آن را وارد می‌کنند و این اقدام را عقبگرد تلقی نمی‌کنند، اما در ایران قوانین براساس تکمیل صددرصدی زنجیره ارزش‌افزوده تدوین شده و قانون‌گذاران نسبت به پیامدهای مانع‌افرینی برای واردات بی‌توجه هستند. این کارشناس توسعه تجارت تصریح کرد: اگر کشوری تاکید بر تکمیل حلقه‌های زنجیره ارزش‌افزوده داشته باشد، ممکن است کالاهای تولیدشده در نهایت از کارآیی و کیفیت لازم برخوردار نباشند. این نبود کارآیی، مزیت رقابتی را از کالا سلب می‌کند و در نهایت تجار از صادرکردن آن کالا باز خواهند ماند، متاسفانه مثال‌های متعددی درباره وجود رویکرد خودکفایی کامل و تاثیرات مخرب آن بر زنجیره ارزش وجود دارد و بارزترین آنها، وضعیت فعلی تولید خودروی داخلی است. توفیقی افزود: وجود رویکرد غلط در بدنه قوه مقننه، سبب بروز ایرادات زیادی در فعالیت‌های تجاری شده و در نهایت شاهد نتایج نامناسب طی این مدت بودیم، از این‌رو ایراد اصلی و جدی فعلی در بحث قوانین تجاری، نادرست بودن رویکرد نمایندگان مجلس طی ادوار گذشته و تصویب قوانین ناصواب و در نهایت تزریق آن به تمامی بخش‌های اقتصادی است. همین مسئله سبب شده تا طی سال‌های اخیر شاهد مانع‌آفرینی قوانین و تدوین شدن چارچوب‌های ناکارآمد باشیم.

▣ ابزارهای اصلاح رویکردهای قانونی

توفیقی مجامع اقتصادی، پیمان‌های منطقه‌ای و اتحادیه‌های تجاری را فرصتی برای اصلاح رویکردهای نادرست عنوان کرد و در این‌باره توضیح داد: اگر خواهان حاکم کردن رویکردهای صحیح و جهانی در روند قانون‌گذاری هستیم، باید از ابزارهای مناسب این کار بهره گیریم. پیمان‌ها، معاهده‌ها و سازمان‌های بین‌المللی چندجانبه از جمله ابزارهای صحیح برای تغییر رویکردها نسبت به فعالیت‌های جهانی هستند و عضویت در این اتحادیه‌ها می‌تواند ضمن ایجاد مزیت‌های مثبت تجاری، ساختارهای قانونی داخلی را نیز تنظیم کند.

وی ادامه داد: مهم‌ترین اتحادیه بین‌المللی، سازمان تجارت جهانی (WTO) است که هنوز ایران نتوانسته به عضویت قطعی آن درآید. غیر از این سازمان، پیمان‌های تجاری مختلف جهانی مانند اتحادیه‌های منطقه‌ای وجود دارد که هدف اصلی آنها تسهیل روابط تجاری میان کشورها است. این اتحادیه‌ها تنها تجارت کشورهای واقع در یک منطقه را تنظیم نکرده و تمامی کشورها براساس منافع و شرایط خود می‌توانند به عضویت آن درآیند. همان‌طور که پیش‌تر عنوان شد، فرصت‌های این‌چنینی تنها دستاوردهای تجاری برای کشور نداشته و به اصلاح ساختارهای قانونی منجر خواهد شد. این کارشناس تجارت تصریح کرد: عضویت و همکاری با اتحادیه‌های تجاری جهانی، قانون‌گذاران را با شرایط تجاری حاکم در جهان آشنا کرده و این خود گامی رو به جلو است.

از سویی دیگر، مبادلات تجاری زیرسایه پیمان‌های بین‌المللی، نیازمند چارچوب‌های مشخص جهانی است و در این راستا باید درباره بسیاری از قوانین فعلی تجدیدنظر شود، بنابراین پیمان‌های منطقه‌ای و مجامعی مانند سازمان تجارت جهانی، ابزار صحیح و مناسب بهبود رویکردهای قانون‌گذاری در امر تجارت است و می‌توانیم از آنها نهایت استفاده را ببریم.

▣ فعالیت‌ها، متناسب با پروتکل‌ها باشند

این کارشناس توسعه تجارت تلاش دولت سیزدهم برای عضویت در اتحادیه‌های اقتصادی و همچنین حضور در کنوانسیون‌های مختلف تجاری و حمل‌ونقل را از اتفاقات مثبت مدیریتی عنوان کرد و گفت: در این مدت دیده شده دولت تاکید زیادی بر استفاده از پیمان‌های منطقه‌ای و همچنین کنوانسیون‌های مربوط به حمل‌ونقل داشته و این اقدام را می‌توان مثبت ارزیابی کرد. دولت سیزدهم تلاش کرده از طریق ابزار عضویت در مجامعی مانند کنوانسیون‌های جهانی مربوط به حمل‌ونقل، تجارت ایران با سایر کشورها را تسهیل کند. این تلاش‌های یادشده، راهی برای توسعه تجارت خارجی است و به‌طبع روند امور بازرگانی را با دست‌انداز کمتری همراه خواهد کرد. توفیقی تاکید کرد: استفاده از معاهده‌هایی مانند کنوانسیون‌های حمل‌ونقل مهم است، اما توجه به بروزرسانی و تکمیل این کنوانسیون‌ها نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. به‌عنوان مثال، کنوانسیون کارنه تیر حدود ۲ دهه پیش تدوین شد و ایران نیز به‌عضویت آن درآمد. پروتکل این کنوانسیون به‌طورمرتب براساس نیازهای روز و جهانی، اصلاح و بروزرسانی شده و در زمینه استفاده از آنها، باید به این تغییرات توجه داشته باشیم.

سال‌های گذشته دولت و مجلس شورای اسلامی در راستای حمایت از صادرکنندگان معافیت‌های صادراتی را برای دسته‌ای از کالاها وضع کردند که این فهرست همواره در حال تغییر کردن و کوچک شدن است

مقررات فعلی، مانع‌زدا نیستند

احمد پورفلاح، فعال تجاری در گفت‌وگو با صمت به تشریح مشکلاتی که قوانین فعلی برای فعالیت‌های بازرگانی پدید آورده، اشاره کرد و توضیح داد: نبود بسترهای مناسب برای تجارت، یکی از گره‌های اصلی امروزه در ساختارهای مدیریتی و قانونی است. قوانین از سوی نمایندگان مجلس شورای اسلامی تدوین شده و دولت‌ها به‌منظور بهبود اجرای این قوانین، مصوبه‌ها و بخشنامه‌های متعددی را وضع می‌کنند. نه‌تنها بخشنامه‌های دولتی بلکه حتی قوانین نیز به‌طور مستمر تغییر کرده و این موضوع باعث سست شدن پایه‌های تجارت داخلی و خارجی شده است. وی ادامه داد: در تمامی فعالیت‌های تجاری اعم از صادرات و واردات، تغییر مداوم قوانین، آسیب‌های جدی به‌همراه داشته و نمی‌توان نسبت به این اتفاق بی‌تفاوت بود. برای مثال، در بحث ممنوعیت واردات تجهیزات و ماشین‌آلات موردنیاز تولید در بخش‌های مختلف، نه‌تنها قانون موجود نامناسب است، بلکه تغییر مکرر آن محدودیت‌های بیشتری را برای فعالان اقتصادی ایجاد می‌کند. ماشین‌آلات، بخش جدانشدنی و موردنیاز صنایع هستند و با کمبود این تجهیزات، خط تولید دچار مشکل خواهد شد. پوفلاح تاکید کرد: امروزه بخش زیادی از صنایع با ماشین‌آلات فرسوده مشغول فعالیت بوده و این اقدام افزایش هزینه و کاهش کیفیت را به‌همراه داشته است. بدیهی است، این مسئله تنها بر تولید داخلی اثر نداشته و صادرات را نیز تحت‌تاثیر قرار خواهد داد. ایجاد مانع برای واردات تجهیزات خط تولید، یک مانع است و تغییرات قوانین مربوط به آن دست‌اندازی دیگر. نهادهای قانون‌گذار و مجری باید نسبت به پیامد تصمیمات خود توجه کافی داشته باشند.

▣ تغییرات قوانین مانع توسعه تجارت

پورفلاح در ادامه صحبت‌های خود مهم‌ترین نتیجه تغییرات قوانین و مصوبه‌های مربوط به فعالیت‌های تجاری را از بین رفتن امکان برنامه‌ریزی عنوان کرد و در این‌باره توضیح داد: یکی از قوانینی که شرایط تجارت را دشوار می‌کند و بر مزیت رقابتی کالاهای ایرانی تاثیر مستقیم دارد، چارچوب‌های معافیت‌های صادراتی است. توسعه تجارت به‌ویژه صادرات، به همراهی نهادهای دولتی با فعالان اقتصادی و همچنین مانع‌زدایی نیاز دارد. سال‌های گذشته دولت با همراهی مجلس شورای اسلامی در راستای حمایت از صادرکنندگان، معافیت‌های صادراتی را برای دسته‌ای از کالاها وضع کردند. فهرست کالاهای مشمول معافیت‌های صادراتی همواره در حال تغییر و کوچک شدن است، در نتیجه برنامه‌ریزی صادرکنندگان به‌هم ریخته و کوچک‌ترین نتیجه منفی آن، ایجاد ابهام در قیمت‌گذاری کالای صادراتی و از بین رفتن مزیت رقابتی است. این فعال تجاری تاکید کرد: تغییرات یک‌باره قوانین تجاری، در چند سال اخیر به دفعات زیاد رخ داده و دولت روال‌های قانونی خود را به‌طور مرتب عوض می‌کند. بدیهی است، در چنین شرایطی تولیدکنندگان، صادرکنندگان و تمامی فعالان بخش‌های اقتصادی، نتوانند حتی برای فعالیت‌های کوتاه‌مدت خود برنامه‌ریزی مشخص و مدون داشته باشند. این نبود امکان برنامه‌ریزی و هدف‌گذاری برای میان‌مدت و بلندمدت، امکان رشد و توسعه را برای تمامی حلقه‌های تجاری و بازرگانی کشور سلب می‌کند.

▣ کمرنگ‌بودن رابطه دولت و بخش خصوصی

پورفلاح یکی از راهکارهای مهم بهبود شرایط فعلی را افزایش همکاری و تعامل نهادهای دولتی و قوه مقننه با فعالان بازرگانی و اقتصادی عنوان کرد و در این‌باره گفت: فعالان تجاری بخش خصوصی، توانایی‌های جدی در بحث توسعه تجارت دارند و در صورت حمایت دولت و مجلس شورای اسلامی می‌توانند ارزآوری و نتایج مثبت مهمی را برای کشور به‌ارمغان آورند، اما رابطه نهادهای مختلف با اتاق‌های بازرگانی که نماینده فعالان بخش خصوصی هستند، آن‌طور که باید و شاید پررنگ و موثر نیست.

مهم‌ترین کاربرد و کارکرد نمایندگان اتاق‌های بازرگانی مشترک، افزایش ظرفیت و بازارسازی در کشورهای هدف بوده و می‌توانند زمینه‌های صادرات کالاهای ایرانی را فراهم کنند. وی ادامه داد: نهادهای قانون‌گذار و مجری، توجه داشته باشند که تصویب قوانین محدودیت‌آفرین و تغییرات مداوم آنها، موانع تجارت را برای فعالان اقتصادی بیشتر می‌کند.

اگر تغییر چارچوب‌ها در راستای اصلاح قوانین باشد، این اقدام را می‌توان مثبت ارزیابی کرد، اما متاسفانه تحولات قانونی انجام‌شده تنها مشکلات تجارت را بیشتر می‌کند.

سخن پایانی

کارشناسان و فعالان تجاری معتقدند نبود رویکرد صحیح و کارآمد نسبت به اصول تجاری و توسعه اقتصادی در میان قانون‌گذاران سبب شده تا شاهد وضع مقررات نامناسب و محدودیت‌های غیرضروری در عرصه تجارت داخلی و خارجی کشور باشیم. از سویی دیگر، اگر نگاه جدی به توسعه تجارت داریم، باید به بحث صادرات توجهی ویژه داشته باشیم. کیفیت، اصلی‌ترین عامل توسعه صادرات است که این موضوع باید نه‌تنها در میان تولیدکنندگان و صادرکنندگان، بلکه مقامات مسئول دولتی نیز جایگاهی ویژه پیدا کند. برخی کارشناسان و صنعتگران معتقدند امروزه بسیاری از مدیران سطوح مختلف کشور به مقوله کیفیت و مقررات صادرات آشنایی لازم را ندارند که همین موضوع باعث ایجاد مشکلات و چالش‌های جدی می‌شود. زمانی که مدیران از اهمیت کیفیت کالاهای صادراتی آگاهی لازم و کافی را نداشته باشند، در تدوین چارچوب‌ها و مقررات تولیدی و تجاری به آن بی‌توجه هستند و همین مسئله ایران را از بازارهای جهانی دور می‌کند.

استفاده از تجربیات متخصصان در تدوین قوانین اهمیت زیادی دارد

اجرای بد قانون خوب؛ بهانه همیشگی!

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

قانون در اصطلاح عبارت است از احکام و مقررات الزام‌آور که ازسوی مقام قانون‌گذار وضع می‌شود و به اجرا در می‌آید. هر سال در حوزه‌های مختلف با هدف ساماندهی و مدیریت تعداد زیادی قانون تدوین و تصویب و برای اجرا ابلاغ می‌شود، این در حالی است که اجرای قوانین خود فرآیندی مجزا و در بسیاری از موارد سخت است. البته بسیاری از کارشناسان و حتی مسئولان و مجلسیان بر تعدد قوانین تاکید داشته و معتقدند ما در هیچ بخشی از اقتصاد کمبود قانون نداریم و مشکل، اجرای بد قوانین است. این اظهارات در حالی عنوان می‌شوند که همواره بخشی از قوانین در پیچ‌وخم اجرا مانده و کارشناسان استفاده نکردن از نظرات متخصصان هر حوزه قبل از تدوین قوانین را یکی از دلایل اصلی اجرا نشدن بسیاری از قوانین روی‌زمین‌مانده می‌دانند.

اهمیت قانون در نظام‌مندی کشور تا آنجاست که در تقویم جمهوری اسلامی روزی به‌مناسبت روز قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نام‌گذاری شده است. این مهم حکایت از درجه اهمیت قانون و قانونمداری در کشور دارد؛ سازکاری که باید در تمام ابعاد سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی لحاظ و رعایت شود تا بتوان آجر روی آجر گذاشت و کشور را به سمت آبادانی هدایت کرد. صمت در این پرونده به‌مناسبت ۱۲ آذر، روز قانون اساسی به بررسی کیفیت اجرای قوانین تصویب شده در حوزه اصناف پرداخته است.

عکس: آیدا فریدی

اصناف مجموعه بزرگی است که رضایت یا نارضایتی آن می‌تواند روی حوزه‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جامعه اثرگذار باشد

قوانین با اصناف چه کرد؟

قوانین متعددی در حوزه اصناف تصویب شده که بسیاری از آنها نتایج خوبی به همراه داشته، این در حالی است که تصمیمات یک‌شبه و گاهی بی‌تدبیر نتایج نامطلوب و گاهی غیرقابل‌جبرانی برای اقتصاد و فعالان این حوزه ایجاد کرده است. در حوزه اصناف، آثار زیانبار قوانین بی‌اساس می‌تواند بازار را با مشکلاتی مواجه کند که در نهایت کنترل این بخش اقتصاد را از دست خارج کند و خواب خوش را از دولت و مردم و صاحبان مشاغل بگیرد.

اتحادیه‌ها و اصناف بازوان اجرایی دولت هستند. در شرایطی که آسیب‌های ناشی از تحریم و افزایش نرخ تورم و قیمت‌ها، بازار فعالان صنفی را با رکود و کسادی مواجه کرده، وضع قوانین بی‌پایه و کارشناسی‌نشده می‌تواند نتایجی جبران‌ناپذیر داشته باشد. تجربه ثابت کرده اگر دولت به بخش خصوصی اهمیت ندهد، مشکلات اقتصادی نه‌تنها رفع نمی‌شود، بلکه ریشه این مشکلات مستحکم می‌شود.

با این همه گاهی بی‌توجهی به نظرات کارشناسی در تصمیم‌گیری‌ها و وضع قوانین نامرتبط، در کنار تعدد و تضاد قوانین به یکی از مشکلات اساسی صاحبان کسب‌وکار بدل شده است. از سوی دیگر برای اجرای درست قوانین نیاز به زیرساخت داریم؛ زیرساخت و بستری که به‌گفته برخی از فعالان صنفی فراهم نیست.

قانون خوب، قطعا خوب اجرا می‌شود

علی توسطی، رئیس اتاق اصناف تهران با اشاره به اثرگذاری جامعه بزرگ اصناف در اقتصاد به صمت گفت: اصناف مجموعه بزرگی است که رضایت یا نارضایتی فعالان این حوزه می‌تواند روی حوزه‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جامعه اثرگذار باشد. همچنین فعالان این حوزه تجربیات زیادی دارند که قطعا استفاده از آنها نتیجه خوبی خواهد داشت.

وی با انتقاد از نحوه تصمیم‌گیری برای تدوین قوانین صنفی اظهار کرد: به‌ندرت امکان دارد در تدوین قوانین صنفی از نظر فعالان این حوزه استفاده شود. حتی در صورت برگزاری جلسات مشترک و مشورتی نیز نظرات فعالان این حوزه در روند تصمیم‌گیری تاثیر قابل‌ملاحظه‌ای ندارد.

فعالان صنفی و مدیران ارشد این جامعه چند میلیونی، متاسفانه در هیچ یک از مراجع تصمیم‌گیرنده، نماینده‌ای ندارند تا حق رای و نظر این گروه در تصمیم‌گیری و وضع قوانین لحاظ شود.

تخصص در همه موارد خوب است

رئیس اتاق اصناف تهران با اشاره به تخصص و تجربیات فعالان صنفی بیان کرد: هیچ وقت در تصمیم‌گیری‌ها از تجربیات افرادی که چندین دوره در اتاق اصناف حضور داشتند، استفاده نمی‌شود. هنگامی که خشت اول کج گذاشته می‌شود، در مرحله اجرا نیز قطعا به مشکل بر خواهیم خورد، این در حالی است که افراد هیچ گاه از اهمیت تجربه غافل نمی‌شوند. برای مثال هنگام تحویل دارو از داروخانه قطعا به تجربیات پزشک داروساز به‌دلیل تخصص وی اعتماد خواهیم کرد اما جای سوال دارد که چرا هنگام تصمیم‌گیری‌ها هیچ وقت از نظرات افراد متخصص استفاده نمی‌شود؟ در زمان وضع قانون یا تصمیمی برای جامعه بزرگ اصناف، هیچ استفاده‌ای از تجربیات متخصصان این حوزه نمی‌شود، این در حالی است که مشاوره گرفتن از فعالان این حوزه می‌تواند کمک بزرگی به افراد تصمیم‌گیر کند. با این حال متاسفانه این همگرایی هرگز به‌وجود نیامده که تاوان آن را جامعه می‌دهد و البته تاثیرات خود را در مرحله اجرا نیز خواهد گذاشت.

پایان ماه‌عسل طرح شبنم

توسطی از طرح شبنم به‌عنوان یک طرح خوب با اجرای ناموفق یاد کرد و گفت: هر اندازه که در تصمیم‌گیری عجولانه برخورد کنیم، احتمال انحراف معیار بیشتر می‌شود که یکی از نمونه‌های آن اجرای طرح ملی شبنم در گذشته است.

طرح شبنم، عنوانی است که حدود ۱۰ سال پیش در میان فعالان اقتصادی، اصناف، مدیران بازرگانی و فروشندگان، دهان به دهان می‌چرخید و باعث تحولی بزرگ در کنترل سطح عرضه به شیوه‌ای نوین می‌شد. شبکه بازرسی و نظارت مردمی که به اختصار شبنم معرفی شد، طرحی است که با پیشنهاد و پیگیری ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز در وزارت صنعت، معدن و تجارت به‌منظور شفاف‌سازی گردش کالا و اطلاع از اصالت و قاچاق نبودن آن استفاده می‌شد. در واقع با نصب یک بارکد دوبعدی روی کالا، می‌شد کالای اصلی را از تقلبی و قاچاق شناسایی کرد. شناسایی کالای اصلی از تقلبی با یک گوشی تلفن همراه که نرم‌افزار مربوطه در آن نصب شده باشد، قابل انجام است و مشتری می‌تواند اطلاعات روی کالا را با اطلاعات دریافتی از سامانه تطبیق دهد و در صورت مغایرت، موضوع را به سیستم بازرسی گزارش دهد.

سیستم بازرسی فروشگاه هدف را مورد بازرسی قرار می‌دهد و در صورت تایید تخلف با متخلفان برخورد قانونی خواهد شد. مهم‌ترین هدف طرح شبنم، نظارت مردمی بر شبکه توزیع کالا در سطح عرضه و در سراسر کشور بود. بارکد دوبعدی روی کالا می‌توانست این امکان را فراهم کند که همه مردم ایران به‌عنوان بازرس بر روند توزیع کالا و خدمات در کشور نظارت کنند. طرح شبنم در دولت یازدهم پس از ۲ سال به پایان خط رسید که یک رویای ناتمام از دستگاه بازرگانی دولت دهم بود؛ طرحی که مبتکران آن مدعی بودند قاچاق را قفل خواهد کرد، به واردات سروسامان خواهد داد و جلوی ورود کالای بی‌کیفیت به بازار ایران را خواهد گرفت. اما منتقدان نظرات دیگری داشتند. برای آنها، شبنم نماد اخلال در فضای کسب‌وکار شده بود؛ وزنه‌ای سنگین که تجارت را زمین‌گیر کرده بود. نمی‌توانستند با آن کنار بیایند و تحمل فشارهای بیش از حد آن را نداشتند. شبنم به یک «دکان» تبدیل شده بود؛ این را منتقدان این طرح که فعالان بخش خصوصی هستند، می‌گفتند.

وی در ادامه با انتقاد از نحوه تصمیم‌گیری و اجرای طرح شبنم، افزود: زیرساخت‌های اجرای طرح شبنم به هیچ‌وجه مهیا نبود. اجرای این طرح هزینه بسیاری برای سازمان‌های ذی‌ربط و در نهایت مصرف‌کننده داشت، اما به‌دلیل نبود آموزش و آگاهی کافی، از طرح شبنم هیچ بهره‌وری نداشته‌ایم. اکنون نیز موارد بسیاری از این دست قوانین وجود دارد؛ مانند قانون «تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار» که در حال اجرا است، این در حالی است که اجرای این قانون قطعا موجب تضعیف اتحادیه‌ها و اتاق‌های اصناف می‌شود.

اعتماد از بین می‌رود

توسطی با اشاره به تاثیرات برخی از قوانین که نیاز به اصلاح دارند، گفت: نکته مهم‌تر در به نتیجه نرسیدن طرح‌ها از بین رفتن اعتماد مردم است. در برخی از موارد، مردم از به نتیجه رسیدن قوانین و طرح‌های مختلف ناامید می‌شوند. نباید این نکته را فراموش کرد که هر چراغی که خاموش و صنفی تعطیل می‌شود حداقل یک متکدی و یک بدهکار به جامعه اضافه می‌شود. در نتیجه ما باید از این اتفاق جلوگیری کنیم.

راهکار چیست؟

رئیس اتاق اصناف تهران در بیان راهکاری برای حل این مشکل اظهار کرد: راهکار اصلی برای اجرای بهتر قوانین این است که از تجربیات فعالان و متخصصان حوزه اصناف استفاده شود. اینکه بگوییم قانون خوب بد اجرا شده، دیدگاهی نادرست است. قانون خوب قطعا خوب اجرا می‌شود.

هیچ وقت در تصمیم‌گیری‌ها از تجربیات افرادی که چندین دوره در اتاق اصناف حضور داشتند، استفاده نمی‌شود

از تجربیات استفاده کنید

قاسمعلی حسنی، دبیرکل سابق اتحادیه بنکداران مواد غذایی درباره قوانین وضع شده در حوزه اصناف به صمت گفت: سال‌های زیادی است که با طرح و وضع قوانین غیرکارشناسی و بدون مطالعه دست‌به‌گریبان هستیم. متاسفانه برای بسیاری از مسائل در اتاق‌های کوچک و بدون در نظر گرفتن چشم‌انداز تصمیم‌گیری می‌شود که در برخی موارد این تصمیمات عجولانه و غیرکارشناسی است.

وی درباره بخشنامه‌های ممنوعیت یا آزادسازی واردات یا صادرات برخی محصولات نیز اظهار کرد: بسیاری از ممنوعیت‌ها و آزادسازی‌ها تصمیماتی یک‌شبه و عجولانه است که با یک بخشنامه حاصل تلاش‌های یک تولیدکننده یا تاجر به باد می‌رود. دبیرکل اتحادیه بنکداران مواد غذایی در بیان توصیه‌ای به دولت بیان کرد: اگر در زمان تصمیم‌گیری و تصویب این قوانین و بخشنامه‌ها از چند کارشناس فعال آن بخش خصوصی دعوت شود و از انها راهنمایی بگیرند، اجرای قوانین نتیجه مطلوبی خواهد داشت. در برخی موارد نگاه دولت این‌گونه است که از نیروهای خود برای تصمیم‌گیری‌ها استفاده کند که در نهایت به نتیجه خوبی ختم نمی‌شود. درخواست می‌شود قبل از تصمیم‌گیری، هزینه و سختی‌هایی که یک تاجر در مسیر کار خود طی کرده را در نظر بگیرند.

نگاه بالا به پایین باید تغییر کند

حسنی ضمن انتقاد از برخی عملکردهای وزارتخانه‌ها اظهار کرد: کدام یک از وزارتخانه‌های ما اتاق فکر دارند؟ چند نفر از کارشناسان تحصیلکرده ما در وزارتخانه‌ها برای این تصمیم‌گیری‌ها حضور دارند؟ راه‌حل برون‌رفت از آزمون و خطاهای اینچنینی داشتن اتاق فکر و استفاده از کارشناسان بخش خصوصی است. همچنین می‌توانند از تجربیات فعالان اقتصادی بهره ببرند.

دبیرکل سابق اتحادیه بنکداران مواد غذایی در پایان بیان کرد: نگاه از بالا به پایین به اصناف و کسبه باید تغییر کند. تجربه، سرمایه و تخصص به‌دست بازار و اجبار و بخشنامه به‌دست بخش دولتی است، این در حالی است که برنده نهایی همیشه بازار است و توانسته خود را با جامعه جهانی تطبیق دهد.

سخن پایانی

در حوزه بازار و اصناف قوانین خوب بسیاری وجود دارد اما در مقابل با اجرای برخی از قوانین اتفاقات جبران‌ناپذیری رخ می‌دهد. فعالان صنفی برای انتقاد از این رویکرد مثال‌های زیادی دارند؛ از طرح شبنم گرفته یا مالیاتی که اجرای آن چراغ خیلی از اصناف را خاموش کرده است. اصناف همچنان تاکید دارند در صورت بهره از تجربیات و تخصص این گروه قبل از تصمیم‌گیری‌ها می‌توان جلوی بروز بسیاری از مشکلات بعدی را گرفت، اما ظاهرا برخی از آقایان تجربیات پشت‌میزنشینی را به کف بازار ترجیح می‌دهند.

یادداشت

قوانین به‌صورت سلیقه‌ای اجرا می‌شوند

علی فاضلی
رئیس سابق اتاق اصناف ایران

قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار، در ۱۶ بهمن ۱۳۹۰ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید، اما متاسفانه به‌صورت کامل اجرایی نشده است.

اگر آنچه که در متن قانون بهبود فضای کسب‌وکار آمده، به‌خصوص نظام‌بخشی به بنگاه‌های تولیدی یا کمک به نظام توزیع در کشور اجرا می‌شد شاهد خیلی از مشکلات اقتصادی نبودیم. دولت باید این قانون را اجرا کند، اما نظارت برعهده مجلس است.

مجلس باید در این امور اهتمام و نظارت بهتر و بیشتری داشته باشد. اقتصاد غیردولتی محتاج اجرای قانون بهبود فضای کسب‌وکار و سخت نیازمند این است که این قوانین در جهت ارتقای عملکرد بنگاه‌های کوچک و متوسط به‌صورت صحیح اجرا شود.

متاسفانه این قانون به‌درستی اجرای نشد و شاهد آسیب‌های زیادی به حوزه کسب‌وکار بودیم.

در برخی موارد قانون به‌صورت سلیقه‌ای اجرایی می‌شود. البته تنها نباید به دولت به‌علت اجرایی نشدن این قانون انتقاد کرد، بلکه اجرایی شدن آن نیاز به یک همگرایی بین دولت و مردم دارد.

راهکار درست این است که اتاق اصناف، اتاق بازرگانی و اتاق تعاون که هر سه بخش اقتصاد غیردولتی را تشکیل می‌دهند جلسات کارشناسی با حضور فعالان اقتصادی تشکیل دهند و از دولت بخواهند دلیل کمبودها و مشکلات را توضیح دهد.

متاسفانه در زمینه سه اتاق شاهد کم‌کاری هستیم، این در حالی است که اصلاح قوانین بر عهده سه اتاق است تا بتوان شاهد رشد بنگاه‌ها بود. قانون بهبود فضای کسب‌وکار را باید سه اتاق اصناف، بازرگانی و تعاون مهندسی و آسیب و ایرادها را شناسایی کنند. اگر کمیته کارشناسی تشکیل شود و موانع مسیر کسب‌وکار به دولت اعلام شود، دولت نیز برای اجرای این قانون تلاش لازم را خواهد کرد. در این زمینه حتی لازم است با مجلس تعاملات لازم انجام شود تا در صورت نیاز به اصلاح قانون این کار انجام شود. درباره اجرای قانون بهبود فضای کسب‌وکار بهتر است مجلس نیز نظارت کافی را داشته باشد. یکی از عوامل افزایش نرخ بیکاری اجرایی نشدن صحیح قانون بهبود فضای کسب‌وکار است. اگر از تولید داخل و بنگاه‌های اقتصادی حمایت کنیم، می‌توان گام‌های بلندی در رفع بیکاری برداشت. حمایت از تولید داخل یک اصل است که متاسفانه برخی از دستگاه‌ها فقط در این زمینه شعار می‌دهند و به‌صورت عملیاتی از آن دفاع نکردند. اگر تولید داخلی را تقویت کنیم گام‌های بزرگی برای ایجاد اشتغال پایدار برداشته می‌شود.

این کمترین کار است که در داخل کشور شرایطی فراهم شود که نیاز به واردات بسیاری از کالاها نداشته باشیم. حتی ما می‌توانیم در زمینه توسعه صادرات کالاهای غیرنفتی نیز فعالیت داشته باشیم. همه اینها مزایایی است که با حمایت از تولید داخل به‌دست می‌آید. سیستم پولی مالی کشور باید در جهت تقویت بخش تولید فعال‌تر شود. دولت و مجلس نیز باید قوانین بهتری را برای اجرا در نظر بگیرند تا بتوانیم از تولید داخل حمایت بهتری انجام دهیم.

متاسفانه ما هنوز نتوانستیم هماهنگی لازم برای حمایت از تولید داخل را شاهد باشیم.

حذف یارانه نان‌های حجیم و صنعتی اشتباهی بزرگ

رئیس اتحادیه نان‌های فانتزی (حجیم و نیمه‌حجیم) تهران با اشاره به حذف یارانه نان‌های فانتزی در اردیبهشت سال ۱۴۰۱ گفت: حذف یارانه نان‌های حجیم و صنعتی اشتباه بزرگی بود، چراکه طبق برنامه‌های توسعه‌ای به‌عنوان اسناد بالادستی ما باید به سمت تولید نان صنعتی برویم.

به گزارش اتاق اصناف تهران، محمدجواد کرمی، رئیس اتحادیه نان‌های فانتزی (حجیم و نیمه‌حجیم) تهران بیان کرد: دولت و مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۸۶ افزایش سهم تولید نان صنعتی تا ۴۰ درصد را مصوب کردند و اقدامات ارزنده‌ای برای این مهم در آن سال‌ها انجام شد، اما با حذف یارانه نان‌های حجیم و نیمه‌حجیم در سال ۱۴۰۱، حجم تولید ما به‌شدت کاهش پیدا کرده است.

وی افزود: در سال ۱۳۸۶ کارشناسان با بررسی شرایط تولید نان کشورهای مختلف به این نتیجه رسیدند که کشور باید به سمت تولید نان صنعتی برود و میزان تولید نان با این سیاست افزایش پیدا کند. کارشناسان هدف این سیاست‌گذاری را کاهش نرخ نان و دورریز کمتر در تولید می‌دانستند. کرمی تصریح کرد: به‌طور کلی با نظام یارانه‌ای مخالف و معتقدم باید فضای رقابتی میان تولیدکنندگان وجود داشته باشد تا بتوانیم نان کیفی و سالم برای مصرف تولید کنیم، اما وقتی صلاحدید بر پرداخت یارانه است همه تولیدکنندگان نان باید یارانه دریافت کنند و تبعیضی وجود نداشته باشد.

رئیس اتحادیه نان‌های فانتزی (حجیم و نیمه‌حجیم) تهران گفت: قبل از آزادسازی نرخ آرد نان فانتزی، میزان مصرف کل کشور ۴۰۰ هزار تن بود که در حال حاضر به ۲۵۰ هزار تن رسیده است؛ به این ترتیب حدود ۳۸ درصد کاهش مصرف را شاهدیم.

رئیس اتحادیه نان‌های فانتزی ادامه داد: در حال حاضر دولت نزدیک ۱۲۰ هزار میلیارد تومان یارانه پرداخت می‌کند تا رضایت مردم و تولیدکنندگان را در حوزه نان به‌دست بیاورد، اما این هدف حاصل نشده است. متاسفانه با رویه غلطی که در حذف یارانه آرد نان‌های حجیم و سنتی اتفاق افتاد حجم تولید نانوایی‌های فانتزی به‌شدت کاهش پیدا کرده و بعضا نیمه‌تعطیل شده‌اند. به‌گفته کرمی مسائل مربوط به نان و تولیدکنندگان نان همیشه در اختیار وزارت صمت بود، اما یکباره کار را به وزارت اقتصاد و دارایی سپردند که به هیچ‌وجه صلاحیت این کار را نداشت. هزینه‌های نانوایی بسیار بالا رفته که با تورم امسال و سال‌های قبل همخوانی ندارد. حال نان خوب نیست. ما پیش‌تر از این آرد را کیسه‌ای ۶۰ هزار تومان می‌خریدیم و در حال حاضر ۶۴۰ هزار تومان برای خرید آن هزینه می‌کنیم.

یادداشت

شکست طرح‌های حمایتی مسکن

عبدالوهاب شهلی‌بر
جامعه‌شناس

مهم‌ترین معضل در حوزه مسکن، نبود تنوع در گونه‌های مسکن است؛ به این معنا که تمام سیاست‌های توسعه مسکن در کشور مبتنی بر مسکن ملکی هستند که این باعث شده باوجود برنامه‌ها و حمایت‌هایی که انجام می‌گیرد، در عمل برنامه مسکن اجتماعی نتواند کاری برای اقشار ضعیف جامعه انجام دهد. تکلیف ما با سیاست اجتماعی مسکن و خاصه مسکن اجتماعی مشخص نیست و به‌رغم آزمون‌وخطاهای متعدد، هنوز برنامه مسکن فرودستان روی میز برنامه‌ریزی توسعه مسکن قرار دارد.

با این اوصاف، نمی‌توان به طرح جامع تولید مسکن که در این دوره پیگیری می‌شود، خوش‌بین بود، چرا که این طرح‌ها همه روی تولید مسکن تاکید دارند. براساس سیستم بازار با بالا رفتن عرضه، نرخ باید پایین بیاید و بر این اساس، چنانچه تولید مسکن بیشتر شود، عرضه بیشتر می‌شود و نرخ باید کاهش یابد؛ اما یکی دیگر از مشکلاتی که در بخش مسکن وجود دارد، توزیع است. ما در کشور تعداد بسیاری خانه خالی و خانه دوم داریم و باوجود اینکه قانون گرفتن مالیات از خانه‌های خالی مصوب شده، اما خیلی افراد انگیزه‌ای برای واردکردن خانه خود، به بازار اجاره ندارند.

سیاست‌گذاران ما باید با این پیش‌فرض جلو بروند که سیاست ساخت مسکن نمی‌تواند مشکل را حل کند. این تولیدات یا خارج از محدوده شهری هستند یا نمی‌توانند مشکل طبقات کارگری و لایه‌های پایین جامعه را حل کنند یا متراژ آنها به‌قدری بالا است که انطباق چندانی با نیاز مسکن ندارد.

در ابتدا دولت باید از سیاست‌های تولید مسکن ملکی فاصله بگیرد و مدل‌های مختلف طرح‌های اجتماعی مسکن را پیاده کند. یک تقاضایی که امروز در مسکن وجود دارد، مسکن برای افراد مجرد است؛ در اینجا سیاست کشورهای دیگر، کوچک‌سازی متراژ مسکن است. خیلی از کشورها به‌سمت‌وسوی تولید خانه‌های عمومی رفته‌اند؛ خانه‌هایی که هم فضای خصوصی متراژ پایین به فرد بدهد و هم فضای عمومی. از این طریق می‌توان مشکل مسکن افرادی را که نمی‌توانند خانه مستقل اجاره کنند، حل کرد.

از طرفی دولت می‌تواند زمین را به‌صورت رایگان در اختیار شرکت‌ها قرار دهد و این شرکت‌ها به‌صورت انبوه خانه بسازند و موظف شوند در یک بازه مثلا ۲۰ – ۲۵ ساله این خانه‌ها را اجاره دهند و بعد از این مدت، اجازه خریدوفروش بدهند.

نکته دیگر این است که هیچ جا فضای مسکن مثل ایران در اختیار موجرها نیست، بلکه مستاجر هم باید حقی داشته باشد؛ برای مثال مدت قرارداد خانه‌ها از یک سال می‌تواند به ۵ سال تبدیل شود یا از همان ابتدا درصدی برای افزایش نرخ اجاره‌بها تعیین شود.

مسکن کالای اجتماعی است و دولت مطابق با الزامات قانون اساسی موظف است مسکن آبرومندی برای افراد جامعه فراهم کند. در دنیا، حتی در لیبرال‌ترین کشورها، به‌اندازه ایران بخش مسکن را به مکانیزم‌های سوداگرانه و بازار نسپرده‌اند. در ایران بخش مسکن مثل سایر کالاهای اجتماعی نظیر آموزش و بهداشت به بازار سپرده شده است.

درباره کالاهای اجتماعی، دولت وظایف اصلی را برعهده دارد. اگر این بهشت سوداگرانه در حوزه مسکن نبود، خیلی از سرمایه‌ها به بخش صنعت می‌رفتند و در آنجا بهره‌وری داشتند؛ اما الان فعالیت‌های بخش صنعت و تولید تحت‌تاثیر شرایط کلی اقتصاد و تحریم‌ها ضعیف شده و در مقابل سود حاصل از مستغلات افزایش پیدا کرده است.

وقتی گرایش سوداگرانه بر بازار حاکم باشد، مسکن برای تامین نیاز اجتماعی مردم و داشتن سرپناه ساخته نمی‌شود، بلکه برای سفته‌بازی ساخته می‌شود. برای همین می‌بینیم خانه‌ها کیفیت ندارند و عمر آنها در نهایت ۲۵ تا ۳۰ سال است.

طرفداران بازار آزاد این کلیشه را رواج دادند که اگر ما مسکن را به بازار بسپاریم، هم مسکن باکیفیت ساخته می‌شود و هم مشکل بخش مسکن حل می‌شود و ارزان‌تر در خدمت مردم قرار می‌گیرد، اما با وضعیتی که هم‌اکنون در آن قرار داریم و همین‌طور با شکست پروژه‌ها؛ دیگر نمی‌توانیم از این منظر و با این نوع نگاه به این موضوع بنگریم.

نقش قانون‌گذاری صحیح در بازار ملک بررسی شد

بازار مسکن در گرداب بی‌قانونی

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

بازار مسکن بازاری رهاشده و بی‌قانون است، بازاری که همچنان، گوی تورم و گرانی را از رقبا گرفته و افسارگسیخته در حال حرکت است. بحث خانه و مسکن از جمله موارد داغ اقتصادی کشور است که زندگی تمام شهروندان را تحت‌تاثیر خود قرار داده است.

در سال‌های اخیر، قوانین گوناگونی برای کنترل و حل مشکلات این حوزه ارائه و وضع‌شده، اما بااین‌وجود آشفته‌حالی بازار مسکن بر کسی پوشیده نیست. مسکن، اجاره‌بها و ساماندهی بازار آشفته مسکن برای تمام شهرنشین‌ها مسئله مهمی است.

دولت و مجلس سال‌ها است که به‌دنبال تنظیم نرخ بازار آشفته مسکن هستند و قوانین گوناگونی برای اصلاح این ساختار وضع شده است، به‌عبارتی مانند قانون مالیات بر خانه‌های خالی که حالا به گوش خیلی از ما آشنا است، یکی از این قوانین وضع‌شده در این‌باره است. چند سال از تصویب این قانون می‌گذرد و ما همچنان شاهد افزایش اجاره‌بها هستیم که طاقت اجاره‌نشینان را طاق کرده است.

عکس: آیدا فریدی

دولت سیاست‌های مختلفی برای تعادل در عرضه و تقاضای بازار مسکن در پیش‌گرفته، اما با روند فعلی نمی‌تواند کمکی به رفع التهاب بازار مسکن و گرهی از مشکلات باز کند

بازار مسکن قانون مشخصی ندارد

بحران مسکن در سال‌های اخیر حادتر شده است و هیچ حدومرزی برای افزایش قیمت‌ها در این بازار وجود ندارد. پاشنه‌آشیل جامعه ایران، مسکن است. اگر مجلس و دولت بتوانند قوانین مربوط به مسکن را تنظیم و اجرا کنند، بسیاری از گرفتاری‌های مردم کم شده و تورم افسارگسیخته که هر سال خود را نمایان می‌کند، مهار می‌شود.

بازار مسکن قانون مشخصی برای قیمت‌گذاری ندارد و مثل بسیاری از بازارهای دیگر تحت سلطه دلالی اداره می‌شود. سایه این دلالی‌ها اگرچه چند وقتی می‌شود که به بازار خودرو و دیگر کالاهای اساسی نیز رسیده است، اما نکته قابل‌توجه این است که حداقل در این بازارها، سازمان حمایت از مصرف‌کننده یا وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌توانند در حوزه قیمت‌گذاری و از میان بردن التهابات بازار عمل کنند، اما به‌نظر می‌رسد که در بازار مسکن هر کسی برای خود صاحب‌اختیار است تا در حوزه قیمت‌گذاری ملک شخصی خود اظهارنظر کند.

نکته قابل‌توجه این است که حتی کارشناسان یا فعالان بازار نیز هیچ دلیل یا توجیه علمی برای این گرانی‌ها ندارند و دود این افزایش قیمت‌ها هر سال به چشم دهک‌های ضعیف و متوسط یا به‌عبارت بهتر مستاجران می‌رود. نکته تلخ ماجرا آنجا است که با نبود قانون قیمت‌گذاری در این بازار، همیشه عده‌ای هستند که از این کالای مصرفی به‌عنوان کالای سرمایه‌ای استفاده و به‌راحتی زمینه را برای گرانی‌های خبرساز فراهم کنند، همچنین مشکل این بازار ارتباطی به کمبود عرضه مسکن ندارد و تنها به‌دلیل نبود قانون قیمت‌گذاری و نبود حمایت‌های مالی دولت از این بخش، این بازار به شرایط بحرانی رسیده است.

سیاست‌های دولت کارساز نیست

بهلول حسینی، نماینده اسبق مجلس شورای اسلامی در رابطه با عملکرد دولت برای قانون‌گذاری بازار مسکن به صمت گفت: دولت سیاست‌های مختلفی برای تعادل در عرضه و تقاضای بازار مسکن در پیش‌گرفته، اما با این روند، نمی‌تواند کمکی به التهاب بازار مسکن و گرهی از مشکلات باز کند.

وی در ادامه گفت: مسکن باید برپایه رضایت مشتری و استانداردهای روز ساخته و مشخص شود که دولت به‌طور دقیق این واحدها را در کدام زمین‌ها می‌سازد.

واحدهایی که خارج از شهر باشند و از امکانات رفاهی برخوردار نباشند، نمی‌توانند این اشتیاق را در متقاضیان ایجاد کنند تا در این خانه‌ها سکونت یابند؛ اتفاقی که سال‌های گذشته در پروژه مسکن مهر شاهد آن بوده‌ایم و بعد از گذشت بیش از ۱۵ سال در پی بی‌قانونی‌های متعدد، هنوز برای شهروندان مشکل‌ساز است.

خانه‌دار شدن جامعه هدف و کاهش نرخ مسکن؛ ۲ هدف اصلی در رابطه با بازار مسکن هستند که با روندی که دولت برای احیای این بازار در پیش‌گرفته، بعید است که محقق شوند. مسئله مهمی که در رابطه با این بازار وجود دارد، اشباع تقاضا برای بازار مسکن است که باید با برنامه‌ریزی و قانون‌گذاری صحیح هرچه سریع‌تر محقق شود.

▣ راهکاری موثر برای خانه‌دار شدن

حسینی خاطرنشان کرد: بهتر است برای افرادی که از سطح درآمدی متوسط برخوردار هستند، دولت زمین‌هایی با قیمت مناسب در اختیارشان قرار دهد و این افراد با دریافت تسهیلات مناسب اقدام به ساخت‌وساز کنند و تا زمانی که کل مبلغ زمین را با دولت تسویه نکرده‌اند، صاحب زمین نشوند.

از طرفی دولت باید برای افرادی که در دهک‌های پایین جامعه قرار دارند، مسکن حداقلی با متراژ کم در نظر بگیرد. این موارد راهکارهایی هستند که می‌توانند تقاضا برای بازار مسکن را برای هر قشری از جامعه تا حد زیادی کاهش دهند و به خانه‌دار شدن شهروندان کمک بزرگی کنند.

ساخت مسکن در کشور موضوعی است که با چالش‌های مختلفی روبه‌رو است. از هر سو که نگاه کنیم، ضرورت دارد که دولت با بخش خصوصی و انبوه‌سازان تعامل داشته باشد. در صورتی که همکاری‌ها برای تولید مسکن تقویت نشوند، تحقق وعده‌های مسکنی دولت با اماواگرهای زیادی روبه‌رو می‌شوند. حسینی در پایان گفت: اگرچه عزم دولت برای ساماندهی بازار مسکن جرم است، اما در اجرای آن، برخی چالش‌ها و موانع پیش‌روی وزارت راه و شهرسازی قرار دارد. ظرفیت ساخت و ساز در کشور وجود دارد، اما در حال حاضر بسترهای اصلی از جمله نقدینگی موردنیاز، زمین، مصالح ساختمانی و تجهیزات و نیروی انسانی ماهر در کشور فراهم نیست.

در کنار این چالش‌ها، دولت برای برنامه‌ریزی و قانون‌گذاری با مشکلات زیادی روبه‌رو است که باید این موانع را از سر راه بردارد تا برای اهداف بی‌ثمر هزینه پرداخت نکند.

نرخ تورم مسکن در کشور از نرخ تورم عمومی کمتر شده و باوجود افزایش تقاضا در این بازار، تولید مسکن با چالش‌های مختلفی روبه‌رو است و هنوز هیچ قانون و سیاستی نتوانسته گره‌گشای مشکلات حوزه تولید مسکن باشد

قانون‌گذاری بی‌هدف برای کمک به بخش مسکن

در رابطه با این موضوع، فردین یزدانی، کارشناس مسکن به صمت می‌گوید: تلاش‌های بی‌فایده دولت برای سیاست‌گذاری و کمک به بخش مسکن را می‌توان با نگاهی به آگهی‌های سطح شهر مشاهده کرد. اتفاقی که مستاجران را با چالش جدی روبه‌رو کرده و میانگین نرخ هر متر مسکن در کشور را به ۴۶ میلیون تومان رسانده است. قانون‌گذاری‌های اشتباهی که چندین سال است توان خرید خانه را برای بسیاری از اقشار کم‌درآمد گرفته و مردم را به حاشیه‌نشینی کشانده است.

از اساس در سال‌های اخیر سیاست‌گذاری‌های بخش مسکن به جایی رسیده که ترکیبی از تحولات بازار ارز و نقدینگی که برای جهش تقاضا استارت خورده است، دلیلی بر این موضوع می‌شود که افراد برای حفظ ارزش پول خود اقدام به سرمایه‌گذاری در بازار مسکن کنند و روزبه‌روز مسکن از یک بازار مصرفی فاصله بگیرد.

وی ادامه داد: در حال حاضر اگر بخواهیم نرخ مسکن را بر اساس نرخ ارز برآورد کنیم، باید میانگین هر متر مسکن در کشور کمتر از ۳۴ میلیون تومان باشد، در حالی که این عدد در امسال به رقم ۴۶ میلیون تومان در حال نزدیک شدن است و این اختلاف نرخ یک حباب ۳۳ درصدی در این بازار پرطرفدار را تجربه می‌کند.

این اتفاق جدای از تحولات ارزی، به افزایش نقدینگی در جامعه نیز بستگی دارد که تاثیر سوء بر قیمت‌ها گذاشته است.

▣ دلایل کند شدن نرخ تورم بازار مسکن

یزدانی خاطرنشان کرد: در حال حاضر بازار مسکن دیگر کشش خرید ندارد و افزایش نرخ مسکن در کشور از نرخ تورم کمتر شده و باوجود افزایش تقاضا برای این بازار، تولید مسکن با چالش‌های مختلفی روبه‌رو شده است و هنوز هیچ قانون و سیاستی نتوانسته به‌صورت کارآمد گره‌گشای بحث تولید مسکن در کشور باشد.

در حال حاضر دولت وعده ساخت ۴ میلیون واحد مسکونی را داده است که باتوجه به منابع مالی محدود و کمبود امکانات و فناوری ساخت‌وساز به‌نظر می‌رسد این طرح در حد یک وعده باقی بماند.

▣ ناتوانی بانک‌ها برای تامین بودجه

یزدانی افزود: با نگاهی به وضعیت بانک‌ها مشاهده می‌کنیم که یک تراز منفی را دنبال می‌کنند، به‌همین دلیل برای بانک‌ها ریسک بزرگی است که بخواهند در قالب پروژه‌های ساخت‌وساز و اعطای تسهیلات بانکی به بخش مسکن، در درازمدت وام‌های اعطایی را پس بگیرند.

از سوی دیگر، بانک‌ها با یک‌سری از شرکت‌ها و صنایع مختلف در حال همکاری هستند و تسهیلاتی را برای گردش سرمایه خود در اختیار این سازمان‌ها قرار می‌دهند که با این کار، کمک بزرگی به بخش تولید و صنعت می‌شود، ازاین‌رو اگر بانک‌ها بخواهند این تسهیلات را در جای دیگری مثل بخش مسکن پرداخت کنند، سیستم بانکی با مشکل روبه‌رو می‌شود و در نتیجه مشتری‌های بانک‌ها از این وضعیت ناراضی می‌شوند.

▣ تاثیرات روانی سیاست‌های دولت

یزدانی در رابطه با این موضوع که آیا طرح‌های دولت در بدترین حالت می‌تواند انتظارات تورمی را کاهش دهد و بازار را به تعادل برساند، به صمت گفت: در حال حاضر جامعه به یک هوشیاری اقتصادی رسیده که از وعده‌های مختلف برای ساماندهی بازار مسکن تاثیر نگیرد و سرعت گرانی‌ها به‌حدی است که این‌گونه مسائل تاثیری بر تعادل بازار نداشته باشد.

این کارشناس مسکن در پایان گفت: تورم روزافزون بخش مسکن در کشور از مسائل مختلفی تاثیر می‌پذیرد و تا وقتی یک قانون منسجم برای ساماندهی بازار مسکن وضع نشود، هیچ آینده روشنی در انتظار این بازار حیاتی که یک نیاز اولیه برای خانوارها است، وجود ندارد، همچنین برای بهبود بازار مسکن باید مدیریت کلان کشور اصلاح شود و بسترهای اقتصادی کشور در راستای توقف تورم حرکت کند.

رشد اقتصادی و کنترل تورم برپایه مدیریت اقتصاد کلان از عواملی است که به‌خودی‌خود باعث تعادل در بازار عرضه و تقاضای مسکن می‌شود و تورم بخش مسکن را کنترل می‌کند.

سخن پایانی

مسکن و سرپناه از گذشته یکی از معضلات زندگی بشر بوده است. با رشد روند شهرنشینی، بر این دغدغه نیز افزوده شد.

در ایران نیز از قبل انقلاب، تاکنون چالش‌های فراوانی پیرامون این نیاز اولیه شکل‌گرفته است، اما در این سال‌های اخیر و بروز شرایط بد اقتصادی، مسکن حال و روز بدتری را سپری می‌کند که برای بهبود آن، اقداماتی از جمله تصویب قانون جهش تولید مسکن و وعده ساخت سالانه یک میلیون مسکن از سوی دولت سیزدهم انجام شده است که تاکنون نتوانسته به ساماندهی بازار ملک کمکی کند.

به‌نظر می‌رسد بحران مسکن در سال‌های اخیر حادتر شده است و هیچ حدومرزی برای افزایش قیمت‌ها در این بازار وجود ندارد.

براساس اظهارنظرهای کارشناسی، ماجرای رشد نگران‌کننده قیمت‌ها در بازار مسکن به‌دلیل برهم خوردن وضعیت عرضه و تقاضا است، هرچند در این زمینه اظهارنظرهای مختلفی وجود دارد.

مداخله دولت در حوزه مسکن از گذشته تاکنون، همواره یکی از اقدامات دولت‌ها و به‌طورکلی، حکومت پس از انقلاب بوده است.

هر دولتی بنا بر رویکرد سیاسی و اقتصادی خود و البته باتوجه به شرایط کلی حاکم در دوران فعالیت و سندهای بالادستی، رویکردی خاص در حوزه مسکن را در پیش‌گرفته است؛ از واگذاری زمین و توجه به تعاونی‌ها تا اعطای وام و انبوه‌سازی.

اکنون در دوران فعالیت دولت سیزدهم، شاهد طرح‌ها و قانون‌گذاری‌های مختلفی برای بهبود اوضاع مسکن هستیم.

بااین‌حال، بسیاری بر این عقیده هستند که تنها دولت، نقش‌آفرین ماجرای مسکن نیست و حتی اگر پایش را از زمین آن بیرون بکشد، شاید اوضاع بهتر شود؛ مسئله‌ای که در این سال‌ها شاهدش نبودیم و همواره دولت وسط میدان مسکن بوده است.

بررسی «صمت» از عملکرد شرکت پویاانرژی

دولت موانع سرمایه‌گذاری بخش خصوصی را رفع کند

بخش خصوصی با تغییر نگاه و استراتژی‌های خود ورود به حوزه‌های تخصصی را آغاز کرده‌است که می‌تواند سرعت توسعه در بخش معدن و صنایع معدنی را افزایش دهد. در این بین، شرکت پویا انرژی می‌تواند در حوزه تامین برق مانند یک ناجی برای صنعت فولاد کشور ایفای نقش کند. به‌گزارش صمت، صنعت برق در سال‌های اخیر با چالش جدی در حوزه تامین برق مواجه شده است که در صورت برنامه‌ریزی کارشناسی‌می‌توان‌شاهدبرهم‌خوردن‌برنامه‌های‌تولیدی‌درمجموعه‌های‌فولادبود.

سال‌ها قبل، در اختیار داشتن منابعی همچون منابع سنگ‌آهن، گاز، نیروی انسانی و... باعث شد تا تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در دستور کار قرار بگیرد که با افزایش سرانه مصرف فولاد بخشی از آن صرف تامین نیاز داخلی و بخشی دیگر راهی بازارهای صادراتی شود و بتواند با ارزآوری، میزان درآمدهای حاصل از صادرات غیر نفتی را افزایش دهد، اما در ادامه چه اتفاقی رخ داده که زنجیره ارزش فولاد با چالش همراه شد؟

عکس: روزگار معدن

تمرکز ویژه بر حلقه فولاد باعث شد تا اکتشافات آن‌طور که باید موردتوجه قرار نگیرد و چالش تامین مواد اولیه پیش‌روی فولادی‌ها قرار بگیرد، اما با ورود فولادی‌ها به بخش معدن و سرمایه‌گذاری در توسعه معادن و شروع اکتشافات جدید می‌توان به سال‌های پیش‌رو امیدوار بود.

از سویی دیگر، موضوع واردات سنگ‌آهن نیز می‌تواند به کمک آنها آمده و مشکل در این بخش را حل کند، اما همان‌طور که اشاره شد، تامین انرژی توانسته به یک مانع جدی در مسیر توسعه صنعت فولاد تبدیل شود، اما در این‌باره نیز مجموعه‌های فولادی دست به کار شده و با ورود به حوزه ساخت نیروگاه یا سرمایه‌گذاری در پروژه‌های تعمیرات برای افزایش ظرفیت، تلاش می‌کنند برق موردنیاز خود را تامین کنند. متاسفانه در سال‌های اخیر، کمبود برق در فصل تابستان و قطع برق واحدهای تولیدی فولاد باعث شده تا برنامه‌های تولیدی دستخوش تغییر شوند. این در حالی بود که در فصل زمستان نیز کمبود گاز گریبانگیر فولادی‌ها می‌شود و مسیر پرچالشی را پیش‌روی آنها قرار می‌دهد.

> تمرکز ویژه بر حلقه فولاد باعث شد اکتشافات آن‌طور که باید موردتوجه قرار نگیرد و چالش تامین مواد اولیه پیش‌روی فولادی‌ها باشد

اما در این میان، نوع نگاه در برخی مجموعه‌ها باعث می‌شود که نگرانی‌ها درباره تامین انرژی کاهش پیدا کند، زیرا آنها توسعه را در تمامی جوانب پیش می‌برند.

الگویی برای سایر بخش‌های خصوصی

نمونه‌ای موفق از این موضوع که می‌تواند الگویی برای سایر بخش‌های خصوصی باشد، برنامه‌ریزی‌های انجام‌گرفته در شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات است که با تغییر نگاه خود، علاوه بر توسعه در بخش‌های دیگر همچون اکتشافات، مس، زغال‌سنگ و عناصر نادر خاکی را در کنار توسعه زنجیره ارزش فولاد پیش ببرد.

اما اهمیت تامین انرژی تا جایی پیش رفت که شرکت پویا انرژی نیز در زیرمجموعه «ومعادن» شکل گرفت تا موضوع تامین انرژی را به‌صورت اختصاصی پیش ببرد.

نگاه «ومعادن» در توسعه فعالیت‌های معدنی به این صورت است که باید هر موضوع به‌صورت تخصصی در دستور کار قرار بگیرد تا نتیجه موردنظر حاصل شود. به هر حال، نگاه به عملکرد این مجموعه حاکی از همین موضوع است.

پروژه توسعه نیروگاه گازی شهید باکری سمنان یکی از مهم‌ترین پروژه‌های در دستور کار این شرکت است که در فهرست ۴۸ پروژه پیشران اقتصادی نیز قرار گرفته است.

این طرح شامل ۲ نیروگاه گازی با ظرفیت تولید در مجموع ۳۶۶ مگاوات برق است که به ظرفیت قبلی نیروگاه افزوده می‌شود و برای اجرای آن حدود ۸۰ میلیون یورو سرمایه‌گذاری شده و متخصصان توانمند داخلی در قالب شرکت مپنا، طراحی و اجرای آن را برعهده دارند.

فاز اول این نیروگاه ۱۸۰ روز زودتر از موعد قرارداد تحویل داده شده که از حیث سرعت به‌نوعی رکوردشکنی در کشور به‌حساب می‌آید.

اعتماد به بخش خصوصی

اما چه دلیلی باعث شد تا این مجموعه در بهره‌برداری از فازها به رکوردشکنی دست پیدا کند؟

اعتماد به بخش خصوصی توانمند می‌تواند توسعه را با سرعت همراه و از سویی دیگر، چالش‌های موجود را به مرز حل شدن نزدیک کند.

در بحث تامین انرژی، وزارت صنعت، معدن و تجارت در کنار وزارت نیرو، به این نتیجه رسیده‌اند که می‌توانند با استفاده از توان بخش خصوصی این مشکلات را حل و انرژی لازم برای صنایع را تامین کنند.

این توانمندی باعث شد تا دولت در تامین ۱۰ هزار مگاوات برق، مشارکت شرکت‌های معدنی و صنایع معدنی را به‌کار بگیرد و با سرمایه‌گذاری آنها، به اجرای این پروژه‌ها سرعت بخشد.

حال در این بین، وجود مجموعه‌ای تخصصی که در حوزه انرژی فعالیت خود را آغاز کرده است، می‌تواند به روند اجرای کار سرعت بخشیده و با نگاهی تخصصی در این حوزه پیش رود، در واقع نگاه تخصصی می‌تواند در شرایط فعلی همچون ناجی به کمک بخش معدن آمده و کار را برای فولادسازان آسان کند.

نگاه تخصصی در مجموعه پویاانرژی

نگاه تخصصی در مجموعه پویا انرژی می‌تواند در همکاری با دیگر شرکت‌های معدنی و صنایع معدنی نیز به مرحله اجرا برسد و همکاری‌های جدیدی را شکل دهد.

اما در کنار این موضوع، دولت نیز باید در بخش‌های مختلفی از جمله تعیین نرخ فروش انرژی با حل مشکل، به حمایت از چنین مجموعه‌هایی پرداخته و شرایط را برای ادامه توسعه فراهم کند.

به هر اندازه که بخش خصوصی پای کار آمده و برای حل چالش‌ها اقدام به سرمایه‌گذاری کند، باز هم در این بین، نیازمند همراهی بخش دولتی و تعامل میان وزارت صمت و نیرو هستیم تا بخش معدن به‌ویژه زنجیره ارزش بتواند توسعه را محقق و به هدف‌گذاری‌های انجام‌گرفته دست پیدا کند.

نگاه توسعه‌ای در مجموعه‌های خصوصی

نگاه توسعه‌ای در مجموعه‌های خصوصی با حمایت سهامداران می‌تواند منجر به اتفاقات خوبی در بخش معدن شود، اما توجیه اقتصادی برای ادامه مسیر از مهم‌ترین فاکتورهایی است که منجر به ادامه حضور بخش خصوصی در حوزه معدن و صنایع معدنی می‌شود. قائم‌مقام مدیرعامل شرکت پویا انرژی در گفت‌وگویی بیان کرده است: ما موفق شدیم در زمستان سال گذشته، قراردادی را با گروه مپنا امضا کنیم و اجرای ۲ واحد گازی بلوک دوم نیروگاه سمنان را آغاز کنیم.

خوشبختانه از اسفند باتوجه به شرایط قرارداد حمل توربین اول آغاز شد که شرایط بسیار خاصی را برای ما رقم زد، چرا که اگر قرار بود یک روال عادی را طی کنیم، نزدیک به ۱۰ الی ۱۲ ماه ثبت سفارش توربین زمان می‌برد، اما باتوجه به شرایط قرارداد و تزریق نقدینگی از سوی «ومعادن» توربین اول بلافاصله حمل شد.

سخن پایانی

موارد یادشده نشان می‌دهد بخش خصوصی می‌تواند در تامین برق عملکرد موفقی از خود به‌جای بگذارد و با حضور این پروژه‌ها در بین پیشران‌های اقتصادی، منجر به توسعه کشور شود، اما باید موانع موجود همچون تعیین نرخ فروش انرژی حل شود تا شاهد اجرای چنین پروژه‌هایی در کشور باشیم.

آگهی فقدان سند مالکیت

قوه قضائیه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک لرستان

نظر به اینکه خانم زهرا طاهرپور طبق وکالت ۸۳۶ مورخ ۱۴۰۱/۸/۴ دفتر ۵۳ خرم‌آباد به وکالت صدیقه غضنفری با استناد دو برگ استشهادیه گواهی امضاء شده منضم به تقاضای کتبی دریافت سند مالکیت المثنی نوبت اول به این اداره مراجعه و مدعی است سند مالکیت تک برگ به شماره ۴۱۴۳۶۶ الف/۹۴ تحت پلاک ۹۴ فرعی از ۲۲۵۹ اصلی واقع در بخش یک متعلق به صدیقه غضنفری می‌باشد که به علت سهل‌انگاری مفقود گردیده است. با بررسی دفتر معلوم شد سند مالکیت صدیقه غضنفری به‌میزان سه‌دانگ مشاع از شش‌دانگ طبق سند قطعی ۹۵۶۲۰ مورخ ۱۳۷۶/۶/۲۹ دفتر خرم‌آباد ذیل ثبت ۳۲۷۹۳ صفحه ۱۱۳ جلد ۴۱۰ به نام صدیقه غضنفری ثبت و صادر و تسلیم شده است و دفتر املاک بیش از این حکایتی ندارد لذا به استناد تبصره یک ماده ۱۲۰ آئین‌نامه اصلاحی قانون ثبت مراتب در یک نوبت آگهی و متذکر می‌گردد هر کسی نسبت به ملک مورد آگهی معامله‌ای انجام داده یا مدعی وجود سند مالکیت نزد خود می‌باشد بایستی ظرف مدت ۱۰ روز از تاریخ انتشار این آگهی اعتراض کتبی خود را به پیوست اصل سند مالکیت یا سند معامله‌ای به این اداره تسلیم نماید. بدیهی است در صورت عدم اعتراض در مهلت مقرر و یا وصول اعتراض بدون ارائه سند مالکیت یا سند معامله رسمی نسبت به صدور سند مالکیت المثنی و تسلیم آن به متقاضی اقدام خواهد شد.

صیدآقا نجفوند دریکوندی، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان خرم‌آباد

آگهی فقدان سند مالکیت

قوه قضائیه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک لرستان

نظر به اینکه خانم زهرا طاهرپور طبق وکالتنامه ۸۳۸ مورخ ۱۴۰۱/۸/۴ دفترخانه ۵۳ خرم‌آباد به وکالت لطیف ناصری‌راد با استناد دو برگ استشهادیه گواهی امضاء شده منضم به تقاضای کتبی دریافت سند مالکیت المثنی نوبت اول به این اداره مراجعه و مدعی است سند مالکیت سه‌دانگ از شش‌دانگ تک‌برگ به شماره ۴۱۴۳۶۵ الف/۹۴ تحت پلاک ۹۴ فرعی از ۲۲۵۹ اصلی واقع در بخش یک متعلق به لطیف ناصری‌راد می‌باشد که به علت سهل‌انگاری مفقود گردیده است با بررسی دفتر معلوم شد سند مالکیت لطیف ناصری‌راد طبق سند قطعی ۹۵۶۲۰ مورخ ۱۳۷۶/۶/۲۹ دفترخانه خرم‌آباد ذیل ثبت ۱۹۱۶۶ صفحه ۵۶۵ جلد ۱۳۶، به نام لطیف ناصری‌راد ثبت و صادر و تسلیم شده است دفتر املاک بیش از این حکایتی ندارد لذا به استناد تبصره یک ماده ۱۲۰ آیین‌نامه اصلاحی قانون ثبت مراتب در یک نوبت آگهی و متذکر می‌گردد هر کسی نسبت به ملک مورد آگهی معامله‌ای انجام داده یا مدعی وجود سند مالکیت نزد خود می‌باشد بایستی ظرف مدت ۱۰ روز از تاریخ انتشار این آگهی اعتراض کتبی خود را به پیوست اصل سند مالکیت یا سند معامله‌ای به این اداره تسلیم نماید. بدیهی است در صورت عدم اعتراض در مهلت مقرر و یا وصول اعتراض بدون ارائه سند مالکیت یا سند معامله رسمی نسبت به صدور سند مالکیت المثنی و تسلیم آن به متقاضی اقدام خواهد شد.

صیدآقا نجفوند دریکوندی، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان خرم‌آباد

آگهی مفقودی

پروانه اشتغال به کار حرفه‌ای مهندسی معدن خانم شهناز نوایی به شماره شناسنامه ۶۹۳ صادره از استهبان

در رشته تحصیلی زمین‌شناسی و به شماره عضویت ۲۳۸ مفقود گردیده و از اعتبار ساقط است.

استهبان

نوبت دوم

آگهی فراخوان عمومی ارزیابی کیفی مناقصه گران

مناقصه شماره م.ع.پ/۱۴۰۱/۰۲۵ شماره سامانه دولت (ستاد) ۲۰۰۱۰۹۱۶۴۵۰۰۰۱۰۰

شرکت پایانه های نفتی ایران (سهامی خاص) در نظر دارد انجام خدمات موضوع مناقصه را با در نظر گرفتن شرایط کلی ذیل و از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) ،به صورت فراخوان عمومی ارزیابی کیفی مناقصه گران به مناقصه گر واجد شرایط واگذار نماید:

الف) کلیه مراحل برگزاری فراخوان از دریافت و تحویل اسناد فراخوان تا تهیه فهرست مناقصه گران دارای صلاحیت ، ارسال درخواست پیشنهاد مناقصه گران و بازگشایی پاکت ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت نام درسایت مذکور و دریافت گواهی امضاء الکترونیکی را جهت شرکت در فراخوان محقق سازند. خاطر نشان می سازد به موجب بخشنامه وزارت صمت، امکان ثبت نام بر خط رایگان در این سامانه جهت کلیه مناقصه گران فراهم می باشد.

شماره تماس سامانه ستاد در تهران جهت انجام مراحل عضویت در سامانه ۰۲۱۱۴۵۶ و اطلاعات تماس دفاتر ثبت نام در سایر استان ها، در سایت سامانه (www.setadiran.ir) بخش "ثبت نام/پروفایل تامین کننده/مناقصه گر" موجوداست.

ب) نوع فراخوان : مناقصه عمومی توأم با ارزیابی کیفی جهت انتخاب مناقصه گر واجد شرایط به منظور انجام خدمات موضوع مناقصه / یک مرحله ای

ج) نام و نشانی دستگاه مناقصه گزار : تهران- خیابان پاسداران بالاتر از برج سفید – خیابان شهید حجت سوری (نیستان هفتم) پلاک ۱۱ - شرکت پایانه‌های نفتی ایران (سهامی خاص)

د) موضوع مناقصه: انجام خدمات حجمی آبدارخانه ها، تنظیفات ادارات، حمل و جابجایی، امورچاپخانه، انبار، پست، امورمنشی گری و دفتری، تاسیسات، آتش نشانی در جزیره خارک ، بوشهر، اهواز و تهران

ه) شرح مختصر خدمات: شامل و نه محدود به انجام خدمات مورد نیاز شرکت پایانه های نفتی ایران در بخش آبدارخانه ها ، تنظیفات ، تاسیسات ، آتش نشانی ، پست ، چاپخانه ها ، انبارداری ، کارگاه ، ماشین نویسی و منشی گری ، خدمات اداری و دفتری و ..... و تهیه و تامین کلیه اقلام ، وسایل ، اجناس مصرفی مورد نیازجهت انجام خدمات موضوع مناقصه می باشد.

و) نوع و مبلغ تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار،تضمین انجام تعهدات و حسن انجام کار: ارائه تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار به مبلغ ۲۵٫۳۴۲٫۱۱۵٫۸۷۶ ریال حسب آئین نامه شماره ۱۲۳۴۰۲/ت۵۰۶۵۹ هـ مورخ ۹۴/۰۹/۲۲ هیئت محترم وزیران و همچنین تضمین انجام تعهدات در صورت برنده شدن به میزان ده درصد نرخ پیشنهادی برنده مناقصه؛ ضمناً تضامین صادره می‌بایست مطابق فرمت‌های نمونه پیوست آئین‌نامه مذکور ارائه گردد؛ لذا این شرکت از پذیرش تضامینی که فاقد شرایط فوق باشد معذور بوده و هیچگونه مسئولیت و تعهدی در این خصوص، نخواهد داشت. همچنین از هر صورت وضعیت مناقصه گر برنده ده درصد تحت عنوان تضمین حسن انجام کار کسر می گردد.

تبصره: بر اساس تبصره ۲ ماده ۲۵ آیین نامه اجرایی قانون حمایت از شرکت ها و موسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات به شماره ۱۴۱۶۰۲/ت ۴۶۵۱۳ هـ مورخ ۱۳۹۱/۰۸/۲۱ هیات محترم وزیران ، شرکت و موسسات دانش بنیان برای ارائه و فروش محصولات و خدمات دانش بنیان خود در مناقصات دولتی مشمول تخفیف ۵۰٪ (پنجاه درصد) در مبلغ سپرده فرایند ارجاع کار می گردند.

ز) محل ، مدت زمان اجرای خدمات و برآورد مناقصه گزار : محل اجرای خدمات جزیره خارک ، بوشهر، اهواز و تهران و مدت انجام خدمات ۲۴ ماه شمسی و برآورد مناقصه گزار مبلغ ۹۶۲٫۱۰۵٫۷۹۳٫۸۲۰ (نهصد و شصت و دو میلیارد و یکصد و پنج میلیون و هفتصدو نودوسه هزارو هشتصدو بیست)ریال می باشد.

ح) گواهی ها، مجوز هاومدارک مورد نیاز :

۱- ارائه گواهینامه مصدق تایید صلاحیت معتبر از وزارت تعاون،کار و رفاه اجتماعی در خصوص کد (۴) خدمات عمومی

۲ - ارائه گواهینامه تأیید صلاحیت پیمانکاری از نظر ایمنی از وزارت تعاون،کار و رفاه اجتماعی

۳ - ارایه صورتهای مالی حسابرسی‌شده توسط سازمان حسابرسی و یا اعضای جامعه حسابداران رسمی

۴ - دارا بودن شخصیت حقوقی.

۵ - ارائه شناسه ملی حسب ماده ۱۶ آیین نامه اختصاص شناسه ملی به کلیه اشخاص حقوقی ایرانی.

۶ - ارائه تصویر مصدق کد اقتصادی شرکت و کد ملی صاحبان مجاز امضا

ط) مدت اعتبار پیشنهاد : مدت اعتبار پیشنهاد از تاریخ ارایه پیشنهاد مالی به مدت ۱۸۰ روز می باشد.

ک)زمان، مهلت و نشانی دریافت اسناد ارزیابی کیفی:

۱- با عنایت به ابلاغیه شماره ۱/۱۴۰۹۳۵ مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۱ دبیر محترم کارگروه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت(ستاد) و تاکید موکد بر الزام بکارگیری امضای الکترونیکی اسناد پاکت های (ب) و (ج) و عدم پذیرش نسخ فیزیکی واسناد فاقد امضای الکترونیکی (دارای مهرگرم) ، کلیه مناقصه‌گران موظف می باشند تمامی اسناد پاکت های (ب) و(ج)مناقصه را با امضاء الکترونیکی ودر موعد مقرر در اسناد مناقصه از طریق سیستم سامانه ستاد بارگذاری نمایند در غیر اینصورت مناقصه گزار از پذیرش نسخه فیزیکی اسناد پیش گفته معذور خواهد بود.

۲- کلیه مناقصه گران واجد شرایط می توانند به مدت ۷ روز از زمان درج آگهی نوبت دوم نسبت به دریافت اسناد و معیارها و جداول ارزیابی کیفی از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) اقدام و ظرف مهلت ۱۴ روز پس از انقضای مهلت دریافت اسناد، ضمن تکمیل، مهر و امضای آن ها و الصاق مستندات مربوطه به همراه سایر اسناد، مدارک و گواهینامه های ذکرشده در آگهی نسبت به تغذیه اسناد پیش گفته در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) اقدام نمایند. همچنین مناقصه گران می‌توانند جهت رویت آگهی به سایت‌های WWW.IOTCO.IR و WWW.SHANA.IR ،HTTP://IETS.MPORG.IR مراجعه نمایند.

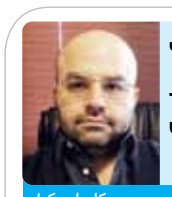
۳- مناقصه گزار در رد و یا قبول مدارک در تمام مراحل مطابق قانون برگزاری مناقصات و آیین نامه های اجرایی آن مختار خواهد بود.

شناسه آگهی : ۱۴۱۹۴۴۵

روابط عمومی

یادداشت

ضرورت نظارت بر اجرای قانون

کامران وکیل
فعال معدنی

قانون‌گـذاری و نظارت بر اجرای دقیق قانون که هر دو جزو وظایف اصلی نمایندگان مجلس شـورای اسـلامی هسـتند از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند و به‌بیانی مسـیر و سـمت و سوی عملکـرد نهادهـا و صنایـع مختلـف را تعیین می‌کنند.

اجرای دقیق قوانین نخسـتین پیش‌شـرط کشـف کاسـتی‌های قانونـی موجود اسـت و ضـرورت رفع آنها را نمایـان می‌کند. ضعف در اجرای قوانین، فرصتی برای ارزیابی و شناسایی کمبودهـای قانونی نمی‌گذارد. علاوه بر این اگر بهترین قوانین به‌درسـتی اجرایی نشوند، نباید منتظر آثار مثبتی از آنها بود، بر همین اسـاس ضعـف قانون و ضعـف در اجرای آن باید به‌طور جداگانه بررسی و ارزیابی شوند.

در حالـت کلی نمی‌توانیم مدعی باشـیم که قوانین حاکم بـر بخش معدن و صنایع معدنی بدون ایراد هستند اما آنچه به فضای کسب‌وکار و فعالیت در بخش معدن، آسـیب اساسی وارد می‌کند، ترک فعل از سوی دولت و اجرای ناقص قوانین است. به‌عنوان مثال در قانون مقرر شده قسـمتی از حقـوق دولتـی (یعنی سـهمی از درآمدهـای معـدن که از سـوی معدنکاران به دولت پرداخت می‌شود)، صرف آبادانی مناطق معدنی شود. این آبادانی در بخش‌های مختلفی همچون بهبود شرایط اجتماعی و رفاهی زندگی برای مردم منطقه تعبیر می‌شود. علاوه بر این، براسـاس قانون مشخص‌شده سهمی از حقوق دولتی به بازسـازی و بهسـازی فضای محیطی منطقه اختصاص یابد، اما دولت باوجود دریافت سهم موردبحث از معدنکاران، قدم مثبتی برای بهبود شرایط این مناطق برنمی‌دارد؛ به همین دلیل اهالی منطقه به معدن و برداشت از ذخایر معدنـی تنها به‌عنوان معضلی نگاه می‌کنند که هیـچ تاثیری بر آبادانی محل زندگی آنها ندارد و پیـرو همین تفکـر تبدیل به معارضان محلی می‌شوند.

براسـاس قانون، اولویت تمدید پروانه معدنی بـه بهره‌بـردار اختصـاص دارد، امـا در عمل مسـئولان به این قانون پایبند نیستند و هرگاه ذخیـره قابل‌توجهـی از یک معدن شناسـایی شـود، وزارتخانـه پروانـه بهره‌بـرداری از آن ذخیـره معدنی را تمدید نمی‌کند یا آن ذخیره را از ید بهره‌بردار سـابق خـارج می‌کند. با این رویکرد، امنیت سـرمایه‌گذاری در بخش معدن تحت‌تاثیر سیاست‌های یادشده تهدید می‌شود.

در نحـوه اجرای قانون واردات ماشـین‌آلات معدنی نیز کاستی و تناقض‌های بسیاری وجود دارد. براسـاس قانون مقررشده واردات خطوط تولید از مالیات معاف باشد. ماشین‌آلات معدنی نیز حکم همین خطوط تولید را دارند اما واردات آنها از مالیات معاف نیست و هر روز دستورالعمل جدیدی برای این بخش صادر می‌شـود، این در حالی اسـت کـه واردات ماشـین‌آلات معدنی به‌منزلـه ایجاد و رونق کسـب‌وکارهای معدنی است و رشد تولید را به‌دنبال دارد. همین مسائل نشـان می‌دهد در کشـور ما خلاف شعارها، از تولید و توسعه حمایت نمی‌شود.

متاسـفانه هر چند ماه یک‌بار، مقررات ورود ماشین‌آلات معدنی تغییر می‌کند. سختگیری در مسـیر واردات ماشین‌آلات معدنی به‌قدری جدی است که در حال حاضر بخش معدن ایران قدیمی‌تریـن، پرمصرف‌تریـن و پرهزینه‌ترین ناوگان معدنی جهان را در اختیار دارد.

بی‌توجهـی دولت به قوانین به همین‌جا ختم نمی‌شـود و در سایر حوزه‌های تولید نیز جریان دارد.

از دهه ۷۰ در قانون اساسـی کشـور تسهیل صـادرات با هدف ارتقـای درآمدهای غیرنفتی کشـور موردتوجـه قـرار گرفته اسـت. با این وجود، دولت در ابتدای امسـال با وضع عوارض صادراتی، این مسـیر را دشـوار کرد و آثار سوء آن برای مدت زمان طولانی ادامه یافت، این در حالی است که براساس ماده ۳۷ قانون رفع موانع تولیـد رقابت‌پذیر، نهادهای ذی‌ربط موظفند ۳ ماه قبل از اجرایی شدن وضع عوارض صادراتی، فهرسـت کالاهایی که مشمول عوارض شده‌اند را اعـلام کنند. یعنی دولت در این مصوبه عملا خـلاف قانون عمـل و ضربه‌های جـدی را به تولیدکنندگان و تجار تحمیل کرده است.

متاسـفانه این‌گونه مغایرت‌ها میان قوانین و نحـوه اجرای آنها قابل‌توجه هسـتند؛ از همین رو از قانون‌گـذار انتظـار می‌رود بر نحوه اجرای قانون نظارت دقیقی داشـته باشد و با متخلفان برخورد کند.

در گفت‌وگو با فعالان بخش معدن و صنایع معدنی مطرح شد

تعامل با تولیدکننده، راهکار اصولی در قانون‌گذاری

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

۱۲ آذر در تقویم رسـمی کشـور باعنوان روز قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ثبت شده است. این روز فرصتی است برای بازنگری در فرآیند قانون‌گذاری در کشور. در طـول بیش از ۴ دهه اخیر قوانین متعددی در حوزه‌های مختلف تصویب‌شـده که بـر بخش تولید و اقتصاد کشـور حکمفرمایی می‌کند. در برخـی حوزه‌ها این قوانین به‌قدری متعدد می‌شوند که عملا هم‌پوشانی دارند و تاثیر منفی بر عملکرد صنعتگران می‌گذارنـد؛ بنابراین بازنگری در قوانین یا مقررات‌زدایی باید به‌عنوان یکی از وظایف اصلی قوه قانون‌گذار مطرح باشد و همزمان نظارتی دقیق از سوی قوه مقننه بر اجرای قوانین توسـط نهادها و سازمان‌های مسئول وجود داشته باشد تا مانع بروز مشکلات جدی شـود. در ادامه چنانچه قرار بر تصویب قانونی جدید اسـت، از سیاست‌گذاران قوه مقننه انتظار می‌رود تعاملی جدی و سـازنده با فعالان صنعتی و نمایندگان بخش تولیـد ترتیب دهند. بدین ترتیب مشـکلات آتی احتمالی ناشـی از اجرای قوانین و مقررات مرتفع خواهد شد.

عکس: صمت

قانون‌گـذاری امر و فعالیتی سیاسـی و در صلاحیت مجلس شـورای اسـلامی اسـت. از قانون‌گـذار انتظار مـی‌رود به قلمـرو اختیارات و همچنین موازین شکلی حاکم بر قانون‌گذاری توجه کامل داشته باشد

لزوم اصلاح فرآیند مقررات‌گذاری

علـی رهبـری، کارشـناس اقتصـای در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: قانون‌گذاری امر و فعالیتی سیاسی و در صلاحیت مجلس شورای اسلامی است. از قانون‌گذار انتظـار می‌رود به قلمرو اختیـارات و همچنین موازین شکلی حاکم بر قانون‌گذاری توجه کامل داشته باشد؛ بر همین اساس در گام نخست، کمیسیون‌های تخصصی لوایح قانونی را موردبررسـی و پایش قرار می‌دهند. در همین زمینه کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی موظف است تعاملاتی را با فعالان بخش صنعت برقرار سـازد. مرکز پژوهش‌های مجلـس نیز به‌عنوان بازوی تخصصی این نهاد قانون‌گذار، تاثیر بسـزایی در اصلاح فرآیند قانون‌گذاری در کشور دارد.

رهبری گفت: مجلس شورای اسلامی در جایگاه قوه قانون‌گذار مطرح اسـت و عملکـرد آن تاثیر ویژه‌ای بر شـرایط فعالیت صنایـع دارد. عملکرد ایـن قوه محور بسـیاری از تصمیم‌گیری‌ها و سیاسـت‌گذاری‌ها است. این نهاد علاوه بر قانون‌گذاری وظیفه پایش این مقررات را هم بر عهده دارد.

وی افـزود: وجود فرآیندی دقیق برای تدوین قوانین و مقررات به اخذ تصمیمات صحیح ازسوی نمایندگان مجلس شورای اسلامی کمک می‌کند. چنین فرآیندی توسـط قوه قانون‌گذار تعریف شده است. قانون‌گذاران موظفنـد قبـل از تصویب یـک قانون جدیـد نظرات فعـالان بخش خصوصـی را موردتوجه قـرار دهند، با این وجـود در عمل بـه این ماده قانونـی توجه کافی نمی‌شـود.رهبری گفت: باتوجه به کاستی‌های موجود در فرآیند قانون‌گذاری، شاهد وضع مقرراتی هستیم که در نهایت منتهی به ضرر بخش تولید می‌شـود. اصلاح قوانین مصوب بسـیار دشـوار و حتی زمان‌بر است؛ در نتیجه انتظار می‌رود فرآیند اصولی‌تری در تصویب این مقررات جریان داشته باشد.

این کارشناس اقتصاد گفت: باتوجه به تعدد قابل‌توجه قوانین و مقررات حاکـم بر بخش تولید از متولیان امر انتظار مـی‌رود، مقررات‌زدایی را جزو اصول کاری خود قرار دهند. به این ترتیب بسیاری از بی‌نظمی‌های حاکم بر بخش تولید مرتفع خواهد شد.

> باتوجه به تعدد قابل‌توجه قوانین و مقررات حاکم بر بخش تولید از متولیان امر انتظار می‌رود مقررات‌زدایی را جزو اصول کاری خود موردتوجه قرار دهند؛ به این ترتیب بسیاری از بی‌نظمی‌های حاکم بر بخش تولید مرتفع خواهد شد

وی گفت: مجلـس در مقام قـوه قانون‌گـذاری و نظـارت بـر اجـرای قوانیـن می‌تواند یاری‌رسان فعالان بخش معدن و صنایع معدنی باشد؛ به‌بیانی دیگر مسیر توسـعه را در این بخش هموار کند. با این وجود در طول سـال‌های گذشته تعاملی سازنده میان سیاسـت‌گذاران و تولیدکنندگان برقرار نشـده است. در چنین شـرایطی شـاهد وضع قوانیـن ناکارآمد در حوزه معدن و صنایع معدنی هسـتیم؛ بر همین اساس از نمایندگان بهارستان‌نشـین انتظـار می‌رود با اصلاح شرایط زمینه بهبود عملکرد صنایع را فراهم کنند.

بی‌ثباتی قوانین، مانع برنامه‌ریزی

حسن حسینقلی، فعال معدنی در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: ثبـات رویه یکی از مهم‌تریـن اصول برای تـداوم فعالیـت و تولیـد در صنایع و کسـب‌وکارهای مختلف اسـت. ثبات در حوزه معدن و صنایع وابسـته به آن از اهمیت به‌مراتب بالاتری برخوردار اسـت، زیرا فعالیت در این بخش عموما زمان‌بر است و با گذر مدت زمان طولانی نتیجه‌بخش خواهد بود.

وی افـزود: خواسـته فعالان بخش معـدن و صنایع وابسته به آن مبنی بر ایجاد ثبات رویه در عمل محقق نمی‌شود. در موارد متعددی شاهد تناقض میان قوانین و مقررات حاکم بر بخش تولید با مصوبات دولت هستیم؛ تناقضاتی که به صدور بخشنامه‌های گوناگون و متضاد منتهی می‌شود. این تغییرات مداوم امکان برنامه‌ریزی بـرای آینده را از فعالان صنعتی سـلب می‌کند و عملا روند فعالیت آنها را تحت‌تاثیر منفی قرار می‌دهد.

حسـینقلی گفت: تولید جـزو اولویت‌های اقتصادی کشور ما اسـت. در طول سال‌های گذشته و در تعیین شـعار سـال به مفهوم تولید توجه ویژه‌ای شده است؛ بر همین اسـاس از سیاسـت‌گذاران انتظـار می‌رفت سیاسـت‌های خود را با تکیه بـر ارتقای توان تولید در حوزه‌های مختلف، تدوین کنند.

عملکرد سـتاد تسـهیل و رفع موانـع تولید، کمیته رفـع موانع تولیـد و همچنین کمیته تغییـر و تحول دولت بر عملکرد صنایع تاثیرگذار اسـت. با این وجود، سیاسـت‌های اتخاذشـده ازسـوی نهادهای گوناگون بـا یکدیگـر همخوانی ندارنـد. این سیاسـت‌ها حتی بـا هدف‌گذاری‌های ابتـدای هر سـال و ارتقای تولید مغایـرت دارنـد.وی گفت: رونـق تولید و رفـع موانع حاکم بر آن، در چند سـال گذشـته همواره ازسـوی مسـئولان و در شـعار موردتوجـه بوده، امـا در عمل سیاسـت‌هایی خلاف این مسـیر اتخاذ می‌شود. از یک سـو تناقض‌گویی مسئولان خود مانعی در مسیر تولید اسـت و از سوی دیگر، شاهد تصویب قوانین و مقررات ضدتولید هستیم.

این فعال معدنی با تاکید بر تصویب بخشـنامه‌هایی خـلاف قانـون و ضدتولید اظهـار کرد: بـا اینکه هیچ ممنوعیـت قانونـی بـرای ورود ماشـین‌آلات معدنی به کشـور وجود ندارد و تسـهیل فضای کسـب‌وکارها در قانـون موردتوجـه قرار گرفته، در عمل مسـئولان سیاسـت‌هایی خـلاف این مقـررات وضـع کرده‌اند؛ کمـا اینکـه در سـال‌های اخیـر و تحت تاثیـر نظر شـخصی مدیران وزارت صنعت، معدن و تجارت ورود ماشـین‌آلات معدنی به کشـور ممنوع شد. این مصوبه با تغییر دولت و جابه‌جایی سـایر معاونان وزیر صنعت، معـدن و تجارت نیز لغو نشـد و به این ترتیب کسـب مجوز ورود چندصد دستگاه معدنی، بسیار زمان‌بر شده اسـت. فرآیند تصمیم‌گیری و اصلاح مقررات اشـتباه در کشـور بسیار زمان‌بر اسـت، این در حالی است که مقررات و مصوبات ضدتولید به‌سرعت مصوب می‌شوند و عملکرد صنایع را تحت‌تاثیر منفی قرار می‌دهند.

حسینقلی با اشاره به سـابقه وضع عوارض صادراتی روی محصولات تولیدشـده در زنجیره صنایع معدنی، گفت: این عوارض از ۲۷ شهریور ۱۳۹۸ مصوب و از اول مهر ماه همان سال نیز اجرایی شد؛ در حالی که قانون یادشـده خلاف قانون بهبود مستمر فضای کسب‌وکار بـود و انتظار می‌رفت برای اجـرای آن، یک بازه زمانی سه‌ماهه تعیین شـود. در چنین شرایطی عملا ریسک فعالیت‌های تولیدی در حوزه معدن و صنایع وابسته به آن به‌شدت افزایش یافته است.

حسـینقلی در ادامه ورود محصولات فلزی و معدنی بـه بـورس کالا و خریدوفروش محصولات یادشـده از بسـتر بورس کالا را مصوبه دیگری دانسـت که خلاف قانون اسـت، اما اقدامی برای رفع آن نمی‌شـود. الزام بـه عرضـه تمامی محصـولات تولیدشـده در زنجیره معـدن و صنایع معدنی در بورس کالا و کسـب مجوز صادراتی پس از این عرضه، اشـتباه است. این سیاست مخل فرآیند تولید و تجارت است. فعالان بخش معدن بارهـا مراتب اعتراض خود را نسـبت به این موضوع به نمایندگان مجلس و دولتمـردان اعلام کرده‌اند، اما در عمل هیچ اتفاق مثبتی نیفتاده است. وی گفت: بورس کالای ایران خلاف انتظاری که از آن می‌رود، استقلال عمـل ندارد و همچنان شـاهد تحمیل فشـار و حتی قیمت‌گذاری دستوری در فرآیند فروش محصولات در بورس کالا هستیم.

وی در ادامه با اشـاره افزایش حقـوق دولتی معادن در قانون بودجه سـال ۱۴۰۱ گفت: متاسفانه هر سال در جریـان تدوین لایحه بودجه در دولت و تصویب آن توسـط مجلس شورای اسلامی، شـاهد بروز مشکلات متعددی برای صنعتگران هستیم. تعیین حقوق دولتی معـادن، مالیات اختصاص‌یافته به تولید، نرخ سـوخت مصرفی صنایـع و... همگی مسـیر فعالیت صنعتگران را ناهمـوار می‌کنـد؛ بنابراین اصـلاح این مسـیر ضـروری به‌نظر می‌رسد.

متاسفانه سیاست‌گذاری‌های غلط و تناقض در بخشنامه‌ها، ضربه‌هـای جدی به تولید می‌زند و در موارد متعددی، رانت و فسـاد را به‌دنبـال دارد؛ بنابراین تجدیدنظر در این شـرایط، یعنی اصلاح روند سیاست‌گذاری و ثبات رویه و هماهنگی بیشتر میان مسئولان ضروری به‌نظر می‌رسد.

سخن پایانی

تصویـب قوانین متعدد و متضاد در طول دهه‌های اخیر شـدت گرفته و عملکرد صنایع معدنی را تحت تاثیـر منفی قرار داده اسـت. ایـن قوانین و مقررات به‌عنوان عاملی دسـت‌وپا گیر مانع توسـعه عملکرد در بخش‌های گوناگون می‌شوند و همچون سدی در مسیر فعالیت تولیدکنندگان عمل می‌کنند؛ بر همین اسـاس بسـیاری از فعالان صنعتی توجه نمایندگان مجلس شـورای اسـلامی به مقررات‌زدایی را اصل و پیش‌فرضی برای توسـعه می‌دانند. عـلاوه بر این با اشاره به اجرایی نشدن قوانین و مقررات در حوزه‌های گوناگون بر اجرای درسـت این مقررات تاکید دارند. در چنین شرایطی بازبینی و سپس نظارت بر اجرای قوانین از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

نوزدهمین نمایشگاه بین‌المللی متالورژی (ایران‌متافو) برگزار شد

فرصتی برای برندسازی

نوزدهمین نمایشـگاه بین‌المللی متالـورژی ایران (فولاد، صنایـع معدنـی، آهنگری و ماشـین‌کاری، قالب‌سـازی و ریخته‌گـری) با عنـوان ایران‌متافو که با مشـارکت بیش از ۴۰۰ شـرکت داخلی و ۸۰ شـرکت و نام تجـاری خارجی ۹ آذر در نمایشـگاه بین‌المللی تهران آغاز شد، امروز به‌کار خـود پایان می‌دهد. بـه گزارش صمت در این نمایشـگاه شـرکت‌های فعال در حوزه متالورژی، فولاد، صنایع معدنی، فلـزات غیرآهنی، ریخته‌گری، کوره‌هـای صنعتی، عملیات حرارتی و صنایع وابسـته، محصولات و دسـتاوردهای خود را در معرض دید عموم گذاشتند.

این نمایشـگاه فرصت معرفـی توانمندی‌ها و محصولات، برقـراری ارتبـاط با مشـتریان، شـناخت رقبـا، ارتباط با تامین‌کنندگان مواد خام، فرصت جذب سرمایه‌گذار و انعقاد قراردادهای مختلف را به شرکت‌کنندگان و بازدیدکنندگان خواهد داد. متافو بزرگ‌ترین رویداد نمایشـگاهی در منطقه خاورمیانه در زمینه آهن و فولاد، ریخته‌گری، قالب‌سـازی، آهنگری، ماشـین‌کاری، فلزات غیرآهنـی، معدن و صنایع معدنی، نسـوزها و سرامیک‌های صنعتی، کوره‌های صنعتی و عملیـات حرارتی و پروژه‌های صنعت و معدن محسـوب می‌شود.

هر کـدام از بخش‌های نمایشـگاه یادشـده زیرگروه‌های متنوعـی دارنـد؛ به‌طوری‌کـه در بخـش آهـن و فـولاد، شـرکت‌های فعـال در زمینـه مـواد اولیه و مـواد معدنی، فولاد خـام و آلیاژهای آهـن، فناوری‌های سـاخت فولاد، تجهیزات و ماشـین‌آلات و انـواع محصولات فولادی حضور دارند.

در بخش ریخته‌گـری زیرگروه‌های مختلفی ازجمله انواع روش‌های ریخته‌گری، قالب‌سـازی و انواع قالب‌ها، آهنگری و فورج، انواع کوره‌های صنعتی، ماشـین‌کاری و دریلینگ، آبکاری و پوشـش، جوشـکاری و تجهیزات جـوش و انواع روش‌های برشکاری فعالیت دارند.

در بخـش فلـزات غیرآهنـی نیـز شـرکت‌های فعـال آلومینیوم، مـس و فلزات گرانبها مثل طـلا، نقره، پلاتین، تیتانیوم، اکتشـاف و اسـتخراج فلـزات غیرآهنـی، تولید محصـولات فلـزی و ماشـین‌آلات و تجهیـزات فعالیـت می‌کنند.

برپایـه این گزارش، مواد معدنی فلـزی و غیرفلزی، انواع زغال‌سـنگ و کک، مشـاوره و ژئوتکنیک، اکتشاف، حفاری و اسـتخراج، انواع تجهیزات معدنی، ماشین‌آلات سنگین و پیمانـکاری معادن زیر بخش معدن و صنایع معدنی در این نمایشگاه حضور دارند.

بخش نسـوزها و سـرامیک‌های صنعتی نیز به نسوزهای شکل‌دار، نسوزهای بی‌شـکل، مواد اولیه صنعتی، عایق‌ها و مواد الیافی، سـرامیک صنعتی و قطعات و تجهیزات نسـوز تقسیم می‌شود. بی‌تردید حضور شرکت‌های فعال در صنایع یادشـده در این نمایشـگاه فرصتی برای توسعه برندینگ و تعامل میان صنایع را فراهم می‌کند.

امیـد مـی‌رود بـا بهبـود تعاملات میـان ایران و سـایر کشورهای دنیا، شاهد حضور چشمگیرتر صنایع خارجی در این رویداد نمایشـگاهی و ارتقای بهره‌وری و عملکرد آن در آینده نزدیک باشیم.

گفتنـی اسـت باتوجه بـه اهمیـت برگزاری نمایشـگاه ایران‌متافـو در حـوزه معدن و صنایع وابسـته بـه آن امید می‌رود مدیران و سیاسـت‌گذاران کشور از فرصت برگزاری چنیـن همایش‌هایی برای برقـراری تعاملی جدی با فعالان صنعتی و رفع مشکلات حاکم بر این حوزه استفاده بیشتری ببرند.

مجرمان از قانون نمی‌ترسند

قانون رنگ‌پریده محیط‌زیست

کارشناسان معتقدند به‌قدری اعمال قانون درباره حفاظت محیط‌زیست رنگ‌باخته است که نمی‌توان قضاوت درستی نسبت به قوانین موجود داشت، در واقع قانون در هیچ موضوعی در کشور به‌اندازه محیط‌زیست به شوخی و بی‌توجهی گرفته نشده است؛ بنابراین امروز بیش از هر زمان دیگری نیازمند بازبینی در اجرای مجازات‌هایی هستیم که برخی مجرمان زیست‌محیطی به‌راحتی مرتکب می‌شوند، همچنین آنها با انتقاد از عملکرد وزارتخانه‌هایی نظیر وزارت نیرو و کشاورزی معتقدند باتوجه به زیانبار بودن بیشتر پروژه‌های عمرانی، باید قوانین جدید در فرآیند عملیاتی کردن آنها وضع شود. صمت در این گزارش به‌مناسبت روز ملی قانون اساسی، به لزوم بازبینی در قوانین مربوط به محیط‌زیست و شکاف‌های موجود در روند اجرایی شدن آنها پرداخته است.

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

روایتی از مرگ تدریجی درختان بلوط

دانشمندان می‌گویند حتی یک درخت تنها در یک منطقه باز می‌تواند به‌عنوان یک آهن‌ربای تنوع زیستی عمل و بسیاری از گیاهان و جانوران را جذب و منابعی برای آنها مهیا کند، بنابراین از دست دادن درختان انفرادی نیز می‌تواند تاثیر شدیدی روی تنوع زیستی محلی داشته باشد، بنابراین جرم انگاشتن قطع درختان امری بدیهی است که بی‌شک در هر جامعه مدنی باید جزای سختگیرانه‌ای برای آن اعمال شود. در کشور ما برطبق اصل ۵۰ قانون اساسی، هرگونه رفتار اقتصادی که منجر به تخریب محیط‌زیست برای آیندگان شود، ممنوع است و جرم تلقی می‌شود، همچنین تخریب و از بین بردن تمام یا بخشی از اجزای محیط‌زیست مانند درختان جرم است و طبق ماده ۶۷۷ قانون مجازات اسلامی، هرکس عمدا اشیاء منقول یا غیرمنقول متعلق به دیگری را تخریب کند و از کار بیندازد، از ۳ ماه تا یک سال و ۶ ماه و در صورتی که میزان خسارت وارده ۱۰۰ میلیون ریال یا کمتر باشد، به جزای نقدی تا دوبرابر معادل خسارت وارده محکوم خواهد شد. همچنین در قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع برای متجاوزان به محیط‌زیست به‌ویژه جنگل‌ها، مجازات‌های دیگری پیش‌بینی شده است، بنابراین قطع درختان چه عمدی و چه سهوی، باید منجر به جریمه و جزای مذکور باشد. این در حالی است که در ۷۰ سال گذشته، ۷ میلیون هکتار از جنگل‌های زاگرس در کشورمان از بین رفته و در حال حاضر تنها۵ میلیون هکتار جنگل در زاگرس باقی مانده است. طبق گزارشی که ایسنا در سال گذشته منتشر کرد، از ۱۶۵ میلیون هکتار وسعت کشور، ۱۲ میلیون هکتار آن شامل جنگل‌ها می‌شود.

جنگل‌های بلوط زاگرس با وسعت ۶ میلیون هکتار مساحت نزدیک به ۵۰ درصد جنگل‌های ایران را تشکیل می‌دهند که متاسفانه طی سال‌های اخیر فعالیت‌های انسانی و طبیعی متعددی باعث زوال و مرگ تدریجی درختان بلوط زاگرس شده است.

نیازمند برخورد جدی با مجرمان هستیم

احد وظیفه، کارشناس محیط‌زیست و هواشناسی در گفت‌وگو با صمت درباره شکاف اصلی در اجرای قوانین مربوط به حفاظت از محیط‌زیست گفت: باتوجه به شرایط کنونی زیست‌محیطی کشور واضح است که قوانین مربوط به حفظ و حمایت از محیط‌زیست در کشور آن‌گونه که باید، اجرایی و رعایت نشده است. برای مثال، قانون هوای پاک به این امر اشاره دارد که هر عملیاتی که به نقض این قانون می‌انجامد و موجب انتشار آلاینده‌های بسیار مضر می‌شود، جرم است، اما تاکنون شاهد برخورد جدی مجریان قانون در این امر نبوده‌ایم؛ همچنین در بسیاری موارد موردنظارت دقیق مجریان هم قرار نگرفته است.

وی ادامه داد: معضلاتی که در بحث حفاظت از محیط‌زیست از گذشته تاکنون وجود داشته، ناشی از بی‌توجهی به قانون بوده که مشکلات ناشی از آن رو به افزایش است و روزبه‌روز با بحران‌های زیست‌محیطی متعددی مواجه می‌شویم؛ برای مثال، توسعه مناطق بیابانی و بیابان‌زایی در کشور، افزایش جنگل‌زدایی‌ها و دیگر مخاطرات محیط‌زیست که کشور را با معضلات عدیده‌ای مواجه کرده‌اند. نمونه دیگر این بی‌قانونی را می‌توان در تغییر کاربری اراضی دید. در چند دهه گذشته، بیش از ۵۰۰ کانون جمعیت شکل گرفته است و کانون‌هایی از دامداری به مناطق مسکونی تغییر شکل داده‌اند، اما تاکنون هیچ قانونی، مقابل این بی‌قانونی نایستاده است.

▣ تهدیدی به‌نام بی‌توجهی به قانون

وظیفه خاطرنشان کرد: همچنین آلودگی هوای تهران نمونه‌ای از بی‌قانونی و تعرض به محیط‌زیست و فرونشست زمین هم نمونه دیگری از بی‌توجهی به قانون در بحث استفاده بیش از اندازه از آب‌های زیرزمینی است که موجب گسترش فرونشست زمین شده و امروز بی‌توجهی قانونی، دیگر یک ضدهنجار نیست، بلکه تبدیل به تهدید شده است. این میزان از بی‌توجهی به قانون در کشور در ابعاد بین‌المللی هم رخنمایی کرد. برای نمونه چندی پیش، دست مدیریت پسماند و شهرداری مقابل ناسا درباره نحوه دفع پسماند رو شد، با اینکه در ابتدا میزان انتشار متان از منطقه کهریزک تکذیب شد، اما مسئولان امر به واقعیت داشتن اطلاعات ناسا اذعان کردند.

به‌گفته وظیفه، بی‌توجهی به قانون درباره حفظ محیط‌زیست در کشور در آینده نه‌چندان دور برای آحاد مردم ملموس‌تر خواهد شد و نتیجه این بی‌توجهی، این است که آنچه را امروز از محیط زندگی و زیست کشور می‌شناسیم، از دست خواهیم داد و با محیطی بیگانه مواجه خواهیم شد.

▣ قانونی برای اصلاح الگوی مصرف انرژی نداریم

وی بااشاره به اهمیت فرهنگ‌سازی در اجرایی کردن قوانین گفت: تجربه در کشور ما نشان داده است که اجرای قانون در قالب یک بستر سختگیرانه می‌تواند منجر به فرهنگ‌سازی شود. گفتنی است، الگوی فرهنگ عمومی مردم بیش از هر چیز خود را در استفاده از انرژی نشان می‌دهد. آمارها حاکی از آن است که مصرف انرژی در ایران با ۳۷ کشور عضو اتحادیه اروپا که جمعیتی بالغ بر چند صد میلیون نفر دارد، برابری می‌کند، همچنین در مقایسه با کشور ترکیه که جمعیتی برابر با ایران دارد، میزان استفاده از سوخت‌های فسیلی بسیار بیشتر است، در نتیجه فرهنگ مصرف انرژی در کشور به‌روز نیست و نیازمند تغییر در نگرش عمومی است و این تغییر با وضع قوانین جدید ممکن است. وظیفه گفت: نبود قانون در مصرف انرژی به‌خوبی خود را نشان می‌دهد و باید در کنار فرهنگ‌سازی قرار گیرد تا به هدف اصلی برسد. همان‌گونه که پیش‌تر اشاره شد، موضوعات مربوط به حفاظت از محیط‌زیست در بدنه قانون اساسی معضلی وجود ندارد، اما ضعف و شکاف اصلی در اجرای قوانین دیده می‌شود. بی‌توجهی به اجرای قوانین یا اقدامات مجازات‌گونه برای مجرمان آنجایی خود را نشان می‌دهد که افراد بدون ترس و آزادانه هر اقدامی در برابر محیط‌زیست انجام می‌دهند، در واقع آنها نگران جرم بودن اعمال‌شان در برابر محیط‌زیست نیستند.

▣ کجا به اینقدر بی‌قانونی وجود دارد

وی بااشاره به تدوین بندهای جدید در قانون برای برون‌رفت از بحران‌هایی نظیر آب گفت: واضح است که بحران کمبود آب در تهران تبدیل به یک معضل جدی شده است، بنابراین هرگونه استفاده شخصی نابجا باید مورد تذکر قانونی قرار گیرد؛ در حالی که تاکنون روند جدی در اعمال قوانین وجود نداشته است. به‌اعتقاد من، اگر قانونی وضع می‌شود، باید الزامات اجرایی آن هم تبیین شود. تصور نمی‌شود در کشور جز قوانینی که مربوط به محیط‌زیست است، حوزه دیگری وجود داشته باشد که این‌گونه به شوخی گرفته شود و این میزان از نابسامانی در اجرایی قوانین وجود داشته باشد.

وظیفه گفت: حیات نسل‌های بعدی وابسته به رفتار امروز ما با محیط‌زیست است و این بی‌توجهی می‌تواند شکایت نسل بعد و آسیب جدی به زندگی آنان را دربرداشته باشد، همچنین بروز پدیده‌ای به‌نام پناهندگان اقلیمی و غیرقابل‌زیست بودن برخی مناطق کشور تنها به یک عامل اصلی برمی‌گردد و آن‌هم بی‌توجهی به قانون و اجرایی نشدن آن است. امنیت غذایی، شغلی و رفاهی مولفه‌های مهمی هستند که به محیط زندگی انسان وابسته هستند و در قانون چنین مواردی درج شده است، اما ناظر سفت و سختی برای اجرایی شدن آن وجود ندارد.

وی ادامه داد: اگر در نگاه مسئولان درباره حفظ محیط‌زیست مواردی نظیر پایداری آب و اقلیم دیده نشود، عواقب بسیار ناگواری در آینده برای مردم خواهد داشت. بی‌توجهی به قانون، موجب کم شدن ظرفیت محیطی برای نگهداشت زیست و مردم در مکان‌های شکننده و ایجاد بحران عمیق‌تر و بزرگ‌تر شده است.

وی بااشاره به درست یا غلط بودن قوانین موجود گفت: تا زمانی که قانون عملی نشود، نمی‌توان قضاوت دقیقی کرد. شرایط تاکنون به‌گونه‌ای پیش رفته است که چندان شاهد اجرایی شدن قوانین نبوده‌ایم، به‌همین دلیل نمی‌توانیم قضاوت درستی هم داشته باشیم تا بگوییم که قوانین موجود چقدر مفید و چقدر مضر است. اینکه چقدر نیاز به تغییر قانون در بحث حفاظت از محیط‌زیست داریم، موضوعی است که در زمان اجرای صفرتا ۱۰۰ قانون می‌توان به آن دست یافت.

پول با محیط‌زیست قابل تعویض نیست

محمد بصیری، کارشناس در زمینه توسعه پایدار، در گفت‌وگو با صمت بااشاره به لزوم بازبینی جرایم در نظر گرفته‌شده برای مجرمان محیط‌زیستی و افرادی که رفتار آسیب‌زننده به طبیعت دارند، گفت: در ابتدا لازم است، اشاره کنم که در حال حاضر قوانین و جرایم بازدارنده نیستند و حتی همین جرایم هم اجرا نمی‌شوند. برای مثال، وقتی یک درخت قطع می‌شود، جریمه آن نباید وجه پرداختی همان اصله درخت باشد. به‌اعتقاد من و بسیاری از کارشناسان محیط‌زیست، جریمه آن باید متناسب با تاثیری باشد که درخت بر طبیعت دارد، چرا که روی حیات‌وحش و پرندگان اثر دارد، همچنین موجب بروز اخلال در چرخه زیستی می‌شود و حفاظت خاک به‌خطر می‌افتد. قطع درخت در ابعاد وسیع موجب بروز سیلاب‌های مخرب در مناطقی می‌شود که آمادگی یا دوام کافی در برابر نیروی سیل را ندارند، به‌همین دلیل جریمه آن باید خیلی سنگین باشد.

وی بااشاره به مثالی دیگر گفت: همچنین وقتی شکاری بدون مجوز انجام می‌گیرد، تاثیر آن روی جمعیت کلی است، همچنین موجب تخریب ژنتیکی می‌شود، بنابراین شکار غیرمجاز نباید مجازاتش آن چیزی که امروز وجود دارد، باشد و نیاز به بازبینی در جرایم در بحث حفاظت از محیط‌زیست به‌شدت احساس می‌شود.

مسئولان وزارت نیرو دغدغه محیط‌زیست ندارند

بصیری درباره پروژه‌های عمرانی بزرگ که بیشتر آنها تخریب وسیعی بر محیط‌زیست مناطق داشته‌اند، گفت: بسیاری از پروژه‌های عمرانی به آلودگی یا خشک شدن تالاب‌ها انجامیده است؛ متاسفانه در قوانین موجود، بندی برای چنین مواردی به‌منظور حفظ محیط‌زیست در نظر گرفته نشده و به‌اعتقاد من، تسهیلات دولت مقصر اصلی این بی‌قانونی است. تالاب‌ها از سوی مردم به نابودی نرسیده‌اند؛ بیشتر آنها با سدهایی که از سوی دولت‌ها و وزارت نیرو احداث شده است، از بین رفته‌اند یا در حال نابودی هستند، چرا که سدها موجب کاهش حقابه تالاب‌ها و همچنین برخی سدها موجب خشک شدن آب‌های زیرزمینی در محدوده خود هستند.

وی افزود: وقتی حقابه‌ها از تالاب‌ها گرفته می‌شود، پیدا است که به خشکی می‌گرایند و حتی آب‌های زیرزمینی سد از بین می‌رود و اجازه می‌دهند که پمپ روی رودخانه بزنند که تمامی اینها برای محیط‌زیست به‌شدت مخرب است، اما هیچ قانونی برای مقابله با چنین طرح‌های مخربی در کشور وجود ندارد.

به‌گفته وی، در کل، مدیریت وزارت نیرو در مقابل آب کاملا غیر زیست‌محیطی است. درباره برق هم، چنین روالی حاکم است، چرا که روزانه نیروگاه‌های گازی و مازوت‌سوزی توسعه داده می‌شوند، در حالی که توجهی به نیروگاه‌های خورشیدی نداشته‌اند.

بصیری گفت: لازم است در بدنه قانون اساسی توجه ویژه به تاثیراتی شود که پروژه‌های بزرگ عمرانی روی محیط‌زیست دارند؛ برای مثال می‌توان از راه‌های دیگری آب موردنیاز شهر را در شهرها تامین کرد و شاید نیاز به سدسازی انبوه در کشور نباشد، همچنین برای تولید برق می‌توان از انرژی‌های نو بهره کافی گرفت.

وی ادامه داد: بی‌مهری به طبیعت در چند دهه اخیر، موجب بروز پدیده‌ای به‌نام کشاورزی جدید شده است؛ جدید نه به آن معنا که با فناوری‌های پیشرفته بهره‌وری افزایش یابد، بلکه به این معنا که در جایی به کشت و زرع پرداخته می‌شود که موجب تخریب محیط‌زیست شده است. کشاورزی جدید کاملا غیرپایدار است و باعث از بین رفتن کشاورزی‌های پایین‌دست شده، همچنین مرتع‌ها را از بین برده و موجب افزایش فرسایش خاک روی زمین‌های شیب‌دار شده است.

بصیری ادامه داد: مسئولان وزارت نیرو دغدغه محیط‌زیست ندارند و لازم است تا قانون، در مقابل چنین رفتارهای غیرمسئولانه‌ای بایستد. توجه به توسعه پایدار باید در پروژه‌های عمرانی از اهمیت بالایی برخوردار باشد، در حالی که در آمایش صنعت، کمتر شاهد چنین روندی بوده‌ایم؛ برای مثال، در مناطق کویری نظیر یزد، اصفهان و مناطق خشک دیگر، مجوز تولید فولاد می‌دهد،در حالی که تولید این صنایع در چنین مناطقی بسیار غیرزیست‌محیطی، غیرمنطقی و غیراقتصادی است، بنابراین مجبور می‌شوند که آب را از جاهای دور بیاورند یا به شیرین‌سازی آب بپردازند و آمایش سرزمین و جایابی در ایران جایگاهی ندارد.

وی افزود: فرآیند دیگری که در ایران موجب تخریب شدید محیط‌زیست می‌شود و نیاز به وضع یا تدوین قوانین جدید دارد، تبدیل اراضی کشاورزی به باغ‌های تفریحی و ویلاها یا ساختمان‌های مسکونی است که موجب توسعه شهر روی زمین‌های حاصلخیز شده است. چنین مواردی آینده کشور را از نظر امنیت غذایی به‌مخاطره می‌اندازد. گفتنی است، این هم به‌دلیل بی‌مبالاتی وزارت کشاورزی و ناتوانی در اجرای قانون، اتفاق می‌افتد.

سخن پایانی

شاید قانون در هیچ موضوعی نظیر حفاظت از محیط‌زیست، این‌گونه رنگ نباخته است، در واقع بی‌توجهی به بندهای قانونی موجب بحران‌های عدیده‌ای در محیط‌زیست کشور در ۲ دهه اخیر شده است. دروغ است که امروز بحران آب را به کمبود بارش نسبت می‌دهند؛ اجرایی نشدن قانون، مسبب اصلی تمام بحران‌های زیست‌محیطی در کشور است؛برای مثال، احداث سدهای متعدد، موجب خشک شدن دریاچه ارومیه شد؛ شاید بد نباشد که بگوییم امروز لازم است تا قانونی راجع به دروغگویی برخی از وزارتخانه‌ها در شرایط زمانی خاص وضع شود. در کل، زور علم به پول و صرفه اقتصادی چنین پروژه‌هایی نمی‌رسد. از سوی دیگر، تازمانی که توجهی به جغرافیای محیطی و آمایش سرزمین نداشته باشیم، باید منتظر مواجهه با بحران‌های خطرناک‌تری در ایران باشیم.

آلودگی هوای تهران نمونه‌ای از چشم‌پوشی از قانون در محیط‌زیست و فرونشست زمین هم نمونه دیگری از بی‌توجهی به قانونی در بحث استفاده بیش از اندازه از آب‌های زیرزمینی است

یادداشت

برای «تغییر اقلیم» در قانون اساسی جا باز کنید

داریوش گل‌علیزاده
سرپرست مرکز ملی هوا و تغییر اقلیم

ایران جزو کشورهای آسیب‌پذیر در حوزه تبعات تغییر اقلیم است و برای اینکه این آسیب‌پذیری را به‌حداقل برسانیم، در کنار کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای با حفظ منافع ملی باید رفتارهای سازگارانه در پیش گیریم و برنامه‌های متناسب با آن را تدوین کنیم. در حقیقت، برای افزایش تاب‌آوری باید رویکرد سازگارانه داشته باشیم و به تغییر الگوها در سبک زندگی و اشتغال بپردازیم. در غیر این صورت، محکوم به انقراض و نابودی به مقیاس یک سیاره خواهیم بود. از اثرات مستقیم تغییر اقلیم، بیابان‌زایی و خشکسالی، تغییر در زمان و مکان بارش‌ها است که بیشتر منجر به ایجاد سیلاب‌های عظیم می‌شود، همچنین آتش‌سوزی در جنگل‌ها و کمبود منابع آب و تبخیر بیش‌ازحد این منابع، کشور را روزبه‌روز به شرایط بحرانی نزدیک‌تر می‌کند، به همین دلیل باید تمهیداتی برای کاهش این آثار بیندیشیم تا بتوانیم علاوه بر اینکه این تهدید را به یک فرصت تبدیل می‌کنیم، از خطرات آن‌هم ایمن باشیم.

یکی از این تمهیدات، توجه ویژه به کاهش آثار تغییر اقلیم در کشور و تدوین قانونی برای آن است، در واقع وقت آن رسیده است که تغییر اقلیم به‌عنوان یک معضل مهم در خانه مردم به‌حساب بیاید و قانون‌گذاران بندهای ویژه‌ای در کنار قانون حفظ محیط‌زیست برای آن در نظر بگیرند. برای مثال، می‌توان از بارش‌های رگباری نهایت استفاده را کرد. همچنین، باید فرسایش خاک را به‌حداقل برسانیم. این در حالی است که بیشتر رودخانه‌های کشور به‌دلیل فرسایش عظیم خاک گل‌آلود است. می‌توان با طراحی پروژه‌های آبخیزداری، میزان تبخیر را به‌حداقل رساند و در کنار آن، از فرسایش بیش‌ازاندازه خاک جلوگیری کرد. در افزایش راندمان بهره‌وری در آب و کشاورزی باید اقدامات درخوری انجام داد تا به بحران امنیت غذایی دچار نشویم. تغییر اقلیم به تنوع زیستی، جانوری و پوشش گیاهی، آسیب جدی می‌رساند که با طراحی و اجرای الگوی زیرکشت می‌توان تا حد زیادی از آن کاست. امروز تغییر اقلیم، گردشگری کشور را دچار اختلال کرده و تا حدی به زندگی روزمره مردم آسیب زده است. همه اینها دلیل خوبی است که بحث تغییر اقلیم در برنامه هفتم جایگاه ویژه‌ای داشته باشد و در حوزه کاهش و سازگاری، اقدامات ویژه‌ای را به‌ثمر برسانیم. متاسفانه کشورهای توسعه‌یافته همکاری موردانتظار را ندارند و حتی در سال گذشته برای تامین انرژی به‌سمت منابع زغال‌سنگ خود رفته‌اند. خوشبختانه در سازمان محیط‌زیستی، برنامه‌ای مبتنی بر کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای را تدوین و طراحی کردیم و کارگروه ملی تغییر اقلیم این سازمان، مصوبات آن را تدوین کرد. اکنون منتظر نهایی شدن آن از سوی دولت و تحویل آن به کمیسیون تغییر اقلیم به مجلس هستیم. ناگفته نماند که در بحث اجرایی، سازمان محیط‌زیست فعالیت‌هایی را در موضوع کاهش انتشار انجام می‌دهد و پیگیری‌هایی را هم در بحث کنترل انتشار گازهای گلخانه‌ای در دست اجرا داریم، ضمن اینکه لایحه تغییر اقلیم هم در مرحله تهیه، تدوین و اجرا قرار دارد و اکنون در حال طی کردن مراحل قانونی خود است. گرمایش جهانی و تغییر اقلیم یک خطر جهانی است و الزام دارد که تمامی کشورها در کنار هم نسبت به کاهش انتشار، اقدامات جدی داشته باشند. همچنین، کشورها در درون خود هم باید رفتارهای سازگار با آن را در پیش بگیرند.

متاسفانه ارزانی انرژی در کشور ما، انتشار گازهای گلخانه‌ای را افزایش داده است، در حالی که اگر قدر انرژی را بیشتر می‌دانستیم، با مصرف بهینه انرژی از انتشار این گازها کاسته می‌شد. امروز نیازمند مشارکت آحاد مردم برای حفظ کره زمین از آثار و تبعات گرمایش جهانی و تغییرات اقلیمی هستیم. این هدف، بدون آموزش نسل‌های امروز ممکن نمی‌شود. به‌عبارت روشن‌تر، آموزش و آگاهی‌بخشی باید از مدارس آغاز شود.

کودکان باید در سال‌های اولیه زندگی بدانند که تنها یک زمین دارند و باید از آن محافظت کنند. شاید چنین موضوعی به ایجاد نگرانی در میان کودکان بینجامد، اما ایجاد حساسیت در کودکان، موجب زنده شدن امید در دل نسل‌های آتی می‌شود.

گفتنی است، با آگاه‌سازی کودکان می‌توان مطالبه‌گری را در میان آنها افزایش داد. وقتی مطالبه‌گری افزایش پیدا کند، سازمان‌ها و نهادهای مربوطه تلاش بیشتری خواهند کرد.

یادداشت

نقش پررنگ قانون‌گذار در یک مصوبه مالیاتی

غلامرضا مرحبا
عضو کمیسیون اقتصادی مجلس

اجرای مالیات بر عایدی سرمایه در راستای مقابلـه بـا سـوداگری و انتفاع بـدون ایجاد ارزش‌افـزوده در اقتصـاد، تلاطم در بازارهای دارایی را کاهش می‌دهد.

مالیات بر عایدی سـرمایه نوعی از مالیات است که بر سود ناشی از انتقال اموال غیرمولد اعمال و در بین عموم به‌نام مالیات ثروتمندان نیز شناخته می‌شود.

در ایران به‌دلیل ناقص بودن قوانین مرتبط با مالیات‌سـتانی هنوز راه‌های فرار و دور زدن مالیات باز اسـت و همچنیـن تجربه اجرای پایه‌هـای جدید مالیاتی چـون مالیات خانه و خودروهـای لوکس و خانه‌هـای خالی نیز تاکنون با شکست مواجه شده است.

طرح دریافت مالیات بر عایدی سرمایه برای ۲ سال در مجلس شورای اسلامی معطل‌مانده بود و سـرانجام کلیات آن در مجلس یازدهم به تصویـب رسـید. در همین زمینـه مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی با انتشار گزارشـی کارکردهـا و مؤلفه‌هـای مهـم در طراحی مالیات بر عایدی سـرمایه مبتنی بر تجارب کشورها را تشـریح کرد تا برپایه این مطالعه که به کمسیون اقتصادی ارجاع شده با قانونی شدن این طرح جلوی گریز سرمایه به بازارهای سوداگری گرفته شود.

در کلیات این طرح آمده فردی که طلا، ارز، مسـکن و خودرو خریداری و سپس اقدام به فروش آن کند، براساس مدت‌زمان تملک باید از محل سـود این معامله، بخشی را به‌عنوان مالیات پرداخت کند.

براساس این طرح اموال در صورت نگهداری کمتر از یک سـال مشمول ۴۰ درصد مالیات بر عایدی سـرمایه می‌شـوند و خودرو، طلا، سکه و ارز تا ۳۰ درصد از مبلغ سود حاصل از فروش مشمول مالیات خواهند بود.

اما در سال‌های بعد به‌صورت پلکانی مالیات کاهـش می‌یابد و در سـال چهارم به حداقل می‌رسـد. از جزئیات طرح چنان برمی‌آید که به‌تعبیر کارشناسـان بیش از ۹۵ درصد مردم از پرداخت این مالیات معاف هسـتند و تنها گروه ۵ درصدی سـوداگران باید نسـبت به پرداخت این مالیات اقـدام کنند؛ افرادی که تاکنون فعالیت‌های‌شـان نه ثبت‌شـده و نه بابت درآمدهای نجومی خود مالیات پرداخت کرده‌اند.

لازم بـه ذکر اسـت کلیات ایـن طرح در شـور دوم کمیسیون اقتصادی مجلس نیز به تصویب رسـیده و یک ماه زمـان دارد تا در نوبت صحـن علنی مجلس به رای گذاشـته شود.

این طـرح می‌تواند به کنتـرل نقدینگی و حتی کنترل تورم کمک کند، اما پیش‌زمینه اجرای آن نخسـت داشـتن اطلاعات کامل و به‌هم‌پیوسته و سـامانه‌های اطلاعاتی به هم متصل اسـت و در مرحله بعـد اجرای طرح عایدی بر سرمایه، خود پله‌ای برای رسیدن به اجرای طرح مالیات بر مجموع درآمد به‌شمار می‌رود.

در حـال حاضر قانـون مالیات بـر عایدی سـرمایه در ۹۰ درصـد کشـورهای اتحادیه اروپا و کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی اجرا می‌شود و سابقه این نوع مالیات به بیش از یک صد سـال در دنیا برمی‌گردد، اما در کشور ما در نبود قانون دریافت مالیات بر عایدی سـرمایه، فعالیت‌های سوداگرایانه و سـودجویانه در دلالی ارز، مسـکن، سکه، خودرو و موارد دیگر به چشم می‌خورد.

مالیات بر مجموع درآمد چیزی جز اجرایی شدن مجموع ساختار درآمد و هزینه‌های هر فرد اقتصادی نیست و برای شناسایی آن نیاز به اجرای مالیات بر عایدی سرمایه است.

بنابراین اگر بسـتر اجرای مالیات بر عایدی سرمایه فراهم شود، کسانی که دارای فعالیت سوداگرانه و دلالی هستند شناسایی می‌شوند و از درآمد آنها مالیات بحقی گرفته می‌شود.

قانون‌گذار در مجلس یازدهم نقش پررنگی در بـه ثمر نشسـتن طرح مالیات‌سـتانی از عایدی سـرمایه و به‌تبع آن گسترش عدالت اجتماعی دارد.

به‌طورقطع این طرح قبل از پایان سـال در صحن علنی مجلس با همـکاری نمایندگان مردم در خانه ملت به تصویب خواهد رسـید؛ بنابراین امید می‌رود در سـال ۱۴۰۲ مالیات بر عایدی سـرمایه جـزو پایه‌هـای مالیاتی قابل‌دریافت باشد.

صمت نقش قانون گذار در پیشبرد اهداف کلان اقتصادی را بررسی کرد

پاسکاری قانون بین دولت و مجلس

عکس: صمت

ابتـدای امسـال طرح اصـلاح سـاختار بانک مرکزی در دسـتور کار مجلـس قرار گرفت. این طـرح در ابتـدا در مجلـس دهم تدوین شـده بود، اما به‌دلیل برخی حساسـیت‌ها به سرانجام نرسـید. این بار قانون‌گـذاران عزم خود را جزم کرده‌انـد تـا این طـرح را پـس از اصلاحات در کمیسـیون اقتصـادی به صحن علنـی مجلس ببرند. با این حال با اینکه کمتر از ۴ ماه به پایان سـال باقی مانده، همچنان تصویب این طرح در هاله‌ای از ابهام اسـت. استقلال بانک مرکزی از جمله مولفه‌هایی است که کارشناسان اقتصادی از دیرباز بر لزوم آن تاکید دارند و این استقلال در دل اصلاح سـاختار بانک مرکـزی گنجانده شده اسـت. در ارزیابی‌های مربوط به استقلال بانک مرکزی، اسـتقلال ظاهری و واقعی مطرح است. استقلال ظاهری بانک بیشتر به چارچوب قانونی و آنچه در متن قوانین برای نحوه عملکرد و ارتبـاط بانـک با سـایر نهادها به‌ویـژه دولت طرح‌ریزی شـده، بازمی‌گردد و به آن اسـتقلال قانونی نیز می‌گویند. اسـتقلال رسمی یا قانونی بانک مرکزی عبارت اسـت از میزان اختیاراتی کـه قانون‌گذار طبق نص صریـح قانون به بانک مرکزی اعطا کرده اسـت. اصلاح ساختار بانک مرکزی نقش کلیـدی در تغییر مولفه‌های کلان اقتصاد از جمله مسائل مربوط به چک، شفافیت حسـاب بانکی، کنتـرل تـورم و... دارد. صمت به‌بهانه روز قانون اساسـی جمهوری اسـلامی با تکیه بر اهمیت قانون در سـاماندهی اقتصاد به بررسـی قوانین مرتبط با حوزه پولی و بانکی از نگاه بهارستان‌نشینان پرداخته است.

مریم غدیرپور
editor@smtnews.ir

موضوع اصلاح نظام بانکی در سال‌های اخیر در دولت‌های مختلف همـواره مطرح بوده، امـا در دولت‌های گذشـته، عملکرد و نتیجه قابل‌قبولی در این زمینه حاصل نشده است

تعجیل در تصویب طرح اصلاح ساختاری قانون بانک مرکزی می‌تواند قدمی برای به نتیجه رسیدن اهداف بانکی در سند توسعه هفتم باشد

رضایت بانک مرکزی هنوز جلب نشده است

مهدی طغیانی، سخنگوی کمیسیون اقتصادی مجلس شـورای اسـلامی در رابطـه با نقش مجلـس در اصلاح سـاختار بانکی به صمت گفـت: طرح تحول نظام بانکی در دولت‌هـای قبل هم مطرح بوده و منجر به اصلاحاتی از جانب بانک مرکزی شده، اما هرگز کافی نبوده و حتی رضایت بانک مرکزی را هم در پی نداشته است.

وی افـزود: موضـوع اصلاح نظـام بانکی همـواره در سـال‌های اخیر در دولت‌های مختلف مطرح بوده، اما در دولت‌های گذشـته، عملکرد و نتیجـه قابل‌قبولی دراین زمینه حاصل نشـده است. حال در دولت سیزدهم و تیم اقتصادی جدید، این مسـئله مهـم بانکی دوباره در حال مطرح شدن است.

▣ سپرده‌ها، بودجه دوم دولت

ایـن نماینـده مـردم در خانـه ملت ضمـن انتقاد به واگذاری‌هـای ذیـل اصـل ۴۴ قانون اساسـی گفت: در آن زمـان مبنا بر این بود که انحصار و دسـت‌درازی‌های تکلیفی دولت بر سـپرده‌های مردم به‌عنوان بودجه دوم از بین برود، اما همچنان شـاهد دسـت‌اندازی دولت بر دارایـی بانک‌ها هسـتیم؛ بنابراین هر چه سـریع‌تر باید اصلاح سـاختار بانک مرکزی در دستور کار صحن علنی قرار گیرد تا این نهاد به‌طور کامل از دولت مستقل شود.

▣ اصلاح ساختار و تولید

طغیانی خاطرنشـان کرد: اصلاح سـاختار بانکی باید به‌گونه‌ای باشـد که تسـهیلات و پول کشـور به بخش تولید برود و موجب افزایش تولید، رشد اقتصادی و ایجاد اشتغال در کشور شود.

همچنین باعث رونق سفته‌بازی و بورس‌بازی در کشور نشود و احیانا خود بانک‌ها دست به نگاهداری برای کسب سود بیشتر نزنند.

▣ همه مزایای یک اصلاح

وی در بیـان مزایای تصویب طـرح تحول نظام بانکی اظهـار کرد: اصلاح سـاختار بانکی جلـوی ایجاد تورم را می‌گیرد؛ همچنین باعث می‌شـود جلوی فساد، تبعیض، رانت‌خواری و توزیع ناعادلانه ثروت و درآمد در جامعه از طریق قوانین پیشگیرانه، گرفته شود.

سخنگوی کمیسیون اقتصادی مجلس در ادامه یادآور شد: در شرایط تورمی فعلی و اصلاح نشدن ساختار بانکی هر کسـی بتواند منابع بیشـتری از شبکه بانکی دریافت کنـد، با کاهـش قدرت خرید و بازگرداندن آسـان‌تر آن صاحب ثروت هنگفتی از محل بهره‌گیری از منابع باقدرت خرید بالا و بازگشـت منابع باقدرت خرید پایین خواهد شد.

این نماینده مردم در خانه ملت با اشاره به اینکه اصلاح ساختار بانکی نیاز به الزامات بیرونی هم دارد، توضیح داد: لازم اسـت سایر نهادهای دولتی از جمله وزارت اقتصاد، اسـتقلال بانک مرکزی را به‌رسـمیت بشناسد. نهادهای دولتی باید در برنامه‌ریزی‌های پولی و مالی دست‌شان را از جیب بانک مرکزی بیرون بکشند.

▣ اصلاح ساختاری و برنامه هفتم

طغیانی با اشاره به اهداف سند هفتم توسعه تصریح کرد: مهم‌ترین قسـمت برنامه هفتم توسعه، طرح اصلاح قانون بانک مرکزی است که براساس آن رئیس کل بانک مرکزی می‌تواند در سیاسـت‌گذاری‌ها نسـبت به قبل مستقل‌تر عمـل کند و ابزارهای این کار مانند نظارت بر بانک‌ها هم در اختیار این نهاد قرار داده خواهد شد تا بتواند با نظارت مناسـب به‌طـور لازم و کافی اهداف موردنظـر از جمله کنتـرل نقدینگی و تورم را دنبال کنـد؛ بنابراین تعجیل در تصویب طرح اصلاح سـاختاری قانـون بانک مرکزی می‌توانـد قدمی برای به نتیجه رسـیدن اهداف بانکی در سـند توسعه هفتم باشد. این نماینده مردم در خانه ملت خاطرنشـان کرد: در طرح اصلاح سـاختار بانک مرکزی اسـتقلال این بانک از دولت بیشـتر شده و بدون تصمیم هیات امنا یا هیات مدیره بانک مرکزی امکان اسـتقراض دولت از این بانک وجود ندارد. طغیانی خاطرنشـان کرد: در صورت تبدیل‌شـدن این طرح به قانون دیگر دولت‌ها نخواهند توانست به اختیار و با دستور خود از بانک مرکزی استقراض کنند. همچنین این طرح گام نخست استقلال بانک مرکزی از دولت اسـت که موجب شفافیت عملکرد این نهاد و همچنین کنترل بازار ارز و ایجاد انضباط مالی در ساختار بانکی کشور می‌شود.

▣ تورم و اصلاح ساختار

این نماینده مجلس شورای اسلامی با تاکید بر اینکه با برداشـت دولت‌ها از منابع ارزی بانک مرکزی زمینه ایجاد تورم در کشور فراهم می‌شود، گفت: بـا قانونی شـدن طـرح اصلاح ساختار بانکی، دولت به‌هیچ‌وجه نمی‌تواند به منابع ارزی بانک مرکزی بدون داشتن مجوز قانونی دست‌اندازی کند.

این نماینده مردم در خانه ملت در تشریح لزوم اصلاح سـاختار بانکی و اهمیت آن برای قانون‌گذار توضیح داد: بنـا بر اطلاعات موجود، قانون بانک مرکزی از سـال ۵۱ تاکنون بر نظام پولی و مالی کشور حاکم و قرار است طرح مذکور به بانک مرکزی کمک کند تا بتواند نظام بانکی را در مسیر تولید هدایت کند.

همچنین این طرح قرار است استقلال نسبی برای این نهاد به‌وجود بیاورد تا بتواند سیاسـت‌گذاری‌های بهتری انجـام دهد؛ بنابراین لازم اسـت قانون‌گذار بازنگری‌های لازم را در این طرح انجام دهد تا براساس آن دولت نتواند با تصمیمات یک‌شـبه مثل حـذف ارز ترجیحی تبعات سنگین مالی به مردم تحمیل کند.

این نماینده مجلس شـورای اسلامی افزود: این طرح، سیاست‌گذاری پولی بانک مرکزی را تقویت می‌کند و در نهایت به کنترل تورم که مهمان ناخوانده ۴۰ ساله اقتصاد کشـور است، می‌انجامد و کاهش التهابات اقتصادی را به ارمغان می‌آورد.

نظارت بانک مرکزی بر بانک‌ها بیشتر می‌شود

سـید ناصر موسوی لارگانی، عضو کمیسیون اقتصادی درباره نقش مجلس در اصلاح سـاختار بانکی به صمت گفت: مهم‌ترین قسـمت طرح اصلاح قانون بانک مرکزی این است که رئیس کل بانک مرکزی در سیاست‌گذاری‌ها می‌تواند نسبت به قبل مستقل‌تر عمل کند و ابزارهای این کار از جمله نظارت بر بانک‌ها هم در اختیار بانک مرکزی قرار داده خواهد شد تا بتواند با نظارت مناسب به‌طور لازم و کافی اهداف را دنبال کند.

▣ ابهامات اصلاح ساختار

وی دربـاره الزامات و ابهامـات مربوط به قانون اصلاح سـاختار بانکی گفت: تاکنون سه جلسـه در فراکسیون راهبـردی مجلس و چندین جلسـه در وزارت اقتصاد با حضور نمایندگانی از سـه قـوه درباره اصلاح نظام بانکی تشکیل شده که در ادامه این جلسات قرار است یک جلسه هـم در قـم و برای رفع ابهامات در موضوع سـود مرکب بانکی برگزار و نظرات آیات عظام درباره سـوالات مربوط به این مسئله مانند اینکه آیا بانک‌ها مجازند جریمه سود مرکب را بگیرند یا خیر؟ گرفته شود. این نماینده مجلس شـورای اسـلامی درباره چالش‌های پیش روی این طرح در مجلس گفت: این طرح تاکنون برای بررسـی جزئیات به صحن علنی نیامده است؛ اما در مجموع لازم است یک سری اصلاحات در بانک مرکزی انجام گیرد و اصلاحاتی نیـز در قانـون کل بانک‌هـا رقـم بخورد. ایـن ذره‌بین مجلـس بر قوانین داخلی بانک مرکزی مهم‌ترین چالش نمایندگان مردم در خانه ملت است. این عضو کمیسیون اقتصـادی مجلس تغییر دولت را دیگر چالش پیش روی بهارستان‌نشـیان در تصویب طرح اصلاح سـاختار بانک مرکزی دانسـت و گفت: طرح ۱۲۰ماده‌ای که در مجلس دهم نوشته‌شـده بود هنوز به سـرانجام نرسیده است. از آنجایـی که دولت عوض شـد و دولت جدید هم نظراتی داشـت، بررسـی این طرح طولانی شد و دیگر در دستور کار قرار نگرفت.

▣ علل تاخیر در اصلاح نظام بانکی

موسـوی لارگانـی اصلاح نکات و مسـائل اصلی نظام بانکـی را یکـی دیگر از علل تاخیر در بررسـی این طرح عنوان کرد و گفت: طرح قبلی که بسیار سنگین بود، کل نظـام بانکی را زیرورو می‌کرد؛ بنابراین مجلس یازدهم با زیر ذره‌بین گذاشـتن طرح باید ببیند گیر کار کجاسـت و مشـکلات اصلی چیست. سپس درصدد رفع ابهامات و چالش‌هـای طرح برآید. این عضو کمیسـیون اقتصادی مجلـس محاسـبه نرخ سـود و اخذ جریمـه از دیرکرد پرداخت اقسـاط بانکی را یکی از مسـائل طرح پیشین و موجود بیان کرد و گفت: رویه محاسـبه نرخ سود مرکب باید اصلاح شـود و اعضای کمیسـیون اقتصادی هم در وهله اول می‌خواهند که سود مرکب نباشد.

▣ وام بانکی و اصلاح ساختار

به‌اعتقاد موسوی لارگانی، مشتریان بانک‌ها فرم قرارداد بانکی برای دریافت تسهیلات را بدون اشراف کامل از مفاد قرارداد امضا می‌کنند. این فرم‌ها چه در وام‌های خرد و چه در وام‌های کلان بیشتر به نفع بانک‌ها تنظیم شده است؛ بنابراین چگونگی بازپرداخت اقسـاط وام‌گیرندگانی که توانایی پرداخت وام خود را ندارند در طرح اصلاح ساختار بانکی باید موردبازنگری قرار گیرد. این نماینده مردم در خانه ملت اعلام کرد: تفاوت قائل شدن بین وام‌های خرد و وام‌های بلندمدت نیز یکی دیگر از چالش‌های موردبحث در طرح اصلاح ساختار بانکی است، زیرا وام‌های خرد هم وثیقه و ضمانت بازپرداخت اقساط تسهیلات را دارند، اما اگر کسی به عسر و حرج افتاد و نتوانست اقساط پرداخت کند باید برای آن افراد راهکاری وجود داشته باشد تا نرخ بهره برای این فرد متوقف شود.

▣ چالش نظارت بر تسهیلات‌دهی

وی عمده‌تریـن چالـش بانک مرکـزی را نداشـتن قدرت نظارت کافی بر تسـهیلات‌دهی بانک‌ها دانسـت و بیان کرد: ابزارهـای نظارتی بانـک مرکزی در تسـهیلات‌دهی بانک‌ها بسیار ضعیف است. وقتی شخصی می‌خواهد وام کلان بگیرد، باید بررسی شود قبلا از کجا وام گرفته و چقدر دارایی و پشتوانه برای برگرداندن این تسـهیلات دارد. از طرف دیگر نباید امکان دور زدن بانـک مرکزی بـرای بانک‌ها فراهم باشـد. این عضو کمیسیون اقتصادی مجلس با بیان اینکه بخشی از ناکارآمدی به‌سـاختار فعلی بانک‌ها برمی‌گردد، گفت: هـر زمان بانک‌ها به‌هر دلیلی کارآمد نباشـند، پایین بودن بهره‌وری به بازار پول آسـیب می‌رسـاند؛ بنابراین هر چه سـاختار بانک کارآمدتر و بهره‌ور تر باشـد و سیاسـت‌گذاری‌هایی انجام شود که منجر به‌افزایش کارآیی بانک‌ها شـود، حتما به اقتصاد کلان کشـور کمک می‌کند. در همین راسـتا قانون‌گذار بایـد بادقت هر چه تمام‌تـر ضعف‌های طـرح اصلاح ساختار بانکی را بررسی و رفع کند.

▣ لـزوم شـفافیت بانـک مرکزی

وی بـا بیـان اینکـه شـفافیت عملکرد بانک‌ها از سیاست‌هایی است که می‌تواند به کارآمدی بانک‌ها کمک کند، ادامه داد: بانک‌ها بایـد خود را به‌روز کنند. اکنـون بانک‌های کشـور به‌دلایل مختلف فاصلـه معناداری با بانک‌هـای دنیـا دارند. ایـن به‌روزرسـانی در طـرح اصلاح سـاختار بانکی پیش‌بینی شده‌اسـت. همچنین براساس این طرح باید شـورای پول و اعتبار فعلی به هیـات عالی بانکداری تبدیل شـود. و بانک مرکزی به‌این نهاد پاسـخگو باشد. لازم به ذکر است

این هیات متشکل از متخصصان در حوزه‌های اقتصاد کلان وسیاست‌های پولی و حقوقی بانکی خواهد بود.

سخن پایانی

برخی از کارشناسـان اقتصادی معتقدند بروزرسانی نشدن قوانین بانکداری از سال ۱۳۵۱ تاکنون، منجر به تعمیق روزافزون شـکاف بین بانکداری ایران و بانکداری حرفه‌ای در جهان شـده اسـت؛ در نتیجه زیرساخت قانونی ثبات اقتصادی در ایران، نیم‌قرن از تجربه جهانی عقب مانده و در صورت تداوم وضعیت فعلی، چشم‌انداز تورم و سلامت بانکی امیدوارکننده نخواهد بود و سپرده‌های خرد بانکی، نگهبان مقتدری نخواهند داشت. در همین راسـتا طرح اصلاح سـاختار بانک مرکزی که از مجلس دهم در دستور کار قرار گرفته بود با اصلاحاتی در کمیسـیون اقتصادی مجلس موردبررسـی قرار گرفته اسـت. مجلس به‌عنوان چشـم تیزبین و قانون‌گذار در این زمینه مکلف اسـت کلیات طرح را دوباره بازبینی کند تا هم سـلیقه دولت جدید در آن اعمال و هم اشکالات احتمالی برطرف شود. موضوع اصلاح ساختار نظام پولی و بانکی کشور و نظام حکمرانی مالی از چنان حساسـیتی برخوردار است که این طرح به‌صورت دوشوری در کمیسـیون اقتصادی مجلس بررسی و اصلاح شـد و قرار اسـت به‌زودی و پس از رفع ابهامات و ایرادات طرح، بهارستان‌نشینان درباره تصویب آن در صحن علنی تصمیم‌گیری کنند.

حکایت معدنی که روی سیم برق پا گذاشت

خطر در کمین شبکه برق گیلان

نزدیکی یک معدن در جنوب گیلان به خطوط انتقال و شبکه توزیع برق این استان، فعالیت‌ها و رانش زمین سبب شده تا خطراتی شبکه برق گیلان و کشور را تهدید کند. با پیشرفت فناوری و قرارگیری جهان برمدار علم و دانش، از وابستگی بشر به برق نه‌تنها کاسته نشد بلکه نیازها چند برابر شده است. زندگی بشر با صنعت برق عجین شده و این وابستگی شدید سبب شده تا ارزش و جایگاه خاصی در دنیا برای خود دست‌وپا کند.

امروز برق به‌عنوان یکی از اساسی‌ترین نیازهای بشر به شمار می‌رود تا جایی که قطعی چند ثانیه‌ای برق در دنیا منجر به خسارت چند هزار میلیارد دلاری به بخش‌های صنعتی، تولیدی و خدماتی می‌شود.

رانش زمین و فروریختن دکل منجر به بازگشت برق تولیدشده به نیروگاه شده و پدیده حبس تولید اتفاق می‌افتد که خسارات زیانباری را به زیرساخت‌های نیروگاهی وارد می‌کند

گروه استان‌ها
editor@smtnews.ir

دکل جدیدالاحداث در معرض رانش

مهران صدر ممتاز رئیس اداره تعمیرات خطوط برق منطقه‌ای گیلان بابیان اینکه معدن سنگ لاشه شمام رستم آباد در سال ۸۹ مجوز بهره‌برداری گرفته است، اظهار کرد: برداشت نامتعارف، رانش زمین و جابه‌جایی توده عظیمی از خاک در این معدن فعالیت سبب شد از طریق پیگیری‌های قانونی متوقف شد.

وی با اشاره به خطرات احتمالی معدن به شبکه انتقال برق، افزود: با دریافت گزارش رانش در حوالی معدن و دکل‌های انتقال برق در سال ۹۴ پیگیری قانونی و مکاتبه با صمت در دستور کار قرار گرفت و در سال ۹۵ موفق به توقف فعالیت معدن در این منطقه شدیم.

رئیس اداره تعمیرات خطوط برق منطقه‌ای گیلان با اشاره به قرارگیری معدن از محل خط انتقال ۲۳۰ کیلوولت سیکل گیلان به لوشان و ۲۳۰ کیلوولت سیکل گیلان به سفیدرود، بیان کرد: این خطوط به شبکه سراسری انتقال برق متصل هستند و از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده و آسیب آنها سبب فروپاشی بخشی از شبکه برق گیلان می‌شود.

صدرممتاز به انتقال ۶۰ متری یکی از دکل‌های خطوط انتقال در اطراف معدن سنگ لاشه شمام رستم آباد، اضافه کرد: عملیات انتقال دکل خطوط برق با اعتبار بالغ بر ۲۰۰ میلیون تومان در سال ۹۶ انجام شد اما رانش مجدد زمین در پایین دست دکل، خطر فروریختن آن را چند برابر کرده است.

وی با اشاره به رانش زمین در معدن سنگ لاشه شمام، افزود: فونداسیون دکل جدیدالاحداث در معرض رانش قرار دارد و باید چاره دیگری برای برون رفت از این بحران اندیشید.

▣ معذوریت‌های حقوقی سد راه پروژه

رئیس اداره تعمیرات خطوط برق منطقه‌ای گیلان از تغییر مسیر خطوط ۲۳۰ کیلوولت سیکل گیلان به لوشان و سیکل گیلان به سفیدرود در رستم آباد خبر داد و اضافه کرد: دکل‌های خطوط انتقال را باید از محدوده معدن دور کنیم و اجرای این عملیات باید سرعت بخشیده شود.

صدرممتاز بابیان اینکه معذوریت‌های حقوقی سد راه پروژه تغییر مسیر خط انتقال برق در رستم آباد است، گفت: سرعت بخشی به اجرای پروژه منوط به رفع معارضین و برداشتن موانع حقوقی است.

وی با اشاره به خطر احتمالی رانش زمین و فروریختن دکل‌ها و تبعات جبران ناپذیر آن، افزود: حرکت و رانش زمین غیرمترقبه بوده و ممکن است با زلزله، بارندگی‌های شدید و وقوع سیل و یا فعل و انفعالات زمینی دکل فرو بریزد و باید هر چه سریع‌تر جابه‌جایی دکل‌ها و تغییر مسیر انجام شود.

▣ تغییر مسیر پروژه اعتبار نیاز دارد

رئیس اداره تعمیرات خطوط برق منطقه‌ای گیلان بابیان اینکه اجرای پروژه تغییر مسیر خطوط بیش از ۲۰ میلیارد تومان اعتبار نیاز دارد، گفت: پیش‌بینی اعتبار صورت گرفته و با رفع موانع حقوقی پروژه در مسیر اجرا قرار می‌گیرد.

وی با اشاره به خسارات جبران ناپذیر خارج شدن شبکه از مدار افزود: رانش زمین و فروریختن دکل منجر به بازگشت برق تولیدشده به نیروگاه شده و پدیده حبس تولید اتفاق می‌افتد که خسارات زیانباری را به زیرساخت‌های نیروگاهی وارد می‌کند و باید جلوی این پدید را گرفت.

رئیس اداره تعمیرات خطوط برق منطقه‌ای گیلان بابیان اینکه پرداخت خسارت‌های وارد شده به صنعت برق متوجه معدندار است، گفت: با تشکیل پرونده و از طریق واحد حقوقی پیگیر مطالبات و خسارت از ناحیه معدن دار هستیم. صدرممتاز با اشاره به اهمیت موضوع رانش دکل برق در معدن سنگ لاشه شمام رستم آباد، تصریح کرد: قبل از هر اتفاق ناگواری باید با انتقال دکل‌ها و تغییر مسیر جلوی بحران را گرفت.

وی افزود: اما اینکه درست در محل انتقال شبکه برق سراسری، مجوز احداث معدن داده می‌شود خود جای تأمل بسیار دارد، اگر چه صدور مجوزها برای فعالیت معدن در زمان گذشته اتفاق افتاده است اما عدم دور اندیشی، نظارت نادرست و شاید منفعت طلبی برخی افراد در سنوات گذشته سبب شده تا امروز یا فردای نزدیک با بحران جدی مواجه شویم، بحرانی که فقط متوجه گیلان نیست و بخش عظیمی از شبکه سراسری برق کشور را درگیر این بی‌تدبیری‌ها و منفعت‌طلبی‌ها خواهد کرد.

برداشت نامتعارف، رانش زمین و جابه‌جایی توده عظیمی از خاک در معدن سنگ‌شمام سبب شد. پس از آن از طریق پیگیری‌های قانونی فعالیت این معدن متوقف گشت

کم مصرف‌های گیلان تشویقی می‌گیرند

مدیرعامل شرکت توزیع نیروی برق استان گیلان با اشاره به رویکرد مشوق‌محور دولت جدید برای رعایت الگوی مصرف برق گفت: مشوق‌های لازم برای کاهش مصرف برق در بخش صنعت، کشاورزی و سایر بخش‌ها در گیلان لحاظ می‌شود.

محمدتقی مهدی‌زاده خاطرنشان کرد: یکی از مشکلات اساسی که درحال‌حاضر شرکت توزیع برق با آن رو به رو هستیم در واقع سرقت‌های متعدد تاسیسات شبکه است که نیاز به اهتمام جدی همه دستگاه‌های متولی برای حل این موضوع دارد. وی با بیان اینکه ۷۷ درصد مشترکان توزیع برق استان خانگی هستند تصریح کرد: امسال مشوق‌هایی برای بخش خانگی در نظر گرفته شده است لذا مشترکان نسبت به سال گذشته به ازای هر کیلووات ساعت که مصرف خود را کاهش می‌دهند تا ۵۰۰ تومان پاداش به آنان اختصاص می‌یابد. مهدی‌زاده با اشاره به اینکه شناخت زمان پیک بسیار حائز اهمیت است ابرازکرد: اینکه مردم بدانند زمان پیک روزانه مصرف برق از ساعت ۱۲ الی ۱۶ و پیک شبانه ۱۹ الی ۲۳ است بسیار اهمیت دارد. وی از مشوق‌های جدید در بخش کشاورزی و سایر بخش‌ها خبر داد و بیان کرد: کسانی‌که پمپاژ آب کشاورزی دارند می‌توانند تفاهمنامه‌ای با امور توزیع برق در شهرستان‌ها امضا کنند و طبق این تفاهمنامه به ازای عدم مصرف بین ساعت ۱۲ تا ۱۷ در ۱۹ ساعت دیگر مصرف رایگان خواهند داشت چراکه لزومی ندارد پمپاژهای آب به‌طور دائم در مدار باشند. مدیرعامل شرکت توزیع نیروی برق گیلان با اشاره به راه‌اندازی اتاق پایش در شرکت توزیع برق که رویت‌پذیر و کنترل‌پذیر است گفت: ۶۰ درصد مشترکان صنعتی ما اکنون رویت‌پذیر هستند و از داخل اتاق پایش رفتار مصرفی آنان طبق تفاهمنامه کنترل می‌شود و به ازای رعایت الگوی مصرف و رعایت مفاد تفاهمنامه پاداش دریافت می‌کنند. وی با اشاره به لزوم رعایت الگوی مصرف توسط ادارات و دستگاه‌ها بیان کرد: ادارات، دستگاه‌های اجرایی، بانک‌ها، نیروهای مسلح و نهادهای عمومی غیردولتی موظف هستند در ساعت اداری نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۳۰ درصد کاهش مصرف داشته باشند و در ساعت غیر اداری نیز ۶۰ درصد کاهش مصرف داشته باشند.

مدیرعامل شرکت توزیع نیروی برق گیلان با بیان اینکه مصرف بار پایه در گیلان بین ۷۵۰ تا ۸۰۰ مگاوات است ابرازکرد: پیش‌بینی می‌شود حداکثر نیاز مصرف شرکت توزیع نیروی برق گیلان تا پایان سال ۱۴۰۱ بار ۱۴.۷ درصد به ۲ هزار و ۳۵۹ مگاوات برسد. مهدی‌زاده با اشاره به اینکه مشترکان گیلانی اعم از سازمان‌ها و مردم بیش از ۲۴۰ میلیارد تومان به شرکت توزیع برق استان بدهکار هستند گفت: عدم وصول این مطالبات چرخه اصلاح و بهینه را کُند می‌کند چراکه تنها منبع درآمد شرکت توزیع برق از طریق فروش انرژی و پرداخت‌های به‌موقع مشترکان است. مدیرعامل شرکت توزیع نیروی برق گیلان با اشاره به مشکلات ناشی از سرقت سیم‌های برق در استان خاطرنشان کرد: ۴۷ دستگاه ترانس و ۶۱ تن سیم برق سال گذشته در استان گیلان سرقت شد که ارزش ریالی آنها به بیش از ۲۰ میلیارد تومان می‌رسد و بسیاری از سارقان هم دستگیر شدند.

سخن پایانی

تقویت زیرساخت‌های تولید، انتقال و توزیع برق امری بسیار حیاتی است به‌ویژه زمانی که مردم، صنایع و واحدهای تولیدی و خدماتی به شدت نیاز اساسی به برق‌دارند حساسیت این موضوع بیشتر می‌شود. اما اینکه درست در محل انتقال شبکه برق سراسری، مجوز احداث معدن داده می‌شود خود جای تامل بسیار دارد.

روی خط خبر

توقف صادرات دام در کرمانشاه

سرپرست جهاد کشاورزی استان کرمانشاه با اشاره به افزایش نرخ گوشت قرمز در بازار گفت: صادرات دام تا اطلاع ثانوی در کرمانشاه متوقف‌شده است.

علی چاله چاله در گفت‌وگو با مهر با اشاره به ممنوعیت صادرات دام زنده از استان کرمانشاه، اظهار کرد: طبق سنوات گذشته سهمیه‌ای از سوی وزارت جهاد کشاورزی برای صادرات دام زنده برای استان در نظر گرفته شد.

وی افزود: صادرات دام سبک و سنگین از استان کرمانشاه در حال انجام بود که درپی افزایش نرخ دام و گوشت در بازار این موضوع یعنی صادرات دام متوقف شد. سرپرست جهاد کشاورزی استان کرمانشاه تصریح کرد: پس از افزایش نرخ دام و گوشت قرمز در بازار موضوع در ستاد تنظیم بازار استان کرمانشاه مطرح و مصوب شد تا اطلاع ثانوی صادرات دام متوقف شود. چاله چاله با اشاره به افزایش نرخ گوشت قرمز در بازار، گفت: عوامل متعددی در تعیین نرخ گوشت قرمز اثرگذار است که صادرات دام تنها یکی از آنها است.وی خاطرنشان کرد: توزیع گوشت منجمد برای تعادل بخشی به بازار آغازشده و تا زمان آرامش بازار ادامه خواهد داشت.

افزایش تولید نیروگاه‌های هرمزگان

مدیرعامل شرکت تولید نیروی برق هرمزگان از افزایش ۱۲ درصدی تولید نیروگاه‌های استان خبر داد.

به گزارش موج هرمزگان، رضا مهرانی مدیرعامل شرکت تولید نیروی برق هرمزگان با اعلام افزایش ۱۲ درصدی میزان تولید انرژی خالص تا پایان آبان ماه امسال در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته، تصریح کرد: میزان کل تولید انرژی خالص نیروگاه‌های استان هرمزگان از ابتدای سال برابر ۱۴ میلیون و ۹۰۰ هزار مگاوات ساعت بوده است.

مهرانی با اشاره به سهم ۵۵ درصدی نیروگاه‌های دولتی و ۴۵ درصدی نیروگاه‌های بخش خصوصی در تولید، افزود: نیروگاه‌های بندرعباس و کلاس اف (هنگام) در ۸ ماهه امسال با افزایش سه و ۱۸۲ درصدی تولید نسب به مدت مشابه سال قبل، به ترتیب سه میلیون و ۷۵۹ هزار مگاوات ساعت و دو میلیون و ۷۰ هزار مگاوات ساعت انرژی خالص تولید کرده‌اند.

کشف محموله لوازم‌خانگی قاچاق در نطنز

فرمانده انتظامی شهرستان نطنز از کشف محموله لوازم‌خانگی قاچاق به ارزش ۳ میلیارد ریال در بازرسی مأموران این فرماندهی از یک دستگاه خودرو خبر داد.

به گزارش موج اصفهان، سرهنگ مهدی کریمی بیان کرد: در راستای اجرای طرح‌های عملیاتی پلیس باهدف برخورد با قاچاق کالا و ارز، مأموران فرماندهی انتظامی شهرستان نطنز هنگام کنترل خودروهای عبوری دریکی از محورهای مواصلاتی به یک دستگاه خودروی نیسان مشکوک شده و آن را برای بررسی بیشتر متوقف کردند.

وی افزود: مأموران پس از متوقف کردن خودرو ضمن هماهنگی با مرجع قضائی به بازرسی از این خودرو پرداخته و موفق به کشف ۹۱ دستگاه انواع لوازم‌خانگی قاچاق خارجی قاچاق که همگی فاقد مدارک قانونی و معتبر بود شدند.فرمانده انتظامی شهرستان نطنز بابیان اینکه ارزش کالای قاچاق مکشوفه برابر اعلام کارشناسان مربوطه ۳ میلیارد ریال برآورد شده تصریح کرد: در این رابطه یک متهم دستگیر که پس از تشکیل پرونده برای انجام اقدامات قانونی تحویل مرجع قضائی شد.

آگهی موضوع ماده ۳ و ماده ۱۳ آئین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

نوبت دوم
شناسه ۱۴۰۸۵۴۴

قوه قضائیه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان مازندران

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۰۹/۲۰ املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی آمل مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلامعارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل آگهی می‌گردد:

▣ املاک متقاضیان واقع در بخش سه ثبت آمل - دهستان دشت‌سر

۳۴- اصلی (قریه کنسی)

۳۳۳ فرعی آقای مجتبی نیک‌راد در ششدانگ یک قطعه زمین با کاربری زراعی به مساحت ۵۳۸۴ مترمربع خریداری شده بلاواسطه از شرکت آهن فولاد طبرستان آمل.

لذا به موجب ماده ۳- قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و ماده ۱۳- آیین‌نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق روزنامه محلی و کثیرالانتشار در شهرها منتشر و در روستاها رای هیات الصاق تا در صورتی‌که اشخاص ذینفع به آرای اعلام شده باشند باید از تاریخ انتشار اولین آگهی در روستاها از طریق الصاق در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل تسلیم و رسید اخذ نمایند.

معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل نماید و گواهی تقدیم دادخواست به اداره ثبت محل تحویل دهد که در این صورت اقدامات ثبت موکول به ارائه حکم قطعی دادگاه است و در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض، گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه نکند اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست. بدیهی است برابر ماده ۱۳ آئین‌نامه مذکور در مورد قسمتی از املاکی که قبلا اظهارنامه ثبتی پذیرفته نشده، واحد ثبتی با رای هیات پس از تنظیم اظهارنامه حاوی تحدید حدود، مراتب را در اولین آگهی نوبتی و تحدید حدود به صورت همزمان به اطلاع عموم می‌رساند و نسبت به املاک در جریان ثبت و فاقد سابقه تحدید حدود، واحد ثبتی آگهی تحدید حدود را به صورت اختصاصی منتشر می‌نماید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۸/۲۸ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۹/۱۲

حسن صالحی، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک آمل

آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی حوزه ثبتی نوشهر

نوبت اول
شناسه ۱۴۱۹۸۰۹

قوه قضائیه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان مازندران

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۹/۲۰، املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی نوشهر مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلامعارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل آگهی می‌گردد.

▣ املاک متقاضیان واقع در قریه کردیکلا پلاک ۱۶ اصلی بخش ۱ فشلاقی

۷۹ فرعی آقا/خانم شهربانو علی‌پور محسن فرزند محمدجواد نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی (کاربری زراعی) به مساحت ۲۲۰.۵۷ مترمربع خریداری بدون‌واسطه / باواسطه از سیده نبیه رضایی

لذا به موجب ماده ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و ماده ۱۳ آئین‌نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق این روزنامه محلی / کثیرالانتشار در شهرها منتشر و در روستاها علاوه بر انتشار آگهی، رای هیات الصاق تا در صورتی که اشخاص ذینفع به آرای اعلام شده اعتراض داشته باشند باید از تاریخ انتشار اولین آگهی در روستاها از طریق الصاق در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل تسلیم و رسید اخذ نمایند. معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل نماید و گواهی تقدیم دادخواست به اداره ثبت محل تحویل دهد که در این صورت اقدامات ثبت موکول به ارائه حکم قطعی دادگاه است و در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه نکند اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست. بدیهی است برابر ماده ۱۳ آئین‌نامه مذکور در مورد قسمتی از املاکی که قبلا اظهارنامه ثبتی پذیرفته نشده، واحد ثبتی با رای هیات پس از تنظیم اظهارنامه حاوی تحدید حدود، مراتب را در اولین آگهی نوبتی و تحدید حدود به صورت همزمان به اطلاع عموم می‌رساند و نسبت به املاک در جریان ثبت و فاقد سابقه تحدید حدود، واحد ثبتی آگهی تحدید حدود را به صورت اختصاصی منتشر می‌نماید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۹/۱۲ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۹/۲۶

صفر رضوانی، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک نوشهر

آگهی مفقودی

اینجانب حمید ضیایی مالک خودرو ۲۰۷ سفید رنگ به شماره پلاک ۱۳ ص ۲۶۹ ایران ۳۱ و به شماره موتور ۱۷۸B۰۰۱۳۷۸۵ و به شماره شاسی NAAR۰۳FE۰JJ۶۳۴۳۱۳ به علت فقدان اسناد فروش تقاضای رونوشت المثنی اسناد مذکور را نموده است چنانچه هرکس ادعایی در مورد خودروی مذکور دارد ظرف مدت ۱۰ روز به دفتر حقوقی سازمان فروش شرکت ایران خودرو واقع در پیکان شهر ساختمان سمند مراجعه نماید بدیهی است پس از مهلت مزبور طبق ضوابط مقرر اقدام خواهد شد.

آگهی دعوت به مجمع عمومی عادی

انجمن صنفی کارفرمایی ماشین‌سازان صنایع دارویی ایران

بدینوسیله از کلیه اعضای انجمن دعوت می گردد در روز **دوشنبه** ساعت **۱۱** صبح مورخ **۱۴۰۱/۱۰/۱۲** در آدرس تهران، اتوبان چمران، نمایشگاه بین‌المللی تهران، سالن ۵، طبقه منفی یک با دستور جلسه ذیل حضور به هم رسانند.

- استماع و بررسی گزارش عملکرد هیات‌مدیره و بازرس
- استماع و بررسی و تصویب گزارش مالی خزانه‌دار
- انتخاب بازرس

هیات مدیره انجمن

شنبه
۱۲ آذر ۱۴۰۱- ۸ جمادی‌الاول ۱۴۴۴ - ۳ دسامبر ۲۰۲۲- شماره ۲۲۱۲-پیاپی ۳۵۳۰

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر:عاطفه خسروی

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر:(داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: هنر سرزمین سبز

www.smtnews.ir info@smtnews.ir
telegram.me/smtnews instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

دریچه

از وضع قانون تا فرهنگ قانون‌پذیری

قانون چیست؟ تعریف قانون از کجا آمده است؟ اگر قانون یا Law نباشد چه اتفاقی می‌افتد؟ نخستین و ساده‌ترین تعریف قانون می‌گوید: قانون مجموعه‌ای از دستورالعمل‌ها و خط‌مشی‌هایی است که مردم در یک جامعه موظف به رعایت آن هستند تا نظم و انضباط در جامعه حاکم باشد. اما همین‌جا می‌توانیم تعریف دیگری از قانون را نیز ارائه کنیم، اگر نظم و انضباط یا همان بی‌قانونی در جامعه وجود داشته باشد چه اتفاقی رخ می‌دهد؟ در چنین حالتی رفتارهای انسانی حاکم بر جامعه از بین رفته و همه تبدیل به نوعی حیوان می‌شوند، یعنی اینکه هر کسی که زورش بیشتر از یا پولش بیشتر است حکمرانی می‌کند، محدودیت‌ها تنها بسته به میزان قدرت شما دارد! هر چقدر زور شما بیشتر باشد قلمرو شما بیشتر می‌شود و این دقیقا یعنی از بین رفتن تمدن انسانی! بنابراین این قانون است که باعث می‌شود تمدن به وجود بیاید، تمدن یعنی پیروی کردن از قوانین، قانون یعنی تفکیک زندگی مدنی از زندگی غیرمدنی، یعنی تبدیل کردن انسان وحشی به یک موجود متمدن و قانونمند... در نتیجه تمدن در یک مفهوم یعنی پدید آمدن قانون در زندگی انسان‌ها. از لحاظ لغوی قانون یا Law از واژه‌ای یونانی به نام Kanon برگرفته شده است. این قانون است که باعث به وجود آمدن عدالت در بین جوامع انسانی است و به همین دلیل است که در نوعی دیگر از تفاسیر از قانون به عنوان خط کش و معیار نیز نام برده می‌شود.

■ اجرا و فرهنگ‌سازی

قانون یعنی دستورالعملی که اجرای آن برای همه افراد جامعه ضروری است چه حاکمین و چه مردم عادی در برابر قانون بایستی یکسان عمل کنند. اگر قانون برای عده از مردم اجرایی شود و برای افرادی که دارای قدرت و نفوذ هستند استثناء قائل باشد یعنی قانون به درستی اجرا نشده و در نتیجه فساد حاصل می‌شود. برای اینکه بدانید قوانین به درستی در یک جامعه اجرایی و فرهنگ‌سازی شده‌اند کافی است به مردم و جامعه‌ای که در آن قانون وضع شده نگاه کنید، اگر همگی خودشان را ملزم به رعایت قوانین دانستند یعنی قانون به درستی اجرا شده است و عدالت در آن جامعه برقرار است. اگر این‌طور نیست پس قانون صرفا به‌صورت مکتوب وجود داشته و فرهنگ‌سازی و اجرایی در کار نیست.

برای مثال در ایران قوانین زیر وجود دارند:
قانون سرعت مجاز رانندگی
قانون پرداخت مالیات
قانون قیمت‌گذاری بر روی کالاها
قانون داشتن معاینه فنی خودرو
و...

یک جامعه باید دارای فرهنگ قانون‌پذیری باشد. برای اینکه فرهنگ قانون‌پذیری در یک کشور جا افتد باید عموم مردم حاکمیت قانون را قبول داشته باشند، یعنی چه مرجع اجرای قانون، چه مرجع وضع قانون و چه مرجع نظارت بر قانون بر نحوه درست اجرای قوانین نظارت داشته باشند و با به وجود آمدن تخلف از اجرای قانون با آن برخورد کنند. این به مرور باعث بالا رفتن فرهنگ قانون‌پذیری در یک جامعه می‌شود.

در کشور ما قانون حول سه قوه قرار دارد:

قوه مقننه یا قانون‌گذار که همان مجلس شورای اسلامی است و قوانین را وضع می‌کند، قوه مجریه که همان دولت و رئیس‌جمهوری است و وظیفه اجرای قانون را بر عهده دارند و در نهایت قوه قضاییه که همان‌طور که از نامش هم پیداست قوه نظارت و برقراری عدالت در اجرای قانون است.

■ نتیجه گیری

این قانون است که زندگی انسان‌ها را به شکل متمدن و امروزی درآورده است. بدون قانون ما انسان‌ها تبدیل به حیوان بی‌تمدنی خواهیم شد که صرفا متکی بر زندگی قلمرویی و مبتنی بر زور و قدرت است. قانون خط مشی و دستورالعملی است که باعث ایجاد نظم و انضباط می‌شود. قانون برای همه افراد یک جامعه یکسان و لازم الاجراست و حتی حاکمان کشورها نیز ملزم به رعایت قوانین وضع شدن در کشورشان هستند.

مجلس موضوع تنقیح قوانین را جدی‌تر دنبال کند

تورم قوانین، چوب لای چرخ اقتصاد

ثبات و همچنین شفافیت قوانین و مقررات، از جمله مهم‌ترین عوامل در تامین امنیت اقتصادی یک کشور است که رسیدن به این هدف مهم با کاهش تورم قوانین و تنقیح آن میسر می‌شود.
نگاهی اجمالی به وظایفی که به موجب قانون اساسی بر عهده مجلس شورای اسلامی گذاشته شده است، جایگاه حیاتی این بخش از نظام جمهوری اسلامی را نمایان‌تر می‌سازد. تصویب قوانین مورد نیاز به ویژه قوانین برنامه و بودجه به عنوان تنها مرجع عام قانونگذاری، نظارت بر قوه مجریه، رسیدگی به شکایات از طرز کار قوای سه گانه، تحقیق و تفحص در تمام امور کشور از جمله مهم‌ترین وظایف نمایندگان مجلس است که بی‌تردید، حضور نمایندگان متخصص، متعهد و کارآمد، تاثیر مستقیم در حسن انجام این وظایف دارد.

طرح‌ها و لوایح مختلفی برای تصویب و تبدیل شدن به قانون، در موضوعات و حوزه‌های گوناگون و متفاوت فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، امنیتی و... به مجلس ارائه می‌شوند که بررسی آنها نیازمند مطالعات دقیق کارشناسی در حوزه‌های ذیربط بدون در نظر گرفتن مصالح و منافع شخصی، جناحی و محلی است؛ چه آنکه در بسیاری از موارد، تصویب صحیح یک قانون می‌تواند راهگشای رفع بسیاری از مشکلات مردم و حکومت باشد و در مقابل اتخاذ یک تصمیم نابجا آثار زیان بار و جبران ناپذیری را به مردم و کشور تحمیل کند. با این حال یکی از مهم‌ترین مشکلاتی که قوه مقننه با آن دست به گریبان است همواره مشکل تورم قوانین موجود در کشور بوده که در ادوار مختلف مجلس برای آن راهکارهایی پیشنهاد شده و اما این تورم قوانین همچنان پابرجاست.

۱۳ هزار قانون در ۱۱۳ سال

میرمحمدصادقی، معاون قوانین وقت مجلس دهم شورای اسلامی با اشاره به اینکه در طول ۱۱۳ سال قانونگذاری در کشورمان حدود ۱۳ هزار قانون، تدوین و تصویب شده است، می‌گوید؛ قوانین موجود باید تنقیح و پالایش شود که البته منظور از تنقیح قوانین، پالایش قوانین و بررسی قوانین متروکه و مانند آن و دسته بندی آن هاست. میرمحمدصادقی با بیان اینکه قوانین، به درستی پالایش نشده است، اضافه کرد: برخی حقوقدانان و قضات هم درباره برخی قوانین اختلاف نظر دارند و همه این مسائل نشان می‌دهد که قوانین باید پالایش شوند. در کنار این دیدگاه برخی دیگر از کارشناسان معتقدند که بحث تورم قوانین در اغلب محافل علمی مطرح است و به عنوان یک معضل شناخته شده است. این کارشناسان تاکید دارند آنچه در ابتدا به ذهن می‌آید بحث کمیت قوانین است اما باید دانست که ما در همه موضوعات شاهد تورم قوانین نیستیم و گاهی در برخی موضوعات با کمبود قوانین مواجه‌ایم. با این حال آنچه که مشکل آفرین است، پراکندگی قوانین است و پراکندگی قوانین نظام حقوقی را آزار می‌دهد. بنابراین آن چیزی که مهم است این است که بتوانیم به راحتی به همه قوانین معتبر دسترسی داشته باشیم وتنقیح قوانین را مدنظر قرار دهیم.

آسیب‌شناسی پدیده تورم قوانین

البته مجلس شورای اسلامی پیرو این نقیصه بی‌کار ننشسته و اقداماتی را دراین راستا انجام داده است. به دلیل وجود انبوهی از قوانین و تعدد و کثرت آن در زمینه موضوعات واحد، پیراستن قوانین و مقررات از مواد زائد و منسوخ و دسترسی به قوانین و مقررات عاری از تعارض با سایر قوانین نمایندگان مجلس شورای اسلامی در صدد تهیه طرحی تحت عنوان طرح تدوین و تنقیح قوانین برآمدند. این طرح در جلسه علنی ۱۰ اسفند ۱۳۸۸ مجلس شورای اسلامی مطرح و با اصلاحاتی به تصویب نمایندگان رسید و در راستای اصل ۹۴ قانون اساسی جهت اظهار نظر به شورای نگهبان ارسال گردید. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی نیز در پژوهشی با عنوان آسیب‌شناسی پدیده تورم قوانین به این موضوع پرداخت و تاثیر ثبات قوانین در سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی را مورد بررسی قرار داد. در این گزارش آمده است؛ «یکی از اصولی که در سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و دیگر سیاست‌های کلی نظام با موضوع اقتصاد مورد تاکید قرار گرفته، ثبات قوانین، مقررات و رویه‌ها است. قوانین هنگامی می‌توانند وظیفه مهم خود به منظور راهنمایی شهروندان برای برنامه‌ریزی درباره فعالیت‌های اقتصادی را انجام دهند که با ثبات و پایدار باشند.» از نظر این نهاد پژوهشی وابسته به قوه مقننه، رایج‌ترین و چشمگیرترین رویه‌ای که سبب مخدوش شدن ثبات قوانین می‌شود، قانون‌گذاری بیش از حد و نامتناسب در قالب تصویب مکرر قوانین جدید، اصلاح پی‌درپی قوانین موجود و تصویب الحاقیه‌های متعدد به قوانین است. مهم‌ترین آسیب این رویه که به «تورم قوانین» (تورم قانون‌گذاری) معروف شده خدشه‌دار کردن امنیت حقوقی یا برهم زدن ثبات حقوقی است. براساس گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، اتخاذ راهکارهایی از جمله تدوین و تنقیح قوانین موجود، اعمال رویکرد حداقلی در تصویب قانون، التزام به اولویت لایحه بر طرح در ابتکار قانون‌گذاری، نظارت موثر بر اجرای قوانین و اتخاذ رویه ارزیابی تاثیرات قوانین، از جمله راهکارهایی است که می‌تواند به ثبات قوانین و نظام حقوقی کمک کند.

اقدامات مجلس برای تنقیح قوانین

با این حال و با آغاز به کار مجلس یازدهم هم این نقیصه از سوی رئیس و بسیاری از نمایندگان مطرح شد. محمدباقر قالیباف رئیس مجلس شورای اسلامی پس از تکیه بر کرسی ریاست مجلس یازدهم در چندین نوبت به مشکل تورم قوانین در کشور اشاره داشته و در نشست‌هایی عنوان کرده که مشکل اصلی ما ضعف‌های نظارتی است. به گفته قالیباف در قانون‌گذاری بیشتر با تورم قوانین و غیر اجرایی بودن قوانین یا معطل گذاشتن قوانین روبه‌رو هستیم. علیرضا سلیمی یکی دیگر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی نیز با بیان اینکه مجلس تبدیل به کارخانه قانون‌سازی شده گفت: همین امر موجب شده تا در بسیاری از امور قوانین موازی داشته باشیم. وی در گفت‌وگو با سایت خبری بازارکار با بیان اینکه ما در پاره‌ای از موضوعات قوانین متضاد داریم، افزود: همچنین ما در پاره‌ای از موضوعات قوانینی داریم که یک محتوا داشته اما عبارات آن تغییر کرده است و این مسئله یک امر عجیب و غریب است. عضو هیات رئیسه مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه بسیاری از مشکلات در زمینه تورم قوانین نشات گرفته از بی‌دقتی و نگاه‌های احساسی مجالس مختلف به این موضوع بوده است، تاکید کرد: همین امر باعث شده تا موضوع تنقیح قوانین به عنوان یک ضرورت در کشور احساس شود. سلیمی با بیان اینکه بحث تنقیح قوانین در مجلس یازدهم با جدیت دنبال شده گفت: تنقیح قوانین از سوی گروهی از نمایندگان مجرب و کارشناسان امر انجام شده اما این مسئله باید با دقت و نظارت بیشتر ادامه پیدا کند. البته درمجلس دهم هم در زمینه تنقیح قوانین اقدامات خوبی انجام شد و صدها قانون در این مجلس که نقشی در موضوعات کشور نداشتند حذف شدند اما هزاران قانون دیگر باقی مانده و باید به این مسئله پرداخته شود. این عضو هیات رئیسه مجلس شورای اسلامی درعین حال تاکید دارد مجلس یازدهم نیز باید مواظب باشد راه مجلس‌های پیشین را در تصویب قوانین دنبال نکند. این نماینده مجلس با بیان اینکه قانون برای تسهیل اموراست، گفت: متاسفانه امروز بسیاری از قوانین نه تنها تسهیل‌کننده نیستند که چوب لای چرخ گردان اقتصاد گذاشته‌اند.

وی اظهارکرد: به نظر می‌رسد باید مرکز پژوهش‌ها و اداره قوانین مجلس به این مسئله ورود کرده و اجازه ندهند تا طرح‌های موازی و متناقض خودنمایی کند.

سخن پایانی

امروزه صاحب‌نظران اقتصادی و حقوقی بر این گزاره اتفاق نظر دارند که ثبات و همچنین شفافیت قوانین و مقررات، از جمله مهم‌ترین عوامل در تامین امنیت اقتصادی است.

ثبات قوانین، محیط اقتصادی را برای فعالیت‌های اقتصادی تثبیت کرده و شفافیت قوانین، امکان برنامه‌ریزی دقیق را فراهم می‌آورد. ایجاد نگرش مبتنی بر این دو اصل در فرآیند قانون‌گذاری و مقررات‌گذاری، پیش نیاز دستیابی به قوانین و مقررات شفاف و با ثبات است. هر چه قوانین با ثبات‌تر باشند، کمک بیشتری به امنیت اقتصادی می‌کنند؛ بنابراین مجلس یازدهم باید نگاه جدی‌تری به مقوله تنقیح قوانین داشته و اقدامات موثرتر را در این رابطه انجام و عملیاتی کند.

از فضای مجازی

تفاهم قطر و چین بر سر پارس جنوبی

قطر با امضای قراردادی ۲۷ ساله، متعهد به تأمین گاز طبیعی مایع (LNG) مورد نیاز چین شد. مطابق اعلام سعد شریدا کعبی، وزیر انرژی قطر، گاز صادراتی به چین از محل توسعه برداشت از میدان گنبد شمالی تأمین خواهد شد.

خبرگزاری قطر اعلام کرد چین یکی از بزرگ‌ترین قراردادهای گاز طبیعی مایع (LNG) را با قطر به ارزش ۶۰ میلیارد دلار منعقد کرده است.

قرارداد مهم ابوظبی با دومین اقتصاد بزرگ جهان قرار است امنیت انرژی پکن را برای چندین دهه تقویت کند. در شرایطی که در اثر جنگ اوکراین امنیت انرژی در جهان به مخاطره افتاده است، انعقاد این قرارداد برای چین یک امتیاز محسوب می‌شود.

بر اساس این قرارداد از سال ۲۰۲۶ شرکت دولتی «قطر انرژی» سالانه چهار میلیون تن گاز مایع به شرکت نفت و پتروشیمی چین (سینوپک) ارسال خواهد کرد. مدت قرارداد نیز ۲۷ سال تعیین شده که بلندمدت‌ترین قرارداد تامین گاز مایع چین و یکی از بزرگ‌ترین قراردادهای این کشور از نظر حجم خواهد بود.

براساس اخبار منتشر شده سعد شریدا الکعبی، وزیر انرژی قطر این توافقنامه را با ما یونگ شنگ، رئیس سینوپک امضا کردند. وزیر انرژی قطر اعلام کرد گاز صادراتی به چین از محل توسعه برداشت از میدان گنبد شمالی که با ایران مشترک است و در ایران به پارس جنوبی شهرت دارد، تأمین خواهد شد.

توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی پس از توافق هسته‌ای ایران با کشورهای اروپایی و امریکا، با وجود برخی مخالفت‌ها از جمله مخالفت نهادهای نظامی و بخشی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به شرکت فرانسوی «توتال» واگذار شده بود.

اما توتال پس از خروج امریکا از توافق هسته‌ای نتوانست موافقت دولت امریکا برای معافیت از تحریم‌های علیه ایران را جلب کند و به همین دلیل از ایران خارج شد. وزیر نفت وقت جمهوری اسلامی همان زمان در مجلس شورای اسلامی اعلام کرد؛ شرکت ملی نفت چین جایگزین توتال خواهد شد.

به رغم توافق اولیه برای مشارکت چین در توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی، این شرکت اما در مراحل مختلف از آغاز عملیات اجرایی خودداری کرد و سرانجام هم از قرارداد با ایران کناره‌گیری کرد.

سعد شریدا الکعبی، وزیر انرژی قطر با اعلام انعقاد قرارداد ۲۷ ساله با چین از محل توسعه برداشت با میدان مشترک گازی با ایران گفت که قرارداد تأمین گاز مایع «روابط عالی دوجانبه» بین چین و قطر را «بیش از پیش مستحکم می‌کند» و «به تأمین نیازهای رو به رشد انرژی چین کمک می‌کند.»

قطر سال گذشته برنامه‌های خود را برای حفظ موقعیت خود در بازار گاز مایع با افزایش ظرفیت تولید خود به میزان ۶۰ درصد تا سال ۲۰۲۷ اعلام کرد. ۷۰ درصد گاز مایع جهان را امریکا و قطر تولید می‌کنند.

■ تله روسی برای بازارهای گازی ایران

در همین حال جنگ اوکراین، گاز روسیه را از صحنه معادلات انرژی اتحادیه اروپا حذف کرده است. حالا تمام نگاه‌های تامین نیاز گازی روسیه متوجه آسیاست.

در مقابل برخی معتقدند روسیه در ۳ دهه گذشته، اجرای پروژه‌های انتقال گاز ایران را از حرکت به سوی اروپا باز داشته و حالا ایران را از حرکت به سوی آسیا، دور نگاه می‌دارد.

پاکستان با ۲۲۵.۲ میلیون جمعیت و اقتصاد مستعد شتاب‌گیری، بازار مهمی است. پاکستان قصد دارد با دسترسی به گاز ارزان و فراوان از آسیای میانه و روسیه، از آن به‌عنوان اهرم فشار بر دهلی نو، استفاده کند. در فقدان دسترسی به بازار پاکستان، همکاری و نزدیکی تهران و دهلی نو، تعیین‌کننده خواهد بود. بنابراین لازم است تکلیف خودمان را در قبال استراتژی انرژی و نقش و جایگاه ایران تبیین کنیم.

پاکستان و بنگلادش، دو کشور پرجمعیت با ترکیب جوان هستند که راهی جز واردات گاز ندارند و به همین دلیل نیز کشورهای مهمی برای کشورهای دارای منابع گازی به شمار می‌روند.

ازسویی اقتصاد هند، بالاترین رشد تولید ناخالص داخلی در آسیا را داراست و چین را هم پشت سر گذاشته است. پیش‌بینی رشد ۶.۵ تا نزدیک ۷ درصد برای ۲۰۲۲-۲۰۲۳ برای هندوستان، قطعی است. این کشور نیز انرژی لازم دارد. دهلی‌نو دو مسئله تقریبا لاینحل دارد؛ چین و پاکستان. دیپلماسی بهینه در این دو محور، بسیار دشوار و حرفه‌ای است و اصلا آسان نیست. پاکستان برایمان همسایه مهمی است.

چین برایمان شریک مهمی است. به هر دوی آنها احتیاج داریم، اما هند نیز کشور مهمی برای ایران به شمار می‌رود و به همین دلیل باید از تمام قابلیت‌های ملی برای برقراری و طراحی تعادل منطقه‌ای استفاده کنیم.

اکنون بخش اعظم ظرفیت دیپلماسی ما در پاکستان، خرج کنترل طالبان می‌شود و در چین خرج مدیریت مقابله با تحریم غرب، اما برقراری تعادل مابین اسلام‌آباد و دهلی‌نو، دشوار اما، حیاتی است.

باید به یاد داشته باشیم که اقتصاد ملی، جایی در روابط بین‌الملل و سیاست‌های اقتصادی ایران ندارد و تازمانی که تحریم وجود دارد و FATF نیست، ما هیچ ارتباط بین‌المللی معناداری نمی‌توانیم داشته باشیم و در ابتدا باید فکری برای حل این موانع داشته باشیم.

با وجود تمام موارد یاد شده کارشناسان نیز همچنان می‌نویسند و می‌گویند؛ زمستان در راه است...

منبع: مجمع فعالان اقتصادی

انا لله و انا الیه راجعون

درگذشت مرحوم آقای هرمز هوشمندراد، مدیر مسئول روزنامه دنیای جوانان را به خانواده محترم آن مرحوم و همکاران ارجمند مطبوعاتی تسلیت عرض نموده، از خداوند منان برای روح آن مرحوم علو درجات و مغفرت خواهانیم.

ناصر بزرگمهر و همکاران موسسه فرهنگی و مطبوعاتی صمت